

СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 32 год. LXVII

16 март 2011, среда

Цената на овој број е 270 денари.

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

	Стр.		Стр.
760. Одлука за именување гувернер на Народната банка на Република Македонија.....	2	768. Указ бр. 12 од Претседателот на Република Македонија.....	5
761. Одлука за основање и состав на Повремена комисија за утврдување на состојбата на Избирачкиот список.....	2	769. Указ за поставување на должноста вонреден и ополномоштен амбасадор на Република Македонија во Федеративната Република Бразил.....	5
762. Одлука за именување на член на Државната комисија за жалби по јавните набавки.....	3	770. Указ за поставување на должноста вонреден и ополномоштен амбасадор на Република Македонија во Кралството Мароко.....	5
763. Одлука за изменување на Одлуката за разрешување и именување на претседател и членови на Одборот за доделување на Државната награда „23 Октомври“.....	3	771. Указ за отповикување од должноста вонреден и ополномоштен амбасадор на Република Македонија во Република Финска.....	5
764. Одлука за разрешување и избор на претседател и членови на Советот за научно-културните средби „Десет дена Крушевска Република“.....	3	772. Одлука за давање согласност на Решението за отстапување на одземени предмети со правосилна одлука на Министерството за труд и социјална политика.....	6
765. Одлука за разрешување и именување на претседател и членови на Одборот за доделување на Државната награда „Мито Хаџи Василев Јасмин“.....	3	773. Одлука за давање согласност на Одлуката за започнување на постапка за јавно приватно партнерство.....	6
766. Одлука за именување претседател и член на Комисијата за заштита на правото на слободен пристап до информации од јавен карактер.....	4	774. Решение за разрешување и именување членови на Националната комисија за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција во Република Македонија.....	6
767. Одлука за огласување на именување на членови на Државната комисија за спречување на корупцијата.....	4		

	Стр.		Стр.
775. Исправка на Одлуката за престанок и давање на трајно користење на движна ствар – авион „Злин“ на Министерството за одбрана.....	6	781. Правилник за водење на евиденција на посвоените лица и за определување на документи за посвојувањето.....	31
776. Правилник за начинот на вршење на поврат на персонален данок на доход на индивидуална сметка на член на доброволен пензиски фонд и формата и содржината на барањето за поврат на данок.....	7	782. Наредба за престанување на важење на Наредбата за висината на надоместокот за преглед на воздухоплов.....	35
777. Правилник за дополнување на Правилникот за поблиските просторни услови, опремата и кадрите за основање и работење на здравствените установи....	11	783. Наредба за престанување на важење на Наредбата за висината на надоместокот за проверка на стручната способност на воздухопловниот персонал	35
778. Правилник за утврдување на работните места на кои стажот на осигурување се смета со зголемено траење.....	11	784. Правилник за начинот на обележување на проектирана градба на терен.....	35
779. Правилник за дополнување на Правилникот за формата, содржината и начинот на водење на Регистарот на можни посвоеници.....	31	785. Правилник за начинот и местото на обележување на воздухоплови регистрирани и евидентирани во Република Македонија со знаците за државна припадност, регистарските ознаки и другите ознаки.....	36
780. Правилник за дополнување на Правилникот за формата, содржината и начинот на водење на Регистарот на можни посвоители.....	31	786. Правилник за мерките за заштита од пожари, експлозии и опасни материи..	40
		787. Објава за стапката на трошоците на живот и платите за месец февруари 2011 година.....	52
		Огласен дел.....	1-108

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

760.

Врз основа на членот 49 став (2) од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 158/10), Собранието на Република Македонија, на седницата одржана на 16 март 2011 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ИМЕНУВАЊЕ ГУВЕРНЕР НА НАРОДНАТА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

1. За гувернер на Народната банка на Република Македонија се именува

- м-р Димитар Богов, вицегувернер на Народната банка на Република Македонија.

2. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“ а ќе се применува од 21 мај 2011 година.

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр.07-1387/1
16 март 2011 година
Скопје

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

761.

Врз основа на членот 76 став 1 од Уставот на Република Македонија, Собранието на Република Македонија, на седницата одржана на 16 март 2011 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ОСНОВАЊЕ И СОСТАВ НА ПОВРЕМЕНА КОМИСИЈА ЗА УТВРДУВАЊЕ НА СОСТОЈБАТА НА ИЗБИРАЧКИОТ СПИСОК

Член 1

Со оваа одлука се основа Повремена комисија за утврдување на состојбата на Избирачкиот список (во натамошниот текст: Повремената комисија) и се утврдува нејзиниот состав.

Член 2

Повремената комисија ќе ја утврди состојбата на Избирачкиот список и ќе изготви и на Собранието на Република Македонија ќе му поднесе извештај за состојбата на Избирачкиот список, во рок од 20 дена од денот на основањето на Повремената комисија.

Член 3

При утврдувањето на состојбата на Избирачкиот список Повремената комисија ќе соработува со Државната изборна комисија и другите надлежни органи.

Член 4

Повремената комисија може да соработува со домашни здруженија во чии статuti се вградени начелата на демократија и заштита на човековите права и со меѓународни организации (МОСТ, ОБСЕ и други).

Член 5

Повремената комисија се состои од претседател и десет члена.

Претседателот и членовите на Комисијата се од редот на пратениците во Собранието на Република Македонија.

Член 6

Претседател на Повремената комисија е:

- Цветанка Иванова,
членови на Повремената комисија се:

1. Горан Мисовски,
2. Имер Алиу,
3. Роза Топузова Каревска,
4. Флора Кадриу,
5. Силвана Бонева,
6. Илија Димовски,
7. Тахир Хани,
8. Талат Џафери,
9. Владанка Авировиќ и
10. Кенан Хасипи.

Член 7

Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр.07-1394/1
16 март 2011 година
Скопје

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

762.

Врз основа на членот 202 став 2 од Законот за јавните набавки („Службен весник на Република Македонија“ бр. 136/2007, 130/2008 и 97/10), Собранието на Република Македонија, на седницата одржана на 16 март 2011 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ИМЕНУВАЊЕ НА ЧЛЕН НА ДРЖАВНАТА КОМИСИЈА ЗА ЖАЛБИ ПО ЈАВНИТЕ НАБАВКИ

I. За член на Државната комисија за жалби по јавните набавки се именува

Томо Томовски, дипломиран правник од Скопје, вработен во Комисијата за хартии од вредност.

II. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр.07-1395/1
16 март 2011 година
Скопје

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

763.

Врз основа на членот 12 ставови 2, 3 и 4 од Законот за државните награди („Службен весник на Република Македонија“ број 52/2006 и 54/2007), Собранието на Република Македонија, на седницата одржана на 16 март 2011 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ И ИМЕНУВАЊЕ НА ПРЕТСЕДАТЕЛ И ЧЛЕНОВИ НА ОДБОРОТ ЗА ДОДЕЛУВАЊЕ НА ДРЖАВНАТА НАГРАДА "23 ОКТОМВРИ"

I. Во Одлуката за разрешување и именување на претседател и членови на Одборот за доделување на државната награда „23 Октомври“ („Службен весник на Република Македонија“ број 22/11), во точката II под б) за членови во потточката 7 зборовите: „проф. д-р Александар Стојановски“ се заменуваат со зборовите: „проф. д-р Александар Трајановски“.

II. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр.07-1396/1
16 март 2011 година
Скопје

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

764.

Врз основа на членот 3 од Законот за научно-културните средби „Десет дена Крушевска Република“ („Службен весник на Република Македонија“ бр. 29/98), Собранието на Република Македонија, на седницата одржана на 16 март 2011 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ И ИЗБОР НА ПРЕТСЕДАТЕЛ И ЧЛЕНОВИ НА СОВЕТОТ ЗА НАУЧНО - КУЛТУРНИТЕ СРЕДБИ „ДЕСЕТ ДЕНА КРУШЕВСКА РЕПУБЛИКА“

I. Се разрешуваат претседателот и членовите на Советот за научно-културните средби „Десет дена Крушевска Република“, поради истекот на времето за кое се избираат:

а) претседател:

д-р Панде Лазаревски и

б) членовите:

1. проф. д-р. Виолета Панзова,
2. проф. д-р. Весела Мукошка,
3. проф. д-р. Томислав Тодоровски,
4. проф. д-р. Ѓорѓи Иванов,
5. Коста Прешоски,
6. Раде Силјан,
7. проф. д-р. Тодор Каламатиев,
8. проф. д-р. Ванче Стојчев,
9. Љупчо Балковски,
10. Кенан Хасани и
11. Цветет Фејзулаху.

II. За претседател и членови на Советот за научно-културните средби „Десет дена Крушевска Република“ се избираат:

а) за претседател:

проф. д-р Панде Лазаревски, професор на Институтот за социолошко-политичко правни истражувања,

б) за членови:

1. Василчо Дамчески, градоначалник на општина Крушево;
2. проф. д-р Сашо Атанасовски, проректор на Универзитетот „Св. Климент Охридски“ - Битола;
3. Валентина Божиновска, директор на Комисијата за односи со верските заедници;
4. Маноил Јаковлевски, стопанственик;
5. Сашо Чатлевски, стопанственик;
6. Јана Михајлова, новинар, уредник на влашката програма на МТВ;
7. Антон Серечи, заменик - директор на Комисијата за односи со верските заедници;
8. Рахамин Мизрахи, од Еврејската заедница во Република Македонија;
9. проф. д-р Тодор Каламатиев, професор на Правниот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ Скопје;
10. Арун Ибраими, заменик извршен директор на МРТВ;
11. проф. Димитар Грбевски, професор на Факултетот за драмски уметности и
12. Миле Гроздановски, директор на ресурси и продукција во МТВ.

III. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр.07-1397/1
16 март 2011 година
Скопје

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

765.

Врз основа на член 12 ставови 2, 3 и 4 од Законот за државните награди („Службен весник на Република Македонија“ бр. 52/2006 и 54/2007), Собранието на Република Македонија, на седницата одржана на 16 март 2011 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ И ИМЕНУВАЊЕ НА ПРЕТСЕДАТЕЛ И ЧЛЕНОВИ НА ОДБОРОТ ЗА ДОДЕЛУВАЊЕ НА ДРЖАВНАТА НАГРАДА "МИТО ХАЦИ ВАСИЛЕВ ЈАСМИН"

I. Се разрешуваат досегашниот претседател и членовите на Одборот за доделување на државната награда „Мито Хаџи Василев Јасмин“:

- а) претседателот
Борис Поп Горчев
б) членовите:
1. Љубомир Демирев,
2. Марјан Николовски,
3. Лилјана Георгиева,
4. Нове Цветановски,
5. Лидија Богатинова,
6. Петар Серафимовски,
7. Валентина Самац Андреева,
8. Предраг Димитровски,
9. Сунчица Уневска,
10. Харун Ибрахими,
11. Алит Ајдини и
12. Назим Беќири.

II. За претседател и членови на Одборот за доделување на државната награда „Мито Хаџи Василев Јасмин“ се именуваат:

а) за претседател
проф. д-р Веле Смилевски, професор на студии по новинарство на Правниот факултет во Скопје - Универзитет „Св. Кирил и Методиј“;

- б) за членови:
1. Лилјана Георгиева, новинар;
2. Елизабета Велјановска, новинар;
3. Лидија Богатинова, новинар;
4. Горан Момировски, новинар;
5. Беќим Мурати, новинар;
6. Решат Камбери, новинар;
7. Аднан Хајдари, новинар;
8. Ивона Галеvsка, новинар;
9. Слаѓана Димишковска, новинар;
10. Димитар Чулев, новинар;
11. Димитар Ратајковски, новинар и
12. Зоран Фидановски, новинар.

III. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во "Службен весник на Република Македонија".

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр.07-1398/1
16 март 2011 година
Скопје

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

766.

Врз основа на членот 31 од Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер („Службен весник на Република Македонија“ број 13/2006, 82/2008 и 6/10), Собранието на Република Македонија, на седницата одржана на 16 март 2011 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ИМЕНУВАЊЕ ПРЕТСЕДАТЕЛ И ЧЛЕН НА КОМИСИЈАТА ЗА ЗАШТИТА НА ПРАВОТО НА СЛОБОДЕН ПРИСТАП ДО ИНФОРМАЦИИ ОД ЈАВЕН КАРАКТЕР

I. За претседател на Комисијата за заштита на правото на слободен пристап до информации од јавен карактер се именува

Пеце Ташевски, дипломиран политиколог од Битола.

II. За член на Комисијата за заштита на правото на слободен пристап до информации од јавен карактер се именува:

Бобан Пановски, дипломиран правник од Велес, секретар - Раководител на стручна и административна служба на Техничко-технолошкиот факултет во Велес.

III. Со денот на влегувањето во сила на оваа одлука на Љубица Станојовска и престанува мандатот во Комисијата.

IV. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр.07-1399/1
16 март 2011 година
Скопје

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

767.

Врз основа на членовите 48-а и 48-б од Законот за спречување на корупцијата („Службен весник на Република Македонија“ број 28/2002, 46/2004, 126/2006, 10/2008, 161/2008 и 145/10), Собранието на Република Македонија, на седницата одржана на 16 март 2011 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА ОГЛАСУВАЊЕ НА ИМЕНУВАЊЕ НА ЧЛЕНОВИ НА ДРЖАВНАТА КОМИСИЈА ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА КОРУПЦИЈАТА

1. Собранието на Република Македонија огласува дека ќе врши именување на членови на Државната комисија за спречување на корупцијата.

2. За член на Државната комисија за спречување на корупцијата може да биде именувано лице кое ги исполнува следниве услови:

- да е државјанин на Република Македонија и да има постојано место на живеење во Република Македонија,
- да има високо образование од областа на правните и финансиските работи и антикорупцијата, да ужива углед во вршењето на функцијата и најмалку осум години работно искуство и
- кое поднело изјава до Комисијата за верификација на фактите согласно со Законот за определување дополнителен услов за вршење јавна функција („Службен весник на Република Македонија“ бр. 14/2008, 64/2009 и 24/11).

3. Заинтересираните кандидати пријавите со потребните документи за докажување на исполнувањето на условите од точката 2 на оваа одлука, во оригинал или заверена копија на нотар, да ги поднесат до Собранието на Република Македонија во рок од 15 дена од денот на објавувањето на оваа одлука во „Службен весник на Република Македонија“.

4. Оваа одлука ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“ и во весниците „Дневник“, „Вечер“ и „Лајм“.

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр.07-1400/1
16 март 2011 година
Скопје

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

**ПРЕТСЕДАТЕЛ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
768.****Указ бр. 12**

15 март 2011 година

Врз основа на член 84, алинеја 8 од Уставот на Република Македонија

ПОСМРТНО СЕ ОДЛИКУВА

АКАДЕМИК НИКОЛА КЉУСЕВ**со ОРДЕН „8 СЕПТЕМВРИ“**

за исклучителен придонес во остварувањето на независноста, самостојноста, сувереноста и територијалниот интегритет на Република Македонија и јакнење на нејзината меѓународна положба и углед, вршејќи ја должноста прв Претседател на Владата на Република Македонија.

Бр. 10-522
15 март 2011 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
д-р **Ѓорге Иванов**, с.р.

769.

Врз основа на член 84, алинеја втора од Уставот на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 52/91), донесувам

У К А З**ЗА ПОСТАВУВАЊЕ НА ДОЛЖНОСТА ВОНРЕДЕН
И ОПОЛНОМОШТЕН АМБАСАДОР НА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА ВО ФЕДЕРАТИВНАТА
РЕПУБЛИКА БРАЗИЛ****I**

Г-дин Зоран Јолевски се поставува на должноста вонреден и ополномоштен амбасадор на Република Македонија во Федеративната Република Бразил, со седиште во Вашингтон.

II

Министерот за надворешни работи ќе го изврши овој указ.

III

Овој указ влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Указ број 85
15 март 2011 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
д-р **Ѓорге Иванов**, с.р.

770.

Врз основа на член 84, алинеја втора од Уставот на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 52/91), донесувам

У К А З**ЗА ПОСТАВУВАЊЕ НА ДОЛЖНОСТА ВОНРЕДЕН
И ОПОЛНОМОШТЕН АМБАСАДОР НА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА ВО КРАЛСТВОТО МАРОКО****I**

Г-дин Агрон Буцаку се поставува на должноста вонреден и ополномоштен амбасадор на Република Македонија во Кралството Мароко, со седиште во Париз.

II

Министерот за надворешни работи ќе го изврши овој указ.

III

Овој указ влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Указ број 86
15 март 2011 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
д-р **Ѓорге Иванов**, с.р.

771.

Врз основа на член 84, алинеја втора од Уставот на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 52/91), донесувам

У К А З**ЗА ОТПОВИКУВАЊЕ ОД ДОЛЖНОСТА ВОНРЕДЕН
И ОПОЛНОМОШТЕН АМБАСАДОР НА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА ВО РЕПУБЛИКА ФИНСКА****I**

Г-дин Агон Демјаха се отповикува од должноста вонреден и ополномоштен амбасадор на Република Македонија во Република Финска, со седиште во Стокхолм.

II

Министерот за надворешни работи ќе го изврши овој указ.

III

Овој указ влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Указ број 87
16 март 2011 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
д-р **Ѓорге Иванов**, с.р.

ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

772.

Врз основа на член 52 од Законот за управување со конфискуван имот, имотна корист и одземени предмети во кривична и прекршочна постапка („Службен весник на Република Македонија“ бр. 98/2008 и 145/2010), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 8.3.2011 година, донесе

О Д Л У К А**ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА РЕШЕНИЕТО ЗА ОТПАПУВАЊЕ НА ОДЗЕМЕНИ ПРЕДМЕТИ СО ПРАВОСИЛНА ОДЛУКА НА МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА****Член 1**

Со оваа одлука се дава согласност на Решението за отстапување на одземени предмети со правосилна одлука на Министерството за труд и социјална политика бр.07-587/1 од 4.03.2011 година.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.51-1486/1
8 март 2011 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Владимир Пешевски**, с.р.

773.

Врз основа на член 89, став 3 од Законот за концесии и други видови на јавно приватно партнерство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 7/2008, 139/2008, 64/2009 и 52/2010), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 15.3.2011 година, донесе

О Д Л У К А**ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА ОДЛУКАТА ЗА ЗАПОЧНУВАЊЕ НА ПОСТАПКА ЗА ЈАВНО ПРИВАТНО ПАРТНЕРСТВО****Член 1**

Со оваа одлука се дава согласност на Одлуката за започнување на постапка за јавно приватно партнерство, донесена од Управниот одбор на Дирекцијата за технолошки индустриски развојни зони бр.02-225/4 од 10.3.2011 година.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.51-1610/1
15 март 2011 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
Абдилаќим Адеми, с.р.

774.

Врз основа на член 36, став 6 од Законот за Владата на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 59/2000, 12/2003, 55/2005, 37/2006, 115/2007, 19/2008, 82/2008 и 10/2010) и член 2 од Одлуката за образување Национална комисија за борба против трговијата со луѓе и илегалната миграција во Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.18/2001), Владата на Република Македонија, на седницата одржана на 8.3.2011 година, донесе

РЕШЕНИЕ**ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ И ИМЕНУВАЊЕ ЧЛЕНОВИ НА НАЦИОНАЛНАТА КОМИСИЈА ЗА БОРБА ПРОТИВ ТРГОВИЈАТА СО ЛУЃЕ И ИЛЕГАЛНАТА МИГРАЦИЈА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА****Член 1**

Јулија Николовска од Царинската управа на Република Македонија се разрешува од должноста член на Националната комисија за борба против трговија со луѓе и илегалната миграција во Република Македонија.

Член 2

За член на Националната комисија за борба против трговија со луѓе и илегалната миграција во Република Македонија се именува Дејан Атанасовски, шеф на Служба за борба против економскиот криминал во Царинската управа на Република Македонија.

Член 3

Оваа решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр.51-1094/1
8 март 2011 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.

775.

По извршеното срамнување на изворниот текст утврдено е дека во текстот на Одлуката за престанок и за давање на трајно користење на движна ствар – авион „Злин“ на Министерството за одбрана, објавена во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 27/2011, направена е техничка грешка, поради што се дава

ИСПРАВКА**НА ОДЛУКАТА ЗА ПРЕСТАНОК И ДАВАЊЕ НА ТРАЈНО КОРИСТЕЊЕ НА ДВИЖНА СТВАР – АВИОН „ЗЛИН“ НА МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ОДБРАНА**

Во член 1, став 1, наместо зборовите: „Злин 142 Л“ треба да стојат зборовите: „Злин 242 Л“.

Бр. 51-1220/1
11 март 2011 година
Скопје

Од Владата на Република
Македонија

МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ

776.

Врз основа на член 158 став 5 од Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување („Службен весник на Република Македонија” бр. 7/08, 124/10 и 17/11), министерот за финансии, донесе

П РА В И Л Н И К
ЗА НАЧИНОТ НА ВРШЕЊЕ НА ПОВРАТ НА ПЕРСОНАЛЕН ДАНОК НА ДОХОД НА ИНДИВИДУАЛНА СМЕТКА НА ЧЛЕН НА ДОБРОВОЛЕН ПЕНЗИСКИ ФОНД И ФОРМАТА И СОДРЖИНАТА НА БАРАЊЕТО ЗА ПОВРАТ НА ДАНОК

Член 1

Со овој правилник се пропишува начинот на вршење на поврат на персонален данок на доход на индивидуална сметка на член на доброволен пензиски фонд и формата и содржината на Барањето за поврат на персонален данок на доход.

Член 2

Членот на доброволен пензиски фонд поднесува Барање за поврат на персонален данок на доход на индивидуална сметка на образецот “БПП-ИС/ДПФ” кој е даден во Прилог и е составен дел на овој правилник, во тековната за претходната година, до Управата за јавни приходи според местото на живеење на подносителот на Барањето.

Барањето од став 1 на овој член содржи: Податоци за член или уплатувач во име на член на доброволниот пензиски фонд и за приемот на образецот, податоци за доброволен пензиски фонд, износот на уплатени средства, датум на уплата на средства и износ на платен персонален данок на доход за износот на уплатените средства од страна на член или уплатувач во име на член на доброволниот пензиски фонд во годината кога се вршени уплатите, податоци за подносителот на барањето, општи напомени и упатство за пополнување.

Во Барањето членот на доброволниот пензиски фонд наведува за која година бара поврат на персонален данок на доход за средства уплатени во доброволен пензиски фонд.

Член 3

Кон Барањето за поврат на персоналниот данок на доход на индивидуална сметка, членот на доброволниот пензиски фонд треба да достави и доказ за платен

персонален данок на доход во Република Македонија за уплатените сопствени средства или уплатените средства од страна на уплатувачот во име на членот во доброволниот пензиски фонд.

Поврат на персонален данок на доход се врши доколку е утврдено дека членот на доброволен пензиски фонд или уплатувачот во име на членот на доброволен пензиски фонд ги има подмирено обврските по основ на персонален данок на доход.

Доколку износот на персонален данок на доход кој што се побарува е поголем од износот на персонален данок на доход за кој што е доставен доказ, повратот се врши во висина на докажаниот износ, согласно член 158 став 2 и 3 од Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување.

Член 4

Друштвата за управување со доброволни пензиски фондови и Друштвата за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови до Управата за јавни приходи, најдоцна до 15 февруари наредната година треба да достават податоци за членови кои уплатиле средства на индивидуална сметка за годината за која се бара поврат.

Друштвата ги доставуваат следните податоци:

- податоци за друштвото кое управува со доброволниот пензиски фонд или друштвото кој управува со задолжителни и доброволни пензиски фондови;
- податоци за доброволен пензиски фонд (име на банка чувар на доброволен пензиски фонд и трансакциска сметка на доброволен пензиски фонд кај банката чувар на имот);
- податоци за член на доброволен пензиски фонд (име и презиме, ЕМБГ, број на индивидуална сметка, адреса и место на живеење, телефон/е-пошта) и
- износ за уплатените сопствени средства во доброволниот пензиски фонд.

Член 5

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија”.

Бр. 13-9336/1
март 2011 година
Скопје

Министер за финансии,
м-р **Зоран Ставрески**, с.р.

Република Македонија
Министерство за финансии
УПРАВА ЗА ЈАВНИ ПРИХОДИ

БАРАЊЕ ЗА ПОВРАТ НА ПЕРСОНАЛНИОТ ДАНОК НА ИНДИВИДУАЛНА СМЕТКА

БПП-ИС/ДПФ

* Пополнува Управата за јавни приходи

Регионална Дирекција _____

Влезен печат и датум _____

Архивски број _____

▶ Даночен период _____ година

▶ Податоци за членот на доброволен пензиски фонд

Име и презиме ▶ _____

ЕМБГ ▶ _____

Број на индивидуална сметка ▶ _____

Улица _____ Број _____

Адреса и место на живеење ▶ Населено место _____ Општина _____

е - пошта _____ Телефон _____

▶ Податоци за уплатувачот во име на член на доброволен пензиски фонд

Име и презиме ▶ _____

ЕМБГ ▶ _____

Улица _____ Број _____

Адреса и место на живеење ▶ Населено место _____ Општина _____

е - пошта _____ Телефон _____

▶ Податоци за доброволен пензиски фонд

Назив ▶ _____

Банка чувар на имотот ▶ _____

Трансакциска сметка ▶ _____

БПП-ИС/ДПФ

▶ Податоци за уплатени сопствени средства и платен персонален данок на доход за ЧЛЕН

Реден број	Датум на уплата на сопствени средства	Износ на уплатени сопствени средства во доброволен пензиски фонд
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		
Вкупен износ на уплатени средства во доброволниот пензиски фонд		
Износ на платен персонален данок на доход на уплатени средства		

▶ Податоци за уплатени средства и платен персонален данок на доход од УПЛАТУВАЧ

Реден број	Датум на уплата на средства	Износ на уплатени средства во доброволен пензиски фонд
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		
Вкупен износ на уплатени средства во доброволниот пензиски фонд		
Износ на платен персонален данок на доход на уплатени средства		

▶ Податоци за подносителот на Барањето

▶ ..... Датум ..... Потпис на членот

Место на поднесување

Д Д М М Г Г Г Г

ОПШТИ НАПОМЕНИ

Врз основа на член 158 став 2, 3 и 4 од Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување („Службен весник на Република Македонија“, бр.7/08...17/11), членот на доброволниот пензиски фонд кој уплатува сопствени средства во пензискиот фонд кои се претходно оданочени, односно средствата уплатени на негова индивидуална сметка од физичко лице кои се претходно оданочени, има право на поврат на персоналниот данок на доход пресметан на износот на уплатениот придонес во доброволниот пензиски фонд.

Износот на кој се пресметува повратот за една календарска година не може да биде поголем од четири просечни бруто-плати во Републиката објавени за претходната година.

За 2009 и 2010 година износот на кој се пресметува повратот за една календарска година не може да биде поголем од шест просечни нето-плати во Републиката објавени за претходната година.

Барањето се поднесува до Управата за јавни приходи, според местото на живеење на подносителот на барањето.

УПАТСТВО ЗА ПОПОЛНУВАЊЕ

1. Податоци за членот на доброволниот пензиски фонд

- **Име и презиме** - впишете го името и презимето на членот на доброволниот пензиски фонд.
- **ЕМБГ** - впишете го Единствен матичен број на граѓанинот според личната карта.
- **Број на индивидуална сметка** - наведете го бројот на индивидуалната сметка во доброволниот пензиски фонд на која треба да се изврши повратот на персоналниот данок (од годишниот извештај за состојбата на индивидуалната сметка кој ви го доставува Друштвото кое управува со доброволен пензиски фонд).
- **Адреса и место на живеење** - наведете ја полната адреса (улица, број и населено место), телефон и е-пошта.

2. Податоци за уплатувачот во име на членот на доброволниот пензиски фонд

- **Име и презиме** - впишете го името и презимето на уплатувачот во име на членот на доброволен пензиски фонд.
- **ЕМБГ** - впишете го Единствен матичен број на граѓанинот според личната карта.
- **Адреса и место на живеење** - наведете ја полната адреса (улица, број и населено место), телефон и е-пошта.

* Податоците под реден број 1 и 2 се пополнуваат во зависност од тоа кој ги уплатува средствата.

3. Податоци за доброволен пензиски фонд

- **Назив** - впишете го називот на доброволниот пензиски фонд во кој се уплатени средствата.
- **Банка чувар на имотот** - впишете го називот банка чувар на имотот на доброволниот пензиски фонд.
- **Трансакциска сметка** - впишете ја трансакциската сметка на доброволниот пензиски фонд во банката чувар на имотот.

4. Податоци за уплатени сопствени средства во доброволен пензиски фонд и платен персонален данок за член

- **Реден број** - впишете го редниот број на извршената уплата.
- **Датум на уплата на сопствени средства** - впишете го датумот на извршената уплата на сопствените средства во доброволниот пензиски фонд.
- **Износ на уплатени сопствени средства** - впишете го износот на уплатени сопствени средства.
- **Вкупен износ на уплатени средства во доброволниот пензиски фонд** - впишете го вкупниот износ на уплатени сопствени средства.
- **Износ на платен персонален данок** - впишете го вкупниот износ на платениот персонален данок во Република Македонија (уплатените сопствени средства x 11,1111%).

5. Податоци за уплатени средства и платен персонален данок на доход од уплатувач

- **Реден број** - впишете го редниот број на извршената уплата.
- **Датум на уплата на средства** - впишете го датумот на извршената уплата на средства на индивидуалната сметка на член во доброволниот пензиски фонд.
- **Износ на уплатени средства** - впишете го износот на уплатени средства на индивидуалната сметка на членот.
- **Вкупен износ на уплатени средства во доброволниот пензиски фонд** - впишете го вкупниот износ на уплатени средства на ваша сметка од страна на уплатувачот.
- **Износ на платен персонален данок на доход** - впишете го вкупниот износ на платениот персонален данок во Република Македонија (уплатените средства x 11,1111%).

6. Податоци за подносителот на барањето

Во оваа рубрика впишете ги местото и датумот на поднесување на Барањето. Исто така, задолжително потпишете го Барањето со што ја потврдувате точноста и комплетноста на податоците.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗДРАВСТВО

777.

Врз основа на член 92 став 2 од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр. 38/91, 46/93, 55/95, 10/04, 84/05, 111/05, 65/2006, 5/2007, 77/2008, 67/2009 и 88/2010), министерот за здравство, донесе

П Р А В И Л Н И К**ЗА ДОПОЛНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА ПОБЛИСКИТЕ ПРОСТОРНИ УСЛОВИ, ОПРЕМАТА И КАДРИТЕ ЗА ОСНОВАЊЕ И РАБОТЕЊЕ НА ЗДРАВСТВЕНИТЕ УСТАНОВИ****Член 1**

Во Правилникот за поблиските просторни услови, опремата и кадрите за основање и работење на здравствените установи („Службен весник на Република Македонија“ бр. 11/92, 25/96, 48/02, 30/05, 62/06, 113/08 и 94/10), во член 9 по ставот 2 се додава нов став 3 кој гласи:

„За вршење на дејноста превенција и третман на злоупотреба на дроги, специјалистичката ординација по невропсихијатрија, односно психијатрија, доколку врши третман на повеќе од педесет пациенти, покрај условите утврдени во ставовите 1 и 2 на овој член треба да ги исполнува и следните услови:

А) Просторни услови:

Работна просторија од 16 м²

Б) Медицинска опрема:

Метален сеф за чување терапија и фрижидер

В) Стручен кадар:

Еден доктор на медицина или специјалист од одредена гранка на медицината со соодветна лиценца и еден здравствен работник со завршено средно, вишо или високо стручно образование во траење од три години од областа на медицината со положен стручен испит.

Член 2

По членот 18 се додава нов член 18-а кој гласи:

Член 18-а

Здравствените установи од членовите 12-а, 13 и 16 од овој правилник за вршење на дејноста превенција и третман на злоупотреба на дроги треба да ги исполнуваат и следните услови:

А) Просторни услови:

Две ординации од по 16 м² и просторија за давање терапија со непробоен шалтер, чекална од 9 м² и санитарен јазол.

Б) Медицинска опрема:

Метален сеф за чување терапија и фрижидер

В) Стручен кадар

Еден доктор на медицина, специјалист по невропсихијатрија односно психијатрија со соодветна лиценца и еден доктор на медицина или специјалист од одредена гранка на медицината со соодветна лиценца, како и еден здравствен работник со завршено средно, више или високо стручно образование во траење од три години со положен стручен испит.

Член 3

Во член 31 во ставот 3 по зборовите: „1 доктор на медицина со положен стручен испит и соодветна лиценца“ се додаваат зборовите: „или еден доктор на медицина-специјалист од одредена гранка на медицината со соодветна лиценца.“

Член 4

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 09-1826/3

7 март 2011 година

Скопје

Министер,
д-р **Бујар Османи**, с.р.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

778.

Врз основа на членот 126-а од Законот за пензиското и инвалидското осигурување („Сл. весник на РМ“ бр. 80/93, 3/94, 14/95, 71/96, 32/97, 24/00, 96/00, 50/01, 85/03, 50/04, 4/05, 101/05, 70/06, 153/07, 152/08, 161/08, 81/09, 156/09, 83/2010 и 156/10), министерот за труд и социјална политика, донесува

П Р А В И Л Н И К**ЗА УТВРДУВАЊЕ НА РАБОТНИТЕ МЕСТА НА КОИ СТАЖОТ НА ОСИГУРУВАЊЕ СЕ СМЕТА СО ЗГОЛЕМЕНО ТРАЕЊЕ****Член 1**

Со овој правилник се утврдуваат:

1) работните места на кои што работата е особено тешка и влијае штетно врз здравствената состојба и работната способност на работникот, и покрај тоа што се применети сите општи и посебни заштитни мерки утврдени со прописите, како и другите мерки што можат да влијаат врз отстранувањето и намалувањето на штетните влијанија.

2) работните места на кои што, поради природата и тежината на работата, физиолошките функции на организмот опаѓаат во толкава мера што на работникот му го оневозможуваат натамошното успешно вршење на истата.

3) степенот на зголемувањето на стажот на осигурување на работните места од точка 1 и 2, кој што, согласно член 125 од Законот за пензиското и инвалидското осигурување, може да се смета како 14, 15, 16, 17 или 18 месеци стаж на осигурување за секои 12 месеци ефективна работа, во зависност од тежината, штетноста, односно природата на работата.

Член 2

Работните места од член 1 став 1 точките 1 и 2 од овој правилник, со степен на зголемување на стажот на осигурување од член 1 став 1 точка 3 на овој правилник (по азбучен редослед) се:

АКУМУЛАТОРИ

брусач на електроди	12/15
заварувач на ќелии	12/15
залевач на полипропилен	12/15
леар на капаци и заварување на полни изводи	12/15
леар на решетки	12/15
леар на формациски прачки и детали за када	12/15
оператор на мелница	12/15
оператор на пастирка	12/15
подготвувач на паста	12/15
подготвувач на хемикалии	12/14
помошник оператор на мелница	12/15
помошник работник на доработка и формација	12/15
помошник работник на машина за пастирање	12/15
помошник ракувач на мелничко одделение	12/14
работник на казан за отпадно олово	12/15

работник на контрола на куса врска и дихтување на готови производи	12/15
работник на лепење на оловни електроди за акумулатори	12/15
работник на машинско комплетирање на ќелии	12/15
работник на машинско леење на ситни делови	12/15
работник на мелење на оловни оксиди	12/15
работник на мешање на оловни оксиди и мацкање на оловни плочи	12/15
работник на монтажа на акумулатори и акумулаторски батерии	12/15
работник на обработка на оловни електроди	12/15
работник на подготовка на емулзија	12/15
работник на правење на легури	12/15
работник на правење на полни мостови	12/15
работник на правење отвори на кутии	12/15
работник на прифаќање на плочи	12/15
работник на прифаќање на ќелии	12/15
работник на складирање на оловни електроди	12/14
работник на ставање на ќелии во кутии	12/15
работник на сушење на електроди	12/15
работник на сушење на оловни плочи и електроди	12/15
работник на формирање на оловни плочи	12/15
работник на централно заварување и поправка на ќелии	12/15
работник на центрирање на ќелии	12/15
ракувач на мелничко одделение	12/14
рачно комплетирање на ќелии	12/15
рачно леење на ситни делови	12/15
сечач и брусач на електроди	12/15
ставач и одложувач на плочи	12/15
утилизатор на отпадна паста	12/15
БЕЗАЛКОХОЛНИ ПИЈАЛАЦИ, Производство	
од страна на лица со инвалидитет	
возач на товарно возило - 8 тони	12/14
оператор за палетизација и депалетизација	12/14
оператор на машина за перење шишиња	12/14
ГРАДЕЖНИ МАТЕРИЈАЛИ	
Производство на бетонски елементи	
помошник машинист	12/14
послужител и манипулант во производство	12/14
ракувач со виљушкар	12/14
ракувач со машини во производство	12/14
ракувач со утоварна лопата	12/14
Рудник и сепарација	
послужител и манипулант во производство	12/14
управувач во регулација и дробилка	12/14
управувач со градежна машина - булдожер	12/14
управувач со утоварна лопата - камион	12/14
Машинско-браварско одржување	
машинобравар – одржувач	12/14
оператор за машинско одржување	12/14
работоводител на браварско одржување	12/14
универзален оператор – бравар	12/14
Механичарско одржување	
оператор за автомеханичарско одржување	12/14
оператор – автоелектричар	12/14
работоводител на автомеханичарско одржување	12/14
универзален оператор – автомеханичар	12/14

ГРАДЕЖНИШТВО**Пробивање на тунели**

дупчач	12/15
минер	12/15
запалувач на мини	12/15
натоварувач	12/15
помошник работник	12/15

ГРАФИЧКА ИНДУСТРИЈА

предработник, работник и помошник работник на изработка на талесаст картон (валовити лепенки)	12/14
предработник, работник и помошник работник на ротациони машини за печатење на весници, часописи, ревији, разна репродукциона амбалажа (ротација на висок флексен и рамен печат)	12/15
предработник, работник и помошник работник на ротациони машини за печатење на весници, часописи, ревији, разна репродукциона амбалажа (длабок печат)	12/14

ГУМАРСКА ИНДУСТРИЈА

машинско сечење на каучук	12/14
мешач на бели смеси на двовалјак	12/15
мешач на смеси на миксер	12/15
мешач на црни смеси на двовалјак	12/15
полнач на бункери со бели полнители	12/15
полнач на бункери и силоси со црни полнители	12/15
помошник ракувач на миксер	12/15
претходен загревач на двовалци	12/14
работник на двовалјак-придружник на миксер	12/15
работник на машина за ладење на смеса	12/14
работник на шприцна-придружник на миксер	12/14
размерувач на каучук	12/14
размерувач на хемикалии и бели полнила	12/15
размерувач на црни полнила	12/15
рачен превоз на материјали - манипулант	12/14
чистач на одделение	12/14

ЕЛЕКТРОМАТЕРИЈАЛИ

бравар-заварувач во цинкара	12/14
помошник ракувач на цинкување	12/15
помошник ракувач на шаржирање, дешаржирање и репарирање	12/14
ракувач на бајцување	12/15
ракувач на постројка за неутрализација	12/14
ракувач на центрифуга	12/14
ракувач на цинкување и помошник ракувач	12/15
ракувач на шаржирање, дешаржирање и репарирање	12/14
ракувач со постројка за неутрализација, филтер-преса и хемиски раствори	12/14

ЖЕЛЕЗАРНИЦИ**Подготовка на минерални суровини**

ракувач и земач на примероци	12/14
ракувач на постројки за коварина	12/14
ракувач на постројки за разни материјали	12/14
ракувач со вибрационен додавач на приеман бункер	12/14
ракувач со ленти за кос и рамен мост	12/14
ракувач со ленти и додавач на варовник	12/14
ракувач со ленти и додавач на хопер	12/14
ракувач со ленти и сита за лигнит	12/14
ракувач со ленти и шипки за рудни двор	12/14

ракувач со лигнитски бункер и додавачи	12/14	<i>Обработка на течен челик и прибор за леење</i>	
ракувач со постројки за коварина	12/14	дигалкар I, II и III	12/15
ракувач со постројки за разни материјали	12/14	заварувач	12/14
ракувач со примарна и секундарна дробилка	12/14	казанџија	12/15
ракувач со траки и сипки на руден двор	12/14	оператор на органска постројка	12/14
		подготвувач на меѓуказани	12/14
		помошник заварувач	12/14
		подготвач на шибер плочи	12/15
		работник	12/14
		ракувач на казани и меѓуказани	12/14
		режач на берни	12/16
		сменски раководител	12/14
Техничка контрола			
<i>Радиографија и пенетрација</i>		<i>Постројки за континуирано леење на челик</i>	
контрола за радиографско испитување	12/15	бригадир во одделение за меѓуказани	12/14
одговорен контролор за радиографско испитување	12/15	дигалкар I, II и III	12/15
помошник контролор	12/15	леар	12/16
помошник контролор за радиографско испитување	12/15	леар на меѓуказан	12/16
самостоен контролор за радиографско испитување	12/15	оператор	12/14
		оператор на секундарно ладење	12/14
		режач на берни	12/15
		сменски раководител	12/14
<i>Ултразвук и стилоскоп</i>		<i>Транспорт, добработка и отпрема на слабови</i>	
контролор за ултразвучно испитување на лимови	12/14	дигалкар I, II и III	12/14
контролор за ултразвучно испитување на слабови	12/14	одбележувач - сортирач	12/14
контролор за ултразвучно испитување	12/14	рушач на ливен казан и меѓуказан	12/14
одговорен контролор за ултразвучно испитување	12/14	флемач ракувач со полуавтоматски секатор	12/16
самостоен контролор за ултразвучно испитување	12/14	флемач	12/16
		подготвувач на композиции	12/15
<i>Контрола на ККПП во РТЧ</i>		<i>Одржување челичарница</i>	
контролор на електропечка	12/14	Машинско одржување - смени, ремонт, сервис и дигалки	
одговорен контролор на процесни линии (во ладна валавница)	12/14	бравар I и II	12/14
одговорен контролор на флемани конти лесни слабови	12/14	бравар за сервиси I и II	12/14
		електричар I и II	12/14
		заварувач	12/14
		подмачкувач	12/14
		работник (бравар ПК)	12/14
Челичарница		Електро-одржување - смени, ремонт и дигалки	
<i>Подготовка на старо железо</i>		бравар - заварувач	12/14
мерач на старо железо	12/14	бравар	12/14
работник	12/14	електричар I и II	12/14
резач	12/15	оператор	12/14
		погонски електричар	12/14
		раководител во моторна сала	12/14
		чистач	12/14
<i>Подготовка на влог</i>		Топилница	
ракувач со ленти и пневматски систем	12/14	<i>Формирање на електроди</i>	
		мерач на електроди	12/14
		одговорен за заварување на плашт	12/14
		полнител на маса	12/14
<i>Десилицирање и конвертори</i>		<i>Технолошки линии</i>	
вилушкар на конвертори	12/14	водител на ротациона печка	12/15
втор помошник топилничар	12/16	возач на врела шаржа	12/15
дигалкар I, II и III	12/15	возач на дигалка во хала за леење	12/15
помошник ракувач на десилицирање	12/15	возач на магнет и грајфер дигалка	12/14
прв помошник топилничар	12/16	гасоводител (плинар) I и II	12/15
ракувач на десилицирање	12/14	казанџија	12/15
ракувач со мешалка	12/14	пробивач (прободар) I, II и III	12/16
топилничар	12/16	<i>Хала за леење и казани</i>	
<i>Фосфорна троска</i>		одржувач наказани и шаржни цевки	12/14
пакувач	12/14	чистач на казани	12/14
ракувач на багер	12/14		
ракувач на дробилка	12/14		
ракувач на мелница	12/14		
ракувач на пневматски транспортен систем	12/14		
сигналист	12/14		
транспортен работник	12/14		
<i>Електро-печка со филтер</i>			
вилушкар на електро-печка	12/14		
работник на печка (филтер)	12/15		
работник на систем за додатоци	12/15		
раководител на печка (филтер)	12/14		
раководител	12/15		
топилничар	12/16		

<i>Гасен систем</i>		помошник лужач	12/14
заварувач на гасен систем	12/14	помошник оператор	12/14
одговорен за гасен систем	12/14	помошник регенерирец	12/14
одржувач на гасен систем	12/14	регенерирец	12/14
<i>Мини агломерација</i>		Поцинкување	
ракувач на бункер за готов синтер	12/14	бравар за подготовка и формирање валци	12/14
ракувач со барабан за мешање	12/14	жарител	12/14
ракувач со дозирна вага	12/14	поцинкувач	12/14
ракувач со кршалка	12/14	работник на процесен дел	12/14
ракувач со пламено огниште	12/14		
ракувач со сито	12/14	Огноотпорно одржување	
<i>Машинско одржување - оператива</i>		дигалкар	12/14
бравар I и II	12/14	сидар I и II	12/14
бравар за сервиси I и II	12/14	сидар на конвертори и топли агрегати	12/14
бравар за сервиси	12/14	сидар - торкетар	12/14
бравар	12/14	работник	12/14
заварувач за подготовка и мини агломерација	12/14	Длабински печки	
<i>Ремонтна група - машинство</i>		загревач	12/14
бравар I и II	12/14	помошник загревач I и II	12/14
заварувач	12/14	работоводител	12/14
<i>Ремонтна група - електро</i>		Потисни печки	
бравар	12/14	помошник загревач I и II	12/14
електричар I и II	12/14		
<i>Сменско одржување</i>		Валавничка пруга	
бравар	12/14	валавничар	12/14
електричар I и II	12/14	помошник валавничар	12/14
<i>Електро-одржување - оператива</i>		Работилница за валци	
бравар	12/14	брусач	12/14
електричар I и II	12/14	брусач - металостругар I и II	12/14
оператор	12/14	дигалкар на 80-тонска дигалка	12/14
работоводител во моторна сала	12/14		
<i>Оператива за мини агломерација</i>		Агустажа дигалкар	12/14
електричар	12/14	земач на проби и ракувач со ножици и помошни ножици	12/14
		одбележувач на лимови I и II	12/15
		ракувач со помошни ножици	12/14
Валавница за слабови и дебела ламарина		Печка за нормализација	
<i>Производство на топло-валани дебел лимови</i>		одбележувач на лимови	12/14
Подготовка на производство и складирање			
дигалкар на клештна дигалка	12/15	Складирање и отпрема	
работоводител	12/14	дигалкар I и II	12/14
ускладиштувач, одбележувач и прибирач I и II	12/14		
флемач	12/16	Контрола на квалитет	
		контролор на континуирани леани слабови	12/14
		контролор на лим-ладилник	12/14
Техничка контрола во валавница за слабови и дебела ламарина		<i>Одржување топло-валани дебел лимови</i>	
контролор за дебела ламарина	12/14		
<i>Ладна валавница</i>		Дигалки - смени	
Лужница, регенерација и неутрализација со сулфурна киселина		бравар I и II	12/14
дигалкар	12/14	електричар I и II	12/14
заварувач - оператор	12/14		
лужач	12/14	Машинско одржување ремонт - дигалки	
неутрализатор	12/14	бравар I и II	12/14
оператор	12/14	заварувач	12/14
оператор на излезен дел	12/14	подмачкувач	12/14
помошник оператор	12/14	<i>Валавница за ленти</i>	
помошник регенерирец	12/14		
регенерирец	12/14	Ножици	
		земач на проба и евидентичар	12/14
		управувач на ножици I и II	12/14
Лужница, регерација и неутрализација со солна киселина			
заварувач-оператор	12/14	Валавничка пруга	
лужач	12/14	валач на валачка пруга	12/14
оператор на излезен дел	12/14	загревач на потисна печка	12/14
		мерач и одбележувач на калем	12/14

помошник загревач на потисна печка	12/14	КАМЕНОЛОМИ , и сепарација на грануларен песок		
помошник работник на печка	12/14			
работник на чистење канали, коварина и масти	12/15			
ракувач на секатори и автогена резачка	12/14		ракувач со постројки во сепарација за грануларен песок	12/14
управувач на конги пруга	12/14			
управувач на лесно кварто	12/14		помошник ракувач во сепарација за грануларен песок	12/14
управувач на ножици I и II	12/14			
Енергетика		КЕРАМИЧКА ИНДУСТРИЈА		
помошник работник	12/14	Подготовка на маса и глазура		
Огноотпорно одржување		дозирач на мешалка со сурова маса	12/15	
дигалкар	12/14	дозирач на млин за глазура	12/15	
сидар I и II	12/15	дозирач на млин за маса	12/15	
сидар на конвертори и топли агрегати	12/15	одржувач на глазура (просејувач)	12/15	
сидар - паркетар	12/14	одржувач на маса (просејувач)	12/15	
ЖИЧАНИ ПРОИЗВОДИ		Леене		
фарбар	12/14	леар	12/15	
работник во никлеарница	12/14	монтер на гипсени калапи	12/14	
		општ работник	12/14	
		слагач на фигури	12/15	
ЗАВАРЕНИ ЦЕВКИ И ПРОФИЛИ		Контрола на сурови и печени производи		
Агустажа		класер на печени производи	12/14	
помошник работник	12/14	контролор на сурови производи	12/14	
ракувач на машина	12/14	помошен работник (печени производи)	12/14	
извлекувач на цевки	12/14	помошен работник	12/14	
Површинска заштита - цинкара		Глазирница		
неутрализатор	12/14	глазирач	12/16	
помошник работник на печка	12/14	мучкач - глазирач	12/15	
ракувач на печка - ложкач	12/14	обеспрачувач - бришач	12/15	
		помошен работник	12/14	
Валавница за надолжно заварени цевки		Печење		
декапер	12/14	пакер на сурови производи	12/14	
крановодител на декопирање	12/14	печач (бререр мајстор)	12/14	
		подготвувач на вагони	12/14	
		помошен работник	12/14	
		растоварувач на вагони	12/14	
ЗДРАВСТВЕНИ УСТАНОВИ		Гипсара		
Итна медицинска помош		пластичар	12/14	
возач на специјално санитарско возило за превоз на изненадно заболени, унесреќени и повредени лица	12/14	КЛАНИЦИ		
лекар кој укажува итна медицинска помош на изненадно болни, унесреќени и повредени лица на местото каде се случило или во текот на транспортирањето	12/15	работник во цревара	12/14	
медицински техничар (виш медицински техничар, медицинска сестра, болничар) кои му помагаат на лекарот при укажувањето на итна медицинска помош, односно кој сам укажува одредена итна медицинска помош на изненадно болни, унесреќени и повредени лица на местото каде се случило или во текот на транспортирањето	12/14	работник на зашметување, колење и примарна обработка на крупна и ситна стока	12/15	
Специјални заводи за тешко и длабоко ментално ретардирани лица		КОВАЧНИЦИ		
воспитувач	12/15	работник на возачи на мостни дигалки во погоните на ковачница	12/14	
главна медицинска сестра	12/15	работник на греење на материјали со гасни, течни и цврсти горива или со електрична струја	12/15	
дефектолог	12/15	работник на ковање и каблирање на отковки на махи од 630-4000 тони и ревалц машини	12/15	
инструктор	12/15	работник на ковање на отковки на фриксиона преса од 3000 тони	12/15	
лекар	12/15	работник на ковање на отковки на хоризонтални ковачки машини од 1500 тони	12/15	
медицинска сестра	12/15	работник на ковање - пресување на хидраулични преси од 1200 до 2500 тони	12/15	
неговател	12/16	работник на отковки на чекани со тежина на токмакот од 500 КП и повеќе	12/15	
перачка - крпачка	12/14	работник на отстранување на крзотини со ладна или полутопла постапка од отковките - отпресоците	12/15	
социјален работник	12/15			
физиотерапевт	12/15			
чистачка	12/15			

работник на слободно ковање на отковки со тежина до 250 КП	12/15	<i>Подготовка на материјали во базно одделение</i>	
работник на термичка обработка на отковки и ковачко - пресарски алат во проточни, коморни, јамски и јамски печки	12/14	изведувач на технологија при постапување и лужење	12/15
работник на чистење на отковки и отпресоци со огнени точила	12/14	подготвувач на материјали	12/15
		предработник	12/15
		работник на мокрење, лужење и потопување во базени, буриња и полубуриња	12/15
КОЖАРСКО-ПРЕРАБОТУВАЧКА ИНДУСТРИЈА		<i>Подготовка на материјали во хром штавно</i>	
Кожари		изведувач на технологија за штава	12/15
<i>Преземање на сурова кожа</i>		подготвувач на материјали и редукција	12/15
преземач и отпремувач на конзервирани кожи (преземач - сортирач)		предработник	12/15
преземач на крупна сурова кожа		работник на буриња во хром штавно	12/15
преземач на ситна сурова кожа		работник на полубуриња и буриња за чистење од вар (перење, одваросување и бајцување)	12/15
	12/15	работник на чистење од вар, нагризување, за-киселување и штавење	12/15
	12/15		
<i>Сортирање на сурова кожа</i>		<i>Подготовка на материјали во одделение за бојадисување</i>	
работник на манипулација на кожи во складиште (одговорен за подготовка на план)		бригадир во фарбарско одделение - неутрали-зација, боење и мастење	12/15
работник во магацин на крупна сурова кожа		изведувач на технологија во боење	12/15
работник во магацин на ситна сурова кожа		помошен работник на доштавување, неутра-лизација, боење и мастење	12/15
работник на складирање на сурови кожи во складиште (работници во МСК)		предработник во боење	12/15
сортир мајстор на сурова кожа		работник на буриња за доштавување и боење	12/15
сортирач на кожи (штавена и сурова)		работник на доштавување, неутрализација, боење и мастење	12/15
<i>Магацин за хемикалии</i>		работник на закиселување (редукција на би-хромат)	12/15
магационер за хемикалии			
помошник магационер за хемикалии		<i>Варно и штавно одделение</i>	
работник во магацин за хемикалии		обрежувач на шпалт во одделение за бојадисување	12/14
<i>Подготвување помошни материјали, хемикалии и бои за производство</i>		помошен работник во боење	12/14
работник на подготвување на помошни средства - бои, хемикалии на галерии и во магацините за хемикалии		помошен работник во варно одделение	12/14
		помошен работник на сортирање на кожи	12/14
		помошен работник при вадење од полубуриња	12/14
		помошни работи при одмастување	12/14
		работник на манипулација со кожи (сортирач на голица)	12/14
<i>Работи на шер машина и шпалт машина</i>		работник на манипулација со кожи во варно одделение	12/14
десен работник на шер машина		работник на манипулација со кожи во штавно одделение	12/14
лев работник на шер машина		работник на машинско цедење на кожи (виндирање и штосање)	12/14
мајстор на шпалт машина		работник на пренос и редување на штавена кожа	12/14
одговорен работник на цепење на голица		работник на сортирање по намена (во штавно одделение и во одделение за бојадисување)	12/14
помошен одговорен работник на цепење на голица			
помошник мајстор на шпалт машина		<i>Штавење и завршна хемиска обработка на кожата</i>	
работник на мала шер машина		работник на буриња и полубуриња зачистење од варта, нагризување, доштавување, неутра-лизација, боење и мешање	12/15
работник на одмастување на месина (месо и маст)		работник на подготвување на бои и хемикалии (размерување, мешање, дозирање и разредување)	12/14
работник на симнување на месото и маста (машинско штрекување и машинско шобување)		работник на сортирање на штавена кожа, цедење на крзна во центрифуги, цепење на штавени кожи и белење на кожи	12/14
<i>Базно одделение за кастрење-обрежување</i>		<i>Помошни работи внатре во базно одделение и одделението за штавање и завршна хемиска обработка на кожата</i>	
работник на кастрење на кожи		работник на буриња и полубуриња зачистење од варта, нагризување, доштавување, неутра-лизација, боење и мешање	12/15
работник на крупонирање на кожи и голица			
работник на обрежување на шпалт (голица)			
работник на рачно глетување, парање и чукање во буре чистење на лицето на кожата			
работник на рачно обработување на шпалт и кожи			
работник на чукање во полубуриња и буриња			
<i>Подготовка на шведа и ешер, шведување и харување</i>			
работник на подготвување на помошни средства (подготовка на шведа и ешер)			
работник на премачкување на кожите и симнување на влакното (шведување и харување)			

работник на изнесување на отпадоци, мерење на голицата, цепенките и хромноштавење на кожата, транспорт и манипулација со кожата	12/14	работник на отстранување на месина	12/15
работник на сортирање на штавена кожа, цедење на крзна во центрифуги, цепење на штавени кожи и белење на кожи	12/14	работник на перење на кожи во полубуриња	12/15
работник на штавење и завршна хемиска обработка на кожата	12/14	перенење во хашпли	
<i>Суво шпалтање</i>		работник на пиклување, штавење и накревање	12/15
мајстор (ракувач) на шпалт машина за суво шпалтање	12/14	работник на полубуриња за закиселување, штава и боене	12/15
одговорен работник за цепење на штавени кожи	12/14	работник на симнување на месото и маста (машинско лешување)	12/15
помошен мајстор (помошен ракувач) на машина за суво шпалтање	12/14	<i>Центрифугирање, стрижење и стругање на кожи</i>	
работи на стругање, штосање, сушење и растегнување	12/14	работник на машинско стругање и развлекување на кожи (бакелирање во ситна кожа)	12/14
работник на машина за стругање на кожи (фалцање)	12/14	работник на мокро стрижење на кожата за крзно	12/14
работник на истегнување и израмнување на набори на кожи	12/14	работник на цедење на крзно во центрифуга	12/14
работник на пестинг уреди	12/14	стругар на бакел	12/14
работник на растегнување на кожи (шпановање)	12/14	<i>Довршување на кожи со и без хемикалии</i>	
работник на сушење на вакуум	12/14	работник на апретирање (бакелисување) на кожи и рачно шприцање на кожи	12/15
работник на сушење на пестинг	12/14	работник на машинско шприцање на кожи	12/14
работник на шпановање на автомат	12/14	<i>Истегнување, боене и цедење</i>	
работник на штосање на мињонка	12/14	контролор - фарбар	12/15
работник на штосање на пестинг	12/14	работник на апретирање (дековање)	12/14
работник на штосање на рици	12/14	работник на боене и мастење	12/15
<i>Стругање, цедење, рамнење на кожа и израмнување на наборите на кожата</i>		работник на истегнување на кожи (шпановање)	12/14
заменик нијансер - сменоводител	12/14	работник на машинско боене	12/15
нијансер I и II	12/14	работник на машинско пердашење	12/14
помошен работник на подготовка на бои (колорист-сменоводител)	12/14	работник на машинско цедење (штоловање, сушење)	12/14
работник на ГИС машина	12/14	работник на перење на кожи и боене	12/15
работник на машинско стругање на кожи, машинско цедење на кожи, вакуум уреди и пестинг уреди	12/14	работник на полубуриња за боене	12/15
работник на подготвување на бои и хемикалии за довршување на кожата	12/14	чистач (изнесувач на отпадоци)	12/14
работник на шлајфување (брусење)	12/14	<i>Мокри одделенија</i>	
<i>Нанесување на бои и лакови</i>		бригадир на харовање и шведовање	12/14
бригадир на шприц кабина, шприцање и вадење на кожи од шприц кабина	12/14	работник на манипулација на волна	12/14
изведувач на испирање и контрола на механичко одмастување	12/14	работник на отсечување (штуцање, обрезавање шпалт во боене)	12/14
одговорен работник за довршување на кожи со бои и хемикалии (колтинг систем)	12/14	работник на пренос и редување на кожи (голица, штавени кожи)	12/14
работник на апретирање - грундирање	12/14	<i>Сува доработка - завршно одделение</i>	
работник на пуштање и чекање на кожи при апретирање	12/14	помошник работник (хром завршно I, II и III, завршно II ППСК)	12/14
работник на рачно шприцање на кожи	12/14	помошник работник (штоловање во завршно I ППСК, манипулација)	12/14
работник на шприцање на бои	12/14	работник на брусење - шлајфување (фулнин хром завршно II, мали машини, месина и лице, велур и фулминоза, мокро завршно I ППСК и суво завршно I ППСК)	12/14
ракувач на машина за нанесување на бои и лакови и валци	12/14	работник на обрезавање - штуцање и сортирање на шпалт (хром завршно II, завршно I ППСК, рачно обрезавање)	12/14
<i>Квасење и обрезавање на кожи</i>		работник на омекнување - штолање (завршно ППСК, молнса, шеден машина, штоловање и кантовање на нараквици)	12/14
работник на квасење во базени	12/15	работник на пеглање на кожи и ротофлекс (пренесување, дизајнирање, пеглање III хром завршно III, пеглање II хром завршно III, пеглање I хром завршно II, пренесување завршно II ППСК)	12/14
работник на машинско перење на кожи	12/14	работник на сушара (хром, завршно I ППСК, тунелска сушара)	12/14
работник на мокро чешлање (сабрезирање)	12/14	работник на триење и мокрење (хром завршно II)	12/14
работник на рачна обработка (парање, перенење и одмастување)	12/15	работник на четкање и отпрашување (хром завршно, завршно I ППСК)	12/14
<i>Перенење во полубуриња, лешење, пикла и штава</i>			
одговорен работник на буриња за закиселување, штава и боене	12/15		

Крзнари

контролор - фарбер	12/14
работник на апретирање (дековање)	12/14
работник на боење и мастење	12/15
работник на брусење велур	12/14
работник на брусење натур и фарбано крзно	12/14
работник на брусење ципи	12/14
работник на буриња за закиснување, штава и боење	12/14
работник на грубо отсечување	12/14
работник на истегнување и израмнување кожи (мокро штолање, хантерица и штоларица)	12/14
работник на квасење во базени	12/15
работник на квасење и обрежување кожи	12/15
работник на машинско боење	12/15
работник на машинско брусење	12/15
работник на машинско лешување и симнување месо и маст	12/15
работник на машинско одмастување и сушење	12/14
работник на машинско пердашење	12/14
работник на машинско перење кожи	12/14
работник на машинско стругање и развлекување кожи (шлајфување ситна кожа)	12/14
работник на машинско цедење	12/14
работник на мокро омекнување	12/14
работник на мокро стрижење кожи за крзно и чешлање	12/14
работник на откројување - штуцање на кожи (завршно и грубо откројување)	12/14
работник на отстранување месина	12/15
работник на парање и потопување кожи	12/15
работник на пеглање (машинско)	12/14
работник на перење кожи во полубуриња	12/15
работник на перење кожи и боење	12/15
работник на пикување, штавење и накревање	12/14
работник на полирање кожи (мокро брусење)	12/14
работник на полубуриња за боење	12/15
работник на полубуриња за закиснување и штавење	12/14
работник на рачна обработка	12/15
работник на рачно брусење	12/14
работник на сушење на кожа (сушара, тунел)	12/14
работник на хантерица и шталарица	12/14
работник на цедење крзно во центрифуга	12/14
чистач (изнесувач на отпадоци)	12/14
<i>Лабораторија</i>	
работник на развој во експериментална, хемиска, контролна и аналитичка лабораторија	12/14

КОМУНАЛНИ ДЕЈНОСТИ**Водовод и канализација***Водовод*

бригадир на втиснување на дренажи во рени бунари	12/15
водоинсталатер за хлорирање, мрежи, резервоари и транспорт на хлор	12/14
возач на специјални возила за хлор	12/14
заварувач на втиснување на дренажи во рени бунари	12/14
заварувач на регенерација на рени бунари	12/14
одржувач на хлоринаторски станици и боци (финомеханичар)	12/14
оператор на хлоринаторски станици (оператор на питки води)	12/14
помошник работник на втиснување на дренажи во рени бунари	12/15

работник на втиснување на дренажи во рени бунари	12/14
работник на одржување на водоводни мрежи	12/15
работник на регенерација на рени бунари	12/14
работник - водоинсталатер (ПК, КВ и ВК)	12/15

Канализација

возач на специјални возила за фекалии	12/14
работник во канализација	12/15
работник на црпење на фекалии	12/15

Комунална хигиена*Индивидуална комунална хигиена*

работник - груповодител	12/15
работник (ПК)	12/15

Јавна комунална хигиена

булдожерист на депонија	12/15
работник на утовар на губре	12/14
работник ПК	12/14

Механизација

возач на специјално возило за подигање и транспорт на смет	12/14
работник (ВК и КВ)	12/14

Септички јами, јавни тоалети и дезинфицирање

работник во фекална пумпна станица	12/14
работник (ВК и КВ)	12/15
работник на црпење на фекалии	12/15

Ојачарски услуги

Ојачар со полно работно време и непосредно и трајно изложен на физички и психички напрегања	12/16
---	-------

Погребални услуги*Споменици*

каменоресци	12/15
машински шлајфери	12/15
словорезач машински	12/15
словорезач рачен	12/15
терацери обложувачи	12/15
транспортни работници	12/15
фрезисти	12/15

Гробишта

гробари I и II	12/17
работник на одржување за одржување на гробиштата, оградата, косење, копање, поливање и друго	12/15
чистач	12/15

Возен парк

возач на специјални возила	12/15
тракторист	12/14

ЛЕАРНИЦИ**Подготовка на калапски машини и езгра**

езграр на шалко	12/15
езграр	12/14
езграр - подготвувач на арматура	12/14
истресувач на калапи	12/14
калапер	12/14
калапер - калувач	12/14

калапер - склапач	12/14	Инвестиционо и тековно машинско одржување	
машински калапер	12/14	бравар I, II и III	12/15
подготвувач на калаперска мешавина	12/15	бравар - фарбар I и II	12/15
подготвувач на мешавина за езгро	12/15	приучен бравар	12/15
подготвувач на песок - сушач	12/15	манипулант - бравар - електричар	12/15
работоводител за калапирање - рачно поле	12/14	манипулант - општ работник	12/15
работоводител за калапирање - мала линија	12/15	пожарникар - стражар	12/14
работоводител за калапирање - средна линија	12/15		
работоводител за калапирање - тешка линија	12/16	ОВЧАРСКО ПРОИЗВОДСТВО	
распоредувач на калаперска мешавина	12/15	Бригадир	12/14
транспортен работник во езгара	12/14	Овчар	12/14
транспортен работник во подготовка на калаперска мешавина	12/14	Одација	12/14
истерувач на челични транспоретри	12/14		
пескирер	12/14	ОГНООТПОРНИ МАТЕРИЈАЛИ	
калапер на обоени метали	12/14	формер на пневматски пиштол (чекан)	12/14
кранист во калапарница	12/14	празнач на печки	12/14
Топилница		ОДРЖУВАЊЕ НА ДАЛНОВОДИ	
вилушкарис	12/14	монтер за одржување на далноводи од 110 KW и повеќе	12/15
езграр - шаржирец	12/14	помошен работник на одржување на далноводи од 110 KW и повеќе	12/14
калапер - езграр	12/14		
кранист	12/14	ОДРЖУВАЊЕ НА ЈАВНИ ПАТИШТА	
леар - машински	12/15	сменоводител на наплатна станица - инкасат	12/14
леар - топилничар	12/15		
одржувач на топлинска опрема и агрегати	12/14	ОРГАНСКО-ХЕМИСКА ИНДУСТРИЈА	
подготвувач на шаржа	12/15	Погон за електролиза на хлор	
помошен работник на чистење на одлеаноци	12/14	работник на ќелии	12/16
работоводител	12/14	работник на перење на филтер-преса и подготовка на суровини - чистач	12/16
сечач на материјали за шаржирање-заварувач	12/14	работник на електролит	12/15
сменски бригадир	12/14	работник на течен хлор	12/14
снабдувач - вилушкарис	12/14	работник на солна киселина	12/14
технолог во топилница	12/14	работник на хипохлорид	12/14
технолог на индукциони печки	12/14	работоводител	12/14
топилничар - калапер	12/14	работоводител и работник на одржување	12/14
топилничар - чистач на шљака	12/15		
топилничар на индукциски печки	12/14	Погон за монохлороцентна киселина	
топилничар на куполни печки	12/14	работник на синтеза на тетрахлоретан	12/16
хомогенизер - кранист	12/14	ракувач на синтеза на трихлоретилен	12/16
чистач на одлеаноци	12/14	работник на синтеза на дестилација и ректификација на монохлороцентна киселина	12/16
шаржирец - топилничар - пресач	12/14	работник на кристализатор	12/16
леар, топилничар на обоени метали	12/14	ракувач на ацетиленски развијач	12/15
кранист на внатрешен кран во топилница	12/14	работоводител - сменоводител на технолошки процес	12/14
топилничар-техничар за сив и модулиран лим	12/14	работоводител на машинско одржување	12/14
		работник на машинско одржување (предработник на машинско одржување, машинобравар ВКВ и КБ)	12/14
Завршна обработка		Производство на пестициди	
бравар	12/14	оператор на ваги и подготовка на раствори	12/14
брусач на висечка брусилка	12/14	оператор на ДМГ	12/14
брусач на рачна брусилка	12/14	оператор на истегнување (филамент)	12/14
брусач на столбна брусилка	12/14	оператор на предење (филамент)	12/14
брусач - сечач на обоени метали	12/14	оператор на предење (штапен)	12/14
електричар	12/14	подготвувач на гранули и емулзија	12/15
заварувач на завршна обработка	12/14	подготвувач на прав и суспензија	12/15
истресувач на одлеаноци - калапи	12/14	подготвувач на шаржа	12/14
кокилар	12/14	предработник и оператор	12/15
кројач на одлеаноци	12/14	Производство на полиестерски влакна	
општ работник	12/14	оператор на ваги и подготовка на раствори	12/14
подготвувач на песок - чистач на канал	12/15	оператор на ДМГ	12/14
работоводител на група за машинско одржување	12/14	оператор на истегнување (филамент)	12/14
сечач на одлеаноци	12/14	оператор на предење (штапен)	12/14
транспортен работник на завршна обработка	12/14		
НАФТЕНИ ДЕРИВАТИ, Дистрибуција и промет на			
Полнилница на бутан-пропан			
манипулант - бравар	12/14		
полнител - контролор на боци	12/14		

РАБОТА НА НИСКИ ТЕМПЕРАТУРИ

		вулканизер на ленти	12/14
		дежурен возач	12/14
вилушкарис	12/14	дигалкар - кранист	12/14
општ работник во ладилник	12/14	заварувач	12/14
		помошник бравар	12/14

РАБОТА ПОД ВОДА

нуркач	12/18	<i>Јагленов систем</i>	
		бравар на дробилично	12/14
		бравар на КУ 300	12/14

РУДНИЦИ**Рудници за неметали***Површински коп*

возач на дампер	12/14	помошник работник за повратна станица	12/14
возач на товарно возило од 7 и повеќе тони	12/14	ракувач на АРС 1400	12/15
дупчач - минер со рачна дупчалка	12/16	ракувач на БРС 1200	12/15
дупчач - минер	12/14	ракувач на БРС 5500	12/15
ракувач на багер	12/14	ракувач на истоварна	12/14
ракувач на товарна машина и булдожер	12/14	ракувач на КУ 300	12/15
		ракувач на погонска станица	12/14
		ракувач на СРС 323	12/15
		ракувач на СРС 630	12/15
		сменоводител за машинство	12/14
		сменоводител за рударство	12/14
		<i>Одделение на БТО систем</i>	
		бравар на багер	12/14
		бравар на одлагач	12/14
		бравар на траки	12/14
		инженер за машинско одржување	12/14
		одговорен инженер	12/14
		пом. работник на повратна станица	12/14
		ракувач на „С” колица	12/14
		ракувач на багер СРС 1300	12/15
		ракувач на багер СРС 2000	12/15
		ракувач на одлагач на АРС 5500	12/14
		ракувач на одлагач на ЗП 6600	12/14
		ракувач на погонска станица	12/14
		ракувач на помошен уред на одлагач	12/14
		ракувач на претоварен на СРС 1300	12/14
		ракувач на претоварен на СРС 2000	12/14
		ракувач на споен уред од ЗП 6600	12/14
		сменоводител за машинство	12/14
		сменоводител по рударство	12/14

Рудници со високо силикатни суровини

багерист	12/14		
возач на товарно возило од 7 и повеќе тони	12/14		
дамперист	12/14		
дробиличари на преработка на содржина преку 30 насто SiO ₂	12/16		
дупчач - минер со рачна дупчалка	12/16		
дупчач - минер со лафетна дупчалка	12/14		
заварувач на одржување постројки за преработка на високосиликатни суровини	12/14		
каменорезач на силекс сегменти	12/16		
каменорезец - валкар	12/16		
механичар - дробиличар (работник на дробилка)	12/16		
помошник дробиличар на преработка на содржина преку 30 насто SiO ₂	12/16		
помошник работник при транспорт на руда со содржина преку 30 насто SiO ₂	12/15		
помошник работник на површински коп	12/14		
работник на команден пулт на преработка на руда со содржина преку 3 насто SiO ₂	12/15		
работник на транспортни ленти на преработка на руда со содржина преку 30 насто SiO ₂	12/15		
ракувач на утоварувач на коп	12/14		
рудар - помошник работник на коп за транспорт на суровини	12/14		
сменоводител на преработка на високосиликатни суровини (надзорник на погон, надзорник на дробилични постројки)	12/14		
сменоводител на преработка на руда со содржина преку 30 насто SiO ₂	12/14		
транспортер на суровини и готови производи	12/15		
		<i>Служба за помошни работи</i>	
		бригадир во одводнување	12/14
		работоводител во одводнување	12/14
		сменоводител по машинство	12/14
		сменоводител по рударство	12/14
		<i>Одделение за поместување на траки</i>	
		бравар	12/14
		заварувач	12/14
		работник за придвижување на траки I, II и III	12/14
		работоводител	12/14
		<i>Одделение за вулканизација</i>	
		бравар	12/14
		вулканизер I, II и III	12/14
		електричар	12/14
		работоводител	12/14

Рудници за јаглен*Површински коп*

автомеханичар	12/14	<i>Одделение за рударско-градежни работи</i>	
бравар во гаража	12/14	сменоводител	12/14
бравар	12/14	<i>Сепарација на јаглен</i>	
бригадир - бравар	12/14	ракувач на булдожер	12/14
вулканизер - работоводител	12/14	работник на дробилица	12/14
		работник на сито и контрола на лента	12/14

ракувач на утовар	12/14	<i>Одделение за експлоатација</i>	
работник на лента - чистач - избирач на јаловина	12/14	сменски електро-техничар	12/14
бравар - заварувач	12/14	сменски машински техничар	12/14
Одделение за багери			
бравар I, II и III	12/14	<i>Сепарација</i>	
бригадир	12/14	ракувач на машина за товарење и булдожер	12/14
електричар	12/14		
електричар во смена	12/14	Рудници за украсен камен	
заварувач I и II	12/14	возач на товарно возило со носивост преку 7 тони	12/15
работоводител I и II	12/14	работник на обработка на мермер (гатерист, фрезач и шлаферист)	12/14
работоводител за багер I	12/14	работник на обработка на гранит (гатерист, фрезач и полир-машина)	12/14
сменоводител	12/14	ракувач на жичани пили и потсекачици	12/15
Одделение за одлагачи на ЕШ и дробилница			
бравар I и II	12/14	ракувач со булдожер	12/15
бравар на ЕШ	12/14	ракувач со товарач	12/14
бригадир	12/14		
електричар I и II	12/14	Рудници за метали	
електричар во смена	12/14	<i>Површински коп</i>	
заварувач I и II	12/14	возач на дампер	12/14
работоводител I и II	12/14	возач на моторно возило цистерна	12/14
ракувач на ЕШ	12/15	дупчач и помошник дупчач на примарна дупчалка	12/14
ракувач со команден пулт (табли на дробилници)	12/14	пултист - кранист (дробилижар - пултист - кранист)	12/14
сменоводител	12/14	работник на примарно дробење (чистач)	12/14
Одделение за траки			
бравар I и II	12/14	ракувач и помошник ракувач на багер	12/14
бригадир	12/14	ракувач на булдожер	12/14
електричар I и II	12/14	ракувач на примарна дробилка	12/14
заварувач I и II	12/14	ракувач на утоварна машина (лопата)	12/14
работоводител I и II	12/14		
сменоводител	12/14		
сменски електричар	12/14		
Одделение за хидраулика			
бравар за хидраулика на багери	12/14	<i>Флотација</i>	
бравар за хидраулика на одлагач	12/14	дробилчар	12/15
бригадир - одлагач	12/14	млинар - мелничар	12/14
бригадир за багери	12/14	помошник работник на дробилнични постројки (чистач)	12/14
бригадир за хидраулика на траки	12/14	пултист во дробење (дробилчар во секундарно и терцијално дробење)	12/15
подмачкувач - одлагач	12/14	ракувач на хранилки во дробење (точач на руда)	12/15
подмачкувач	12/14	ракувач на количка во секундарно и терцијално дробење (послуга на транспортни ленти)	12/15
работоводител	12/14	ракувач на транспортен систем во дробење	12/15
Одделение за ЧК и машински мерења			
техничар за машински мерења	12/14	ракувач на хранилки во отворен склад	12/15
Одделение за електроенергетски мерења и заштита			
бригадир	12/14	ракувач на хранилки во силоси	12/15
вулканизер на кабли I	12/14	реагентичар - флотер	12/14
сменоводител	12/14	флотер	12/14
сменски вклопничар	12/14	<i>Геолошко-рударски истражувања</i>	
Електро-машинско одржување			
бравар на одржување на багер	12/14	возач на товарно возило од 7 и повеќе тони	12/14
бравар на одржување на дробилници	12/14	дупчач и помошник дупчач на дупчалки за длабинско дупчење	12/14
бравар на одржување на ленти	12/14	Рудници за олово и цинк	
бравар на одржување на претоварени уреди и одлагачи	12/14	<i>Истраги, инвестиции и техничка подготовка</i>	
електричар I и II	12/14	инженер за инвестиции на подземни рударски објекти	12/14
електричар за одржување на багер и одлагач	12/14	инженер за надзор и инвестиции во јама	12/14
помошник бравар	12/14	инструктор за практична работа	12/14
работоводител	12/14	одговорен за рударски работи во јама	12/15
сменоводител на електро-машинско одржување	12/14	работоводител во јама	12/15
сменски бравар	12/14	работоводител за истраги и инвестиции	12/16
сменски електричар	12/14	работоводител за транспорт и извоз во јама	12/15
сменски електроинженер	12/14	работоводител на техничка подготовка за изведување на подземни рударски објекти во јама	12/14
техничар за оперативна подговорка	12/14		
хидрауличар	12/14		

сменски геолошки техничар за разблажување и квалитет во јама	12/16	<i>Вентилација во јама</i>	
сменски инженер за истраги и капитални работи	12/15	јамски цевкар	12/16
техничар за истражно капитални работи во јама	12/15	мерач за микроклима и запрашеност во јама	12/15
технички раководител за инвестиции	12/15	надзорник за вентилација во јама	12/15
технички раководител за истраги и капитални работи	12/15	одржувач - тесар на јамски простории	12/16
технички раководител за производство	12/14	одржувач на вентилациски објекти во јама	12/16
управник за истраги и капитални работи	12/15	одржувач на сепаратно проветрување во јама	12/16
		подградувач во јама	12/18
		подградувач на класичен откоп и одржување на откоп	12/18
		помошник бравар	12/18
		помошник тесар во јама	12/16
<i>Организација на производство</i>		раководител на одделение за вентилација во јама	12/14
главен инженер за производство	12/15	рударски работник за ветрени патишта	12/16
инженер за дупчачко минерски работи во јама	12/15	рударски техничар за вентилација во јама	12/14
инженер за пратење и усовршување на технологија на откопни методи во јама	12/14	тесар - одржувач на ветрени патишта	12/16
надзорник во јама-надзорник за производство	12/16	техничар за вентилација во јама	12/15
работоводител во јама	12/15	техничар за микроклима и запрашеност во јама	12/14
раководител на хоризонтални и вертикални простории во јама	12/16	техничар - работоводител за вентилација во јама	12/14
сменски инженер во јама за производство	12/14		
сменски надзорник во јама	12/16	<i>Оператива</i>	
сменски работоводител во јама	12/15	главен инженер за производство	12/15
сменски реверски техничар во јама за откоп и транспорт	12/14	јамски работоводител	12/16
сменски техничар во јама	12/14	одговорен техничар за норми	12/15
техничар за производство во јама	12/16	технички раководител за производство	12/15
технички раководител за производство во јама	12/14	управник на рудник	12/15
		<i>Рударско-градежни работи</i>	
<i>Служба за сигурност и техничка заштита</i>		бетонирец на вертикални и коси јамски простории	12/18
мерач на микроклима и запрашеност	12/14	бетонирец на хоризонтални јамски простории	12/18
самостоен референт за сигурност и техничка заштита на рударство во јама	12/15	- подградувач	
		изработувач и одржувач на јамски колосек	12/17
<i>Јамомерска служба</i>		одговорен на градежни работи во јама	12/14
мерач во јама	12/14	одговорен рудар за анкери и шприц бетон	12/18
мерач за точност и контрола за мерење во јама	12/15	одржувач на главен поткоп - подградувач	12/18
раководител на јамомерска служба во јама	12/14	општ работник за бетонирање во јама	12/17
самостоен мерач во јама и на површина	12/14	подградувач во јама	12/17
самостоен мерач на инвестициски објекти	12/14	подградувач за класичен откоп и одржување на откоп	12/17
фигурант - помошник снимател во јама	12/16	подградувач за копање и одблокување	12/18
фигурант во јама	12/14	подградувач за подградување и одржување сипка во јама	12/18
Геолошка служба		подградувач на подготовка со столб	12/17
геолог за експлоатација во јама	12/14	подградувач на подетално откопување	12/17
геолог за истражување во јама	12/14	подградувач на ходник	12/17
геолог - инженер за производство во јама	12/14	помошник подградувач во јама	12/18
геолог - инженер за рудничка минерологија во јама	12/14	помошник подградувач на класична подготовка	12/18
геолог - инженер за хидрогеологија и геомеханика во јама	12/14	помошник подградувач на откоп и одржување	12/17
геолог - инженер за производство во јама	12/15	помошник подградувач на ходник	12/17
земач на проби во јама	12/16	помошник рудар за анкери и шприц бетон	12/18
одговорен за истражни работи во јама	12/14	помошник подградувач во јама	12/18
раководител на геолошка служба во јама	12/14	помошник подградувач на класична подготовка	12/18
реверски геолози во јама	12/14	помошник подградувач на откоп и одржување	12/18
самостоен геолошки реверски техничар во јама	12/15	помошник ракувач со компресори	12/16
самостоен техничар во јама	12/14	ракувач со скрепер (скреперист во јама)	12/18
самостоен техничар за истражување	12/14	рудар за анкери и шприц бетон	12/18
сменски геолошки техничар за разблажување и квалитет во јама	12/16	тесар во јама	12/18
техничар за длабинско дупчење во јама	12/14		
бушач за длабинско дупчење	12/16	<i>Длабинско дупчење</i>	
помошник бушач за длабинско дупчење	12/16	дупчач на долги мински дупки со зарушување	12/18
техничар за експлоатација во јама	12/14	дупчач на класичен и магацински откоп	12/18
техничар за истражување во јама	12/14	дупчач на кола за дупчење	12/18
техничар за проби во јама	12/14	дупчач на кратки мински дупки на подетажен откоп	12/18
техничар за структурна геологија и длабинско дупчење во јама	12/14	дупчач на подетажен ходник	12/18
техничар за хидрогеологија и геомеханика во јама	12/14	дупчач на ходник	12/18
		дупчач на ускоп - класична изработка	12/18
		дупчач на ускоп со "Алимак"	12/18

магационер за алати и доставување резервни материјали во јама	12/14	ракувач со јамски утоварувач	12/18
магационер на прирачен магацин за експлозив во јама	12/14	ракувач со товарна лопата на откоп и ходник во јама	12/18
одговорен за длабинско дупчење во јама	12/15	ракувач со тролеј и акулокомотива на основен поткоп	12/17
одговорен рудар за "Алимак"	12/18	рудар во јама за дупчење и товарење со рударски машини	12/16
палител на мини - рудар ВКВ палител	12/18	рударски работник - возач	12/17
помошник дупчач на класичен откоп и магацин	12/18	рударски работник во јама - пратител на воз	12/16
помошник дупчач на кратки и долги мински дупки, подетажен откоп и зарушување	12/18	сигналист	12/16
помошник дупчач на подетажен откоп и ходник	12/18	сменски техничар за транспорт и извоз во јама	12/15
помошник дупчач на ускоп	12/18	техничар за опробување во јама	12/14
помошник дупчач	12/18	техничар за хидро-геологија и гео-механика во јама	12/15
помошник рудар - кршач	12/18	товарач - пратител на поткоп во јама	12/15
помошник рудар за дупчење со лафетна дупчалка	12/18		12/16
помошник рудар за откоп во јама	12/18	<i>Флотација</i>	
помошник рудар за ускоп во јама	12/18	бункерист на нископ во јама	12/17
помошник рудар за ходник во јама	12/18	дробилчар - ракувач со Сајмонс дробилка	12/15
работници на непосредно производство во јамите на рудникот во кои не се експлоатираат нуклеарни суровини, но со оглед дека во тие јами постои јонизирачко (радиоактивно) зрачење кои значително го намалуваат просекот на природното зрачење и се приближува кон нивното на зрачењето во јамите на рудниците во кои се експлоатираат нуклеарни суровини	12/18	дробилчар - ракувач со чељусна дробилка	12/15
работници на непосредно производство во јамите на рудникот во кои не се експлоатираат нуклеарни суровини, но со оглед дека во тие јами постои јонизирачко (радиоактивно) зрачење кои значително го намалуваат просекот на природното зрачење и се приближува кон нивното на зрачењето во јамите на рудниците во кои се експлоатираат нуклеарни суровини	12/16	ракувач и подготвувач на реагенси	12/15
раководител на длабинско дупчење	12/14	ракувач на млинови (млинар)	12/15
ракувач со компресори во јама	12/16	ракувач со гребач за крупна руда	12/14
рудар за дупчење и утовар со рударска машина	12/18	ракувач со гребач за ситна руда	12/15
рудар за дупчење со лафетна дупчалка	12/18	ракувач со ленти и вибро сита	12/15
рудар за дупчење со машина "Рајдрил"	12/18	ракувач со транспортни ленти во одделение за дробење	12/15
рудар за откоп во јама	12/18	реагентичар - подготвувач	12/15
рудар за специјални рударски работи во јама	12/18	реагентичар - хемикалист	12/15
рудар за ускоп во јама	12/18	флотер за олово	12/15
рудар за ходник во јама	12/18	флотер за пирит	12/14
рудар ракувач со дупчалки - електро-хидраулични	12/18	флотер за цинк	12/14
техничар за длабинско дупчење во јама	12/15	инженер за филтража и јаловиште	12/14
фрлач на руда и засип	12/18		
<i>Товарно-транспортни работи на откоп и извоз</i>		<i>Електро одржување на окно ТС, КС, ВС, поткоп и ламбара</i>	
бункерист	12/17	електричар за монтирање во окно	12/15
возач на акулокомотива до 2,5 тони и над 2,5 тони	12/17	одржувач сменски на окно, поткоп и ламбара	12/15
возач на локомотива во јама	12/16	одржувач и контролор на окно и поткоп	12/15
возач на руда и засип	12/17	одржувач на електро постројки и уреди во јама	12/15
возач на тролеј локомотива	12/17	одржувач на јамски простории	12/16
магационер за алати и доставување разни материјали во јама	12/16	одржувач на поткоп и ламбара	12/15
надзорник за транспорт и извоз во јама	12/16	работоводител на електро-одржување на окно, ТС, КС, ВС, поткоп и ламбара	12/14
одблокувач - предрботник на рудни сипки во поткоп	12/15	самостоен одржувач на ТС, ВС, КС и опрема во јама	12/15
одржувач - тесар на главен поткоп	12/18		
помошник одржувач - тесар на главен поткоп	12/16	<i>Машинско одржување во јама</i>	
помошник ракувач со јамски утоварувач	12/16	бравар за извозни машини, окно и друго во јама	12/15
помошник ракувач со тролеј и акулокомотива на основен поткоп	12/17	бравар за локомотиви, пумпи, трафостаници и друго во јама	12/15
работоводител за транспорт и извоз	12/16	бравар за монтирање во окно	12/15
ракувач со главно извозно витло	12/15	бравар за товарни лопати, скрепери и друго во јама	12/15
ракувач со дизел утоварувач	12/15	бравар за хидраулика, извозни машини, окно и друго во јама	12/15
ракувач со извозна машина во јама	12/18	бравар на поткоп	12/14
ракувач со јамски товарни рударски машини	12/16	заварувач во јама ВКВ и КВ	12/15
		заварувач во јама и одржувач на вагони	12/15
		заварувач за монтирање опрема во окно	12/15
		заварувач на поткоп	12/15
		јамски бравар - цевкар и одржувач на дупчалки, чекани и острење бургии	12/15
		одговорен бравар за монтирање во окно	12/15
		одговорен на група за одржување во јама - предрботник	12/15
		одговорен одржувач за електро-уреди, локомотиви и "Алимак"	12/15
		одржувач на гарнитура за длабинско дупчење во јама и на површина	12/14

одржувач на рударски машини	12/15	Рудници за бакар	
одржувач на сервисна работилница во јама	12/15		
одржувач - предработник на јамска механизација и вагони	12/15	<i>Технички служби на површински коп</i>	
помошник бравар за монтирање во окно	12/15	сменски работоводител	12/14
помошник монтер на опрема во окно	12/15	<i>Утовар и транспорт</i>	
работници за транспорт на материјали во окно	12/16	возач на дампер	12/15
работоводител за монтирање електро-опрема во окно	12/14	ракувач на багер	12/15
работоводител на ЕМО во РЕ	12/14	<i>Дупчење и минирање</i>	
машински инженер во јама	12/14	мајстор за минирање	12/15
работоводител на машинско одржување во јама	12/14	помошник мајстор за минирање - палител на мини	12/15
рудар за залевање челични конструкции во окно	12/17	ракувач на дупчалки - мајстор	12/15
сменски бравар - одржувач на јамска механизација, локомотива и вагони	12/14	ракувач на дупчалки - помошник	12/15
сменски електричар - одржувач на локомотиви и други електро-уреди	12/15	<i>Подготовка и помошни работи на ПК (одводнување, транспортни патишта и работни простори)</i>	
сменски одржувач во јама	12/15	буддожерист - грејдерист	12/15
сменски одржувач на вагони	12/15	работоводител за помошна опрема	12/14
сменски одржувач на дупчалки машини	12/15	ракувач на пумпа за одводнување	12/15
сменски одржувач по машинство за хидраулика во јама	12/15	ракувач на цистерна и трактор	12/15
сменски одржувач - предработник	12/15	сигналист на багер и јаловиште	12/14
<i>Електро-одржување во јама</i>		<i>Примарно дробење</i>	
главен сервисер за електрохидроулична, дизел и пневматска опрема во јама	12/14	општ работник во примарно дробење	12/15
електричар за електрохидраулична дупчалка и јамска електрика	12/15	пултист - дробилчар	12/14
електричар на извозни машини, пумпи и трафостаници во јама	12/15	<i>Дампери, помошна механизација и пумпи за одводнување</i>	
одржувач на акубатерии	12/15	бравар - вулканизер	12/14
одржувач на акулокомотиви и механички уреди	12/15	бравар	12/14
одржувач на електро опрема во јама и одговорен за ремонт	12/15	бравар главен мајстор - ракувач на дигалка	12/14
одржувач - сменски електричар ВКВ и КВ	12/15	бравар по дампери - главен мајстор	12/14
работници за долевање вода и киселина во акубатерии	12/14	бравар по дампери	12/14
работоводител - одржувач на пневматска опрема во јама	12/14	вулканизер за дамперски гуми	12/14
работоводител за електрохидраулична дупчалка и утоварувачи во јама	12/14	гумар - вилушкар	12/15
работоводител на електро одржување во јама	12/14	механичар - главен мајстор	12/14
сменски бравар за одржување опрема во јама	12/15	механичар - главен мајстор за напојување	12/14
сменски електричар за електрохидраулична дупчалка и утоварувачи во јама	12/15	ракувач на дигалка (подвижна) - главен мајстор	12/14
сменски електричар за одржување опрема во јама	12/15	сменски бравар – заварувач	12/14
сменски заварувач во јама	12/15	сменски механичар	
сменски механичар за одржување дупчалки коли и утоварачки лопати	12/15	<i>Одржување на багери</i>	
<i>Јамски цевководи</i>		алатничар - машинобравар	12/14
бравар во јама	12/15	заварувач	12/14
заварувач во јама	12/15	заварувач главен мајстор	12/14
одговорен на група	12/15	подмачкувач	12/14
рударски работник во јама	12/15	чистач - перач	12/14
<i>Транспорт</i>		<i>Електро-одржување</i>	
возач на автобус	12/14	автоелектричар	12/14
возач на возило за превоз на луѓе во јама и на површина	12/15	електричар за одржување	12/14
возач на товарно возило со носивост од 7 и повеќе тони	12/14	работоводител	12/14
возач на товарно соло возило со носивост од 7 и повеќе тони	12/14	сменски електричар	12/14
помошник возач на товарно возило со носивост од 7 и повеќе тони	12/14	<i>Флотација и мелење</i>	
		млинар	12/14
		подготвувач на реагенси и вар	12/15
		работоводител	12/14
		ракувач на компресори бравар	12/14
		ракувач на филтер	12/14
		ракувач на хранилки во силоси	12/15
		ракувач со вилушкар	12/14
		ракувач со утоварач	12/14
		реагентичар - флотер	12/15
		флотер - пумпар	12/14

Секундарно и терцијално дробење

дробиличар	12/15
пултист	12/14
работоводител	12/14
ракувач на колица	12/15
ракувач на транспортни траки	12/15
ракувач на хранилка	12/15
ракувач на хранилка во отворен склад	12/15
сменски машинобравар - заварувач II	12/15

Машинско одржување во секундарно и терцијално дробење

главен мајстор - машинобравар заварувач	12/14
електричар	12/14
електричар - главен мајстор	12/14
машинобравар - вулканизер	12/14
машинобравар - кранист	12/14
машинобравар I и II - заварувач	12/14
работоводител	12/14

Машинско одржување во флотација

главен мајстор машинобравар заварувач	12/14
машинобравар - заварувач I и II	12/14
машинобравар - кранист	12/14
работоводител	12/14

Електро-одржување во флотација

работоводител	12/14
електричар - главен мајстор	12/14
електричар I и II	12/14

Хидројаловиште

машинобравар за одржување на циклони	12/15
работоводител	12/14
ракувач на циклонска пумпа	12/15

Возен парк

возач на камион над 7 тони	12/14
----------------------------	-------

СООБРАЌАЈ**Воздушен сообраќај***Авиомеханичари*

авиомеханичар за одржување и ревизија на авионите	12/15
авиомеханичар на одржување во стопанската авијација	12/16
авиомеханичар на пробен стол на испитување на млазни мотори	12/15
авиомеханичар - контролор на одржување и ревизија на авионите	12/15

Цивилно воздухопловство

домаќин-ка на авион (стјуардеса-стјуард, STW/STD)	12/16
Инструктор STW/STD на авион	12/16
летач - авиомеханичар	12/16
летач - навигатор	12/16
наставник по моторно летање и воздухопловно едриличарство	12/18
наставник по падобранство	12/18
персер (посетар-а домаќин-ка на авион)	12/16
пилот	12/18
шеф STW/STD (со дозвола)	12/16

Контрола на летање

контролор во аеродромска контрола на летање	12/16
инструктор на контрола на летање	12/16
координатор на контрола на летање	12/16

контролор во обласна контрола на летање	12/16
помошник контролор на летање	12/14
контролор во природна контрола на летање	12/16
контролор во терминална контрола на летање	12/16
шеф на смена на контрола на летање	12/16

Градски и јавен патен сообраќај

возач на автобус на градски, приградски и меѓуградски јавен сообраќај	12/14
возач на товарно моторно возило со носивост од 7 и повеќе тони	12/14

Железнички сообраќај

маневрист	12/16
машиновозач на дизел и електролокомотива	12/16
машиновозач на маневра	12/15
отправник на возови на спушталки	12/14
отправник на возови на станици	12/14
помошник машиновозач	12/14
прегледувач на коли	12/15
ракувач на маневра	12/14
свртничар	12/14

СОПИРАЧКИ СИСТЕМИ, за шински возила

бојадисувач - фарбар	12/14
галанванизатор	12/15
ковач	12/14
општ работник во ковачко одделение	12/14

СТАКЛО, индустрија за

грубо брусење на стакло	
кристалогравер	12/15
машиностаklar	12/14
работник на влечна подготовка	12/15
стаклодувач	12/15

ТЕКСТИЛНА ИНДУСТРИЈА

бојадисувач на сите видови текстилни материјали (влакна и ткаенини)	12/14
бојадисувач на ХТ апарати	12/14
водач (послужувач) на машина за печатење	12/14
водач на акалндер	12/14
водач на апарат за сушење и пакување на суровини (сува доработка)	12/14
водач на ацидвош и стонвош	12/14
водач на жигери - магационер	12/14
водач на каширање и наслојување	12/14
водач на котел за варење	12/14
водач на машина за апретирање и шлихтување	12/14
водач на машина за континуирано боење	12/14
водач на машина за санфоризирање и навлажнување	12/14
водач на машина за ширинско белење	12/14
водач на перење и импрегнирање	12/14
водач на станица за прочистување	12/14
водач на термоизолирање	12/14
водач на цилиндер за сушење	12/14
гравер и пантогравер	12/14
лаборант - колорист и магационер	12/14
машинер на рибарски конец	12/14
машински фркак	12/14
мерач на бои и хемикалии	12/14
мешање и сечење на малон	12/14
печар на волна и влечење (карирање)	12/14
печатач на сите видови текстилни материјали (влакна и ткаенини)	12/14
подготвувач на бои и хемикалии	12/14

подготвувач на негативи и копирање	12/14	работник на предилница за влачено предиво	12/14
помошник водач на каландер	12/14	работник на премотување на калем (клопчиња)	12/14
помошник водач на котел за варење	12/14	работник на преса	12/15
помошник водач на цилиндер за сушење	12/14	работник на регенерат	12/15
помошник работник (водач) на машина за парење	12/14	работник на спалување	12/14
помошник работник на автоконер	12/14	работник на тргање и кинење на текстилни суровини	12/15
помошник работник на боење	12/14	работник на удирање	12/14
помошник снимател на рамни и ротациони шаблони	12/14	работник на фуларт	12/14
помошник сновач	12/14	работник на хранење на ХТ апарати со суровини	12/14
послужувач (ракувач) на машина за кончање	12/14	работник на цедење	12/14
послужувач во чистална и регенерација (дувач на автоконер)	12/15	работник на чешлање и интерсентик	12/14
послужувач на автоконер	12/14	работник на шеталка	12/14
послужувач на АТК	12/14	работник на штрајхтање на велури	12/14
послужувач на безвретенеста предилка	12/14	ракувач на батер	12/15
послужувач на вилов машина	12/15	ракувач на клопчарка	12/14
послужувач на влачара	12/14	ракувач на мешалка	12/15
послужувач на волк машина	12/15	растурач на хемикалии	12/14
послужувач на голема рајс машина	12/15	сменоводител - бојација	12/14
послужувач на дублирка	12/14	снимател на рамни и ротациони шаблони сновач	12/14
послужувач на карди	12/14	сортирач на суровини (секундарни суровини)	12/15
послужувач на машина за вкрстено премотување	12/14	ткајач на сите работи	12/14
послужувач на машина за изработка на валци	12/14	чистач во перална и бојацилница	12/15
послужувач на машина за наврзување и ламели	12/14		
послужувач на машина за премотување на потка	12/14	ТЕРМОЕЛЕКТРОЦЕНТРАЛИ	
послужувач на предпредилница	12/14	Сектор производство	
послужувач на премотување (едножично и двојично премотување)	12/14	<i>Одделение за котловски постројки</i>	
послужувач на раскинувач	12/14	водач на група	12/14
послужувач на растегална (рауховач)	12/14	послужител на транспортни ленти на млинови	12/14
послужувач на сменалка	12/14	работоводител	12/14
послужувач на флаер	12/14	ракувач на дозатори	12/14
послужувач на шеталка на ротациона машина	12/14	ракувач на млинови РВП, ВДГ и ВСВ	12/15
послужувач на шпанрам (термофиксирање и кондензирање)	12/14	<i>Одделение за арматура и репарација</i>	
поставувач на јоток (апцуг колена)	12/14	бравар I, II и III	12/14
предач на репко	12/14	бравар специјалист	12/14
предач на сите видови предење (развлекување, чешлање) и предпредење	12/14	водач на група	12/14
предач - бригадир (послужувач на прстенче)	12/14	оперативен инженер	12/14
предработник на апцуг група	12/14	работоводител	12/14
предработник на регенерат	12/14	Сектор отпепелување	
пуцер	12/14	водач на група за заварување	12/14
работник на антибалон кончење	12/14	заварувачи	12/14
работник на валање	12/14	послужител на млинови, отшљакување и отпепелување	12/14
работник на галирање на разбои	12/14	послужувач на пресипните места на пепел и згура	12/14
работник на гатерка	12/14		
работник на доработка на предиво	12/14	<i>Одделение за експлоатација</i>	
работник на егализирка	12/14	булдожерист за депонија, пепел и згура	12/14
работник на извлекување до три глави	12/14	помошник работник	12/14
работник на изработка на предиво	12/14	ракувач на постројки	12/14
работник на карбонизирање	12/14		
работник на конверзија	12/14	<i>Машинско и електро-одржување</i>	
работник на континуирано бауширање (суперба, хакоба)	12/14	бравар I и II	12/14
работник на конури	12/14	бравар вулканизер I, II и III	12/14
работник на латексирање	12/14	водач на група	12/14
работник на левијатан	12/14	електричар	12/14
работник на наврзување на основа	12/14	работоводител	12/14
работник на отворач на предиво	12/14	сменски електричар	12/14
работник на парен котел (водач на машина за перење)	12/14	<i>Служба за транспорт на пепел и згура</i>	
работник на перење волна	12/14	ракувач на одлагач	12/14
работник на предење	12/14	ракувач на постројки за отпепелување	12/14

Сектор допрема на јаглен*Одделение за експлоатација*

булдожерист за јаглен	12/14
бункерист	12/15
помошник работник	12/14
помошник работник на ленти и пресипни места	12/14
послужувач на расподелните ленти на бункерот	12/16
ракувач на градежна машина	12/14
ракувач на команда	12/14
ракувач на комбинирани машини	12/14
ракувач на КРБ	12/15
ракувач на надбункер	12/15

Одделение за машинско одржување

бравар I и II	12/14
бригадир	12/14
вулканизер	12/14
подмачкувач	12/14

*Одделение за електро-одржување електроничар***Сектор механизација***Служба за техничка сигурност*

водач на смена на противпожарна единица	12/14
возач пожарникар	12/14
пожарникар	12/14
ракувач на утоварач	12/14

Одделение за експлоатација

ракувач на градежни машини I, II и III	12/15
--	-------

ТЕХНИЧКИ ГАСОВИ**Ацетилен**

оператор	12/14
----------	-------

Транспорт и дистрибуција

возач на товарно моторно возило - специјалист	12/14
---	-------

ТОПИЛНИЦИ, за олово и цинк**Производство на синтер**

бравар	12/14
заварувач - бравар	12/14
металуршки работник - резерва	12/15
металуршки работник во смена	12/15
минер за подготовка на алат	12/14
одговорен техничар во група за чистење	12/14
оператор во контролна соба во смена	12/14
работник во група за чистење I и II	12/15
работник за дозирни ваги во смена	12/15
работник на бубањ за кондиционирање во смена	12/15
работник на бубањ за ладење во смена	12/15
работник на бункер за пропорционирање во смена	12/15
работник на вакуум филтер во смена	12/14
работник на вентури уреди и вреќасти филтер во смена	12/15
работник на вреќаст филтер	12/15
работник на горилник за синтерирање во смена	12/16
работник на дробилица и мешалица во смена	12/15
работник на кршилица и вентилатори во смена	12/15
работник на пламеник за синтеровање во смена	12/15
работководител за синтер во смена	12/14
ракувач со скип и меѓупродукти	12/14
сменоводител на синтер	12/14

Рафинерија за цинк, кадмиум и цинков оксид

леар и собирач на метална скрама во смена	12/14
оператор во постројка за цинков оксид во смена	12/15
оператор во рафинерија за кадмиум	12/15
оператор во рафинерија за цинк во смена	12/14
оператор на постројките за цинкооксид во смена, работник за мерење и пакување на цинкооксид во смена	12/14
подготовка и леење на легури	12/15
помошник оператор во рафинерија за кадмиум	12/15
работник за мерење и пакување на цинков оксид во смена	12/14
работник за одржување на термички уреди	12/15
работник за подготовка на дрос и меѓупродукти	12/15
работник за транспорт на суров и рафиниран цинк во смена	12/15
работник на ливни машини во смена (одговорен)	12/14
работник на машини за леење во смена	12/15
работник на одржување на термички уреди	12/15
работник на печка за ликвидација во смена	12/15
работник на саржни печки во смена	12/15
работник на стотонска печка во смена	12/15
работник на шаржна печка во смена	12/15

Висока печка за производство на суров цинк и олово

втор помошник за испуштање на троска во смена	12/16
груповодител за испуштање на троска во смена	12/16
груповодител за кондензатор во смена	12/16
металуршки работник во смена	12/15
минер и подготовка на алат	12/14
одговорен техничар за подготовка	12/14
оператор во контролна соба	12/15
оператор за мерење ниво во печка	12/16
помошник на кондензатор и возење на вилушкар	12/16
прв помошник за испуштање на троска во смена	12/16
работник во пумпна јама во смена	12/15
работник за третман на метален прав во смена	12/15
работник за чистење I и II	12/15
работник на вреќасти и мокар филтер	12/15
работник на када за топители и сепарациона када во смена	12/15
работник на скип и меѓупродукт	12/15
работник на третман на дроз	12/16
работководител во смена	12/14
ракувач со скип и меѓупродукти	12/14
сменоводител на печка	12/15
техничар во контролна соба во смена	12/14

Рафинерија за олово

металуршки работник за рафинерија	12/16
работник за преработка на меѓупродукти во смена	12/16
работник за леење на олово	12/15
крановодител во смена	12/15
работник на сребрени легури во смена	12/15
ракувач со брениер во смена	12/14
крановодител во смена	12/14
металуршки работник - резерва	12/14
работник за преработка на АГ Лерури во смена	12/14
работник за преработка на меѓупродукти во смена	12/16
работник на леење на олово	12/14
ракувач со брениер во смена	12/14

Погон за производство на цинков прав

оператор на печка	12/14
помошник оператор	12/14

работник во класификација	12/14	преработка на матични лугови	12/15
металуршки работник - резерва	12/14	работник на синтеза	12/15
Огноотпорно одржување		работник на центрифугирање и прекристализација	12/15
шмотер - металург (одговорен)	12/14	чистач	
шмотер - металург I, II, III	12/14	Одделение за екстракција	
Транспорт		водач на смена	12/15
возач на утоварувач	12/15	дејонизација на вода	12/15
работник за кипување на вагони	12/14	десорпција и апсорпција на амоњак	12/14
ракувач со стрелест додавач	12/14	контролор на екстракција	12/15
работник за истовар на вагони	12/14	контролор при процес на финализација на производот	12/15
Машинско одржување на комплекс синтер со киселина, транспорт и гаража		магационер за алкалоиди	12/14
бравар во смена I, II и III	12/14	организатор на производство I и II	12/14
бравар на синтер (одговорен)	12/14	помошен работник во одделението за екстракција	12/15
бравар I, II и III	12/14	помошен работник на екстрактор	12/15
бравар за киселина (одговорен)	12/14	помошен работник на јонска измена	12/15
бравар и оловар во кадмиум (одговорен)	12/14	прекристализација и центрифугирање	12/15
бравар - оловар I, II и III	12/14	работник на вршење на катјонска измена	12/15
сменоводител во комплекс синтер	12/14	работник на обработка на матични лугови и споредни алкалоиди	12/15
заварувач - бравар	12/14	работник на отпарување на морфииски раствори и таложене на морфиум	12/15
бравар за кранови (одговорен)	12/14	работник на сушење на морфин база	12/15
бравар за подмачкување (одговорен)	12/14	работоводител (магазин)	12/14
бравар за транспорт (одговорен)	12/14	работоводител за производство	12/14
бравар на кранови	12/14	чистач	12/14
подмачкувач	12/14	шеф на одделение	12/14
Машинско одржување на комплекс печка со рафинерија и термика		Одделение за премази	
бравар (одговорен)	12/14	хемиски работник - шаржер I	12/15
бравар I, II и III	12/14	оператор - ракувач на постројка I (хемиски работник урибувач - ракувач со машина I)	12/15
заварувач	12/14		
сменоводител во комплекс печка	12/14	Одделение за транспорт	
бравар за машинско одржување на цинкова рафинерија и цинк оксид I, II и III	12/14	возач на товарно возило I и II со носивост од 7 и повеќе тони	12/14
Електро-одржување на комплекс синтер и печки		Одделение за неоргански производи	
електричар I, II и III	12/14	произведувач на хемикалии I	12/14
електричар (одговорен)	12/14		
работник за електро-одржување (одговорен)	12/14	Одделение за производство на натриев биохромат апаратер I и II	12/15
сменски електричар I и II	12/14	филтрувач I и II	12/15
сменски електричар (одговорен)	12/14	перач на платно	12/15
Автоматика и инструментација		сушар	12/15
сменски автоматичар и инструменталец во печка I, II и III	12/14	ФЕРОЛЕГУРИ	
сменски автоматичар и инструменталец на синтер I, II и III	12/14	Ферохром	
машинобравар, пнеуматичар и хидроуличар	12/14	<i>Печки</i>	
работоводител	12/14	водење на регулација и топење, шаржирање и регулација	12/14
Легури, лемови и преработка		довоз на мешавина	12/15
оператор на индукциона печка	12/14	кранист I, II и III	12/14
работник на подготовка и леење на легури	12/14	работник на евакуација на троска	12/14
УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ		работник на изливање на метал и шлага	12/16
играч	12/18	работник на рачно шаржирање, изливање на метал	12/16
пејач	12/18	работник на шаржирање и пикирање на шаржирна машина	12/15
ФАРМАЦЕВТСКА ИНДУСТРИЈА		ракувач со изливање на метал и организирање, шаржирање на материјал	12/16
Одделение за синтеза		<i>Финализација и сепарација</i>	
водач на смена	12/15	ракување со кран II - кранист	12/14
организатор на производство (шеф на одделение)	12/14		
помошен работник	12/15		

<i>Подготовка</i>		оператор специјалист на сепарација за готови производи	12/14
ракувач со кран за шпони и портален, III кранист	12/14	помошник ракувач со постројки во сепарација	12/15
<i>Машинско одржување</i>		работник на финализација на готови производи	12/14
заварувач на едноставни работи	12/14	ракувач со кран II - кранист	12/14
заварувач на плаштеви и други метални споеви	12/15	ракувач со постројки за производство на феролегури - дигалки	12/14
заварувач на слоеви	12/14	ракувач со постројки на сепарација за готови производи	12/15
заварувач на посложени сите видови на споеви	12/14		
<i>Огноотпорно одржување</i>		<i>Производство на модификатори, брикети и коом</i>	
изведувач и одржувач на сите видови работи - шаматери	12/14	оператор за производство на модификатори, брикети и КООМ	12/14
подготвувач и помагач при работата	12/14	ракувач за постројки во модификатори	12/14
оператор за огноотпорно одржување	12/14	помошник ракувач со постројки во производство	12/14
оператор - специјалист за огноотпорно одржување	12/14		
<i>Снабдување, термоенергетика и промет на материјали</i>		<i>Машинско одржување</i>	
работник на истовар на суровини со грајфер	12/14	заварувач на плаштеви и други метални споеви (машински одржувач)	12/15
<i>Излужување и филтрација</i>		<i>Машинско одржување на печки</i>	
апаратер I и II	12/14	зварувач во машинско одржување на печки и подготовка на суровини	12/14
оператор во финализација	12/14	заварувач во централно одржување –кранско брусач на плаштеви	12/14
работник на излужување	12/14	оператор за машинско одржување	12/14
работник на перење на филтер, платно и излужување	12/15	ракувач во машинско одржување	12/14
сушар I и II	12/15	помошник ракувач во машинско одржување	12/14
филтрувач I и II	12/15		
<i>Одделение за ремонти</i>		<i>Машинско одржување на сепарација на готов производ</i>	
заварувач	12/14	Бравар во машинско одржување	12/14
<i>Машинска монтажа за процесна и машинска опрема</i>		Бравар-подмачкувач во машинско одржување	12/14
заварувач во сите позиции на сите метали	12/14	Заварувач во машинско одржување	12/14
<i>Лимарска работилница</i>		<i>Подготовка на суровини</i>	
работник на правење и заварување на плаштеви и поставување на електрода	12/14	помошник ракувач со постројки во подготовка на суровини	12/14
<i>Машинска работилница - подготовки, бравари и заварувачи</i>	12/14	ракувач со кран II - кранист	12/16
водач на смена или група	12/14	ракувач со постројки во подготовка на суровини	12/14
кројач, сечач и заварувач на сите метали	12/14	ракувач со постројки за производство на феролегури - дигалки	12/14
Феросилициум		<i>Енергетика</i>	
<i>Металуршко производство на печка</i>		оператор специјалист за енергетика (груповодител)	12/14
оператор за шаржирање – рачно шаржирање	12/16	оператор во енергетика (водител)	12/14
ракувач за чистење лонци-лончар	12/14	оператор во енергетика	12/14
ракувач за чистење траки-тракист	12/14	оператор со постројки	12/14
оператор за полнење електродна маса	12/14		
оператор со електро регулација	12/14	<i>Карбидна печка</i>	
помошник ракувач со металуршко производство	12/14	оператор во производство на феролегури	12/16
работник на евакуација на троска	12/14	работник на излевање на метал и организирање - излевач	12/16
работник на излевање на метал и организирање - излевач	12/16	работник на рачно шаржирање	12/16
работник на шаржирање и полирање со шаржирна машина	12/15	ракувач со кран II - кранист	12/16
ракувач за полнење електродна маса	12/14	ракувач со постројки за производство на феролегури - дигалки	12/14
ракувач со кран II - кранист (ракувач со постројки за производство на феролегури - дигалки)	12/14		
ракувач со постројки и прв вагач	12/14	Фероникел	
<i>Финализација и сепарација на готови производи</i>		<i>Подготовка на руда (погон дробење и погон мелење)</i>	
оператор на сепарација за готови производи	12/15	главен инженер (дробење)	12/14
		главен инженер(суво мелење)	12/14
		главен работоводител (дробење и суво мелење)	12/14
		менски работоводител (суво мелење и дробење)	12/14

ракувач на реклајмер	12/14	одговорен инженер за производство	12/14
ракувач на сушара	12/14	главен работоводител	12/14
помошник ракувач на сушара	12/14	сменски работоводител	12/14
ракувач на класификатор со отпрашување	12/14	ракувач на О2 на конвертор	12/14
ракувач на суви млинови	12/14	вртачна конвертор	12/14
ракувач на команден контролен пулт	12/14	ракувач на траки и гас/ систем бункер со траки	12/14
		ракувач со кислород прободар	12/15
<i>Палетизација и предредукција</i>		кранист	12/14
главен инженер	12/14	водител на холдинг печка	12/15
сменски инженер	12/14	ракувач на ливна машина и систем на грану-	12/15
главен работоводител (палетизација и пре-	12/14	лација и леење	
редукција)		вигерист	12/14
сменски работоводител (палетизација и пре-	12/14		
редукција)		<i>Централно машинско одржување</i>	
одговорен инженер во лигнитско одделение	12/14	главен инженер	12/14
сменски работоводите (лигнитско одделение)	12/14	одговорен инженер	12/14
ракувач на кипер станица и маневрист	12/14	главен работоводител	12/14
ракувач на складирање и одземање на лигни-	12/14	сменски работоводител	12/14
тен кокс		сменски инженер	12/14
помошник ракувач на кипер станица и мане-	12/14	бравар	12/14
врист		бравар-подмачкувач	12/14
ракувач на контролна соба (палетизација, ле-	12/14	бравар хидрауличар	12/14
пол решетка и рото печки)		бравар на кранови и лифтови	12/14
ракувач на контролна соба миксерско	12/14	заварувач	12/14
ракувач на миксери и систем на аерација	12/14	електричар на кранови	12/14
ракувач на транспортни траки – кула 7	12/14		
ракувач на диск пелетизери	12/14	<i>Електро одржување</i>	
ракувач надиск палетизиери и бункери	12/14	главен инженер	12/14
ракувач на валчести транспортери	12/14	главен работоводител	12/14
сменски работоводител од Р.П и Л.Р	12/14	сменски работоводител	12/14
ракувач на К.Н.С дотур на лигнит, кокс и ваги	12/14	електричар	12/14
ракувач на пропремна станица за мазут,	12/14		
транспорт на прашина		<i>Инструменталци на МРТТ</i>	
ракувач на вентилатори и полжавести транс-	12/14	главен инженер за инструментација (подготовка	12/14
портери		на руда, пелетизација, рафинација и топење)	
ракувач на бренери и на Р.П и терцијални	12/14	главен работоводител(подготовка на руда,	12/14
вентилатори		пелетизација, рафинација и топење)	
		главен работоводител за радиографски испи-	12/15
		тувања	
<i>Топење</i>		инструменталец(подготовка на руда, пелети-	12/14
главен инженер	12/14	зација, рафинација и топење)	
сменски инженер	12/14	инструменталец за радиографски испитувања	12/15
главен работоводител	12/14		
сменски работоводител	12/14	<i>Внатрешен транспорт</i>	
техничар за мерење и контрола	12/14	ракувач на градежна машина	12/14
техничар за електроди	12/14	ракувач на градежна машина и одлагач	12/14
водител на електро печка	12/14		
контролор на гасен систем	12/14	<i>Енергетика</i>	
прободар	12/14	компресорист на смена	12/14
контролор за ладење на печка	12/14		
работоводител на шаржинг	12/14	<i>Рудник</i>	
контролор на шаржинг	12/14	одговорен инженер за дробење	12/14
оператор на шаржинг	12/14	бравар дробиличар	12/14
работник на електродна маса	12/14	електричар дробиличар	12/14
инженер за одлагање на троска	12/14		
возач на крез	12/14		
		ФИЗИЧКО-ХЕМИСКИ И МЕТАЛУРШКИ	
		ИСПИТУВАЊА , од областа на индустрија-	
<i>Сепарација</i>		та, рударството и металургијата	
КВ работник	12/14		
ракувач на прием на руда	12/14	контролор	12/14
ракувач со додавач и отпрашување	12/14	одговорен контролор за радиографија, ултраз-	12/15
ракувач со додавач и сита	12/14	вук, електромагнетен флуks и пенетрација	
ракувач со дробилка	12/14	одговорен контролор за ултразвук, електро-	12/14
ракувач со К-2 рудни греди и примероци	12/14	магнетен флуks и мерење на дебелина	
ракувач со стејгер	12/14	самостоен контролор за радиографија, ултраз-	12/15
ракувач со транспортни ленти	12/14	вук, електромагнетен флуks и пенетрација	
		самостоен контролор за ултразвук и стило-	12/14
<i>Рафинација</i>		скопирање	
главен инженер за производство	12/14		

ХИДРОЦЕНТРАЛИ

вклопничар на подземни работи	12/14
машинист I и II	12/14
помошник вклопничар	12/14
помошник машинист	12/15

ЦАРИНСКА УПРАВА**Раководни царински службеници**

виш цариник водач на смена	12/15
водител на отсек за патнички промет	12/15
водител на отсек за стоково царинење	12/14
началник на одделение за внатрешни истраги	12/14
началник на одделение за истраги	12/15
началник на одделение за разузнавање	12/15
началник на одделение за оперативни работи	12/16
шеф на служба за борба против економски криминал	12/14
шеф на служба за борба против криумчарење	12/16
шеф на служба за мобилен скенер	12/16
шеф на служба за мобилни тимови	12/16
шеф на царинска испостава за патнички промет	12/15
шеф на царинска испостава за стоково царинење	12/14

Стручни царински службеници

виш инспектор во одделение за разузнавање	12/16
виш инспектор во служба за борба против економски криминал	12/14
виш инспектор во служба за борба против криумчарење	12/16
виш инспектор во служба за мобилен скенер	12/16
виш инспектор во служба за мобилни тимови	12/16
виш цариник за стоково царинење	12/14
виш цариник контролор за стоково варинење	12/14
главен инспектор во одделение за разузнавање	12/16
главен инспектор во служба за борба против економски криминал	12/14
главен инспектор во служба за борба против криумчарење	12/16
главен инспектор во служба за мобилни тимови	12/16
инспектор во одделение за внатрешни истраги	12/14
инспектор во одделение за разузнавање	12/16
инспектор во служба за борба против економски криминал	12/14
инспектор во служба за борба против криумчарење	12/16
инспектор во служба за мобилен скенер	12/16
инспектор во служба за мобилни тимови	12/16
инспектор во служба за мобилни тимови со мобилен рентген	12/16
инспектор водич на царински пес	12/16
помлад инспектор во одделение за разузнавање	12/16
помлад инспектор во служба за мобилни тимови	12/16
цариник за патнички промет	12/15
цариник за стоково царинење	12/14

ШУМАРСТВО

шумски работник - сечач	12/15
-------------------------	-------

Член 3

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 09-475/3
8 март 2011 година
Скопје

Министер
за труд и социјална политика,
Цељал Бајрами, с.р.

779.

Врз основа на член 104-е од Законот за семејството („Службен весник на Република Македонија“ бр. 80/92, 9/96, 38/04, 33/06, 84/08, 67/10 и 156/10), министерот за труд и социјална политика, донесе

**П Р А В И Л Н И К
ЗА ДОПОЛНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА ФОРМАТА,
СОДРЖИНАТА И НАЧИНОТ НА ВОДЕЊЕ
НА РЕГИСТАРОТ НА МОЖНИ ПОСВОЕНИЦИ**

Член 1

Во Правилникот за формата, содржината и начинот на водење на регистарот на можни посвоеници („Службен весник на Република Македонија“ бр. 66/04) во членот 6 по зборот „посвојување“ се става запирка и се додаваат зборовите: „кој претседавал на последната седница на Комисијата за засновање на посвојување, за таа година“.

Член 2

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 10-2020/1
28 февруари 2011 година
Скопје

Министер
за труд и социјална политика,
Цељал Бајрами, с.р.

780.

Врз основа на член 104-е од Законот за семејството („Службен весник на Република Македонија“ бр. 80/92, 9/96, 38/04, 33/06, 84/08, 67/10 и 156/10), министерот за труд и социјална политика, донесе

**П Р А В И Л Н И К
ЗА ДОПОЛНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА ФОРМАТА,
СОДРЖИНАТА И НАЧИНОТ НА ВОДЕЊЕ
НА РЕГИСТАРОТ НА МОЖНИ ПОСВОИТЕЛИ**

Член 1

Во Правилникот за формата, содржината и начинот на водење на регистарот на можни посвоители („Службен весник на Република Македонија“ бр. 66/04) во членот 6 по зборот „посвојување“ се става запирка и се додаваат зборовите: „кој претседавал на последната седница на Комисијата за засновање на посвојување, за таа година“.

Член 2

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 10-2021/1
28 февруари 2011 година
Скопје

Министер
за труд и социјална политика,
Цељал Бајрами, с.р.

781.

Врз основа на член 104 став 2 од Законот за семејството („Службен весник на Република Македонија“ бр. 80/92, 9/96, 38/04, 33/06, 84/08, 67/10 и 156/10), министерот за труд и социјална политика, донесе

**П Р А В И Л Н И К
ЗА ВОДЕЊЕ НА ЕВИДЕНЦИЈА НА ПОСВОЕНИТЕ
ЛИЦА И ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА ДОКУМЕНТИ
ЗА ПОСВОЈУВАЊЕТО**

Член 1

Со овој правилник се пропишува водењето на евиденција на посвоените лица и се определуваат документите за посвојувањето на дете.

Член 2

Водењето на евиденцијата на посвоените лица се врши со запишување на посвоеното лице во книгата за евиденција на посвоени лица што се води од страна на службено лице на Комисијата за засновање на посвојување при Министерството за труд и социјална политика (во натамошниот текст: Комисијата).

Член 3

Книгата за евиденција на посвоени лица е со големина 42 X 30 см.

Листовите од книгата од став 1 на овој член се поврзани со корици од тврда хартија во сина боја. Листовите во книгата се поврзани со конец. Бројот на страните ги обележува службеното лице кое ја води книгата.

Книгата за евиденција на посвоени лица се води на Образец кој е даден во прилог и составен дел на овој правилник.

Член 4

На корицата на книгата за евиденција на посвоени лица во средината на горниот дел е наведен натпис со големи букви: „МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА”, а под него централно поставен, со мали букви е наведен натпис: „Комисија за засновање на посвојување”. Во средината на корицата е наведен натпис со големи букви: „КНИГА ЗА ЕВИДЕНЦИЈА”, а под него централно поставен, со мали букви е наведен натпис: „на посвоени лица”.

Член 5

Во книгата за евиденција на посвоени лица се внесуваат следниве податоци:

- за посвоеникот: името и презимето пред посвојувањето и името и презимето после посвојувањето;
- за посвоителот, односно посвоителите: името и презимето, живеалиштето, адреса на живеење, општина и држава;
- за родителите на посвоеникот: името и презимето, живеалиштето, адреса на живеење, општина и држава;
- за посвојувањето: ден, месец и година на посвојувањето; број на решението за посвојување и центарот за социјална работа; видот на посвојувањето и наследните права спрема посвоителот ако посвојувањето е непотполно;

Ако едниот или двата родители не се познати, место податоци за нив, се запишува „родители непознати” или „мајка, односно татко непознат”.

Во графата забелешка, се забележуваат поважни работи или промени.

Заверката на книгата ја прави претседателот на Комисијата, кој претседавал на последната седница на Комисијата, за таа година, со ставање на свој потпис и печат на Министерството за труд и социјална политика.

Член 6

Книгата за евиденција на посвоени лица се заклучува секоја година со забелешка за редниот број на последниот запис, при што редниот број и годината се пишуваат со бројки и букви.

Член 7

Ако во календарската година не е извршен упис, во книгата за евиденција на посвоени лица се забележува дека во таа година не е направен упис на податоци и се заверува на начин како во член 5 став 4 од овој правилник.

Член 8

Првиот упис на податоци за наредната година се прави на првата наредна страница под реден број 1.

Член 9

Лицето кое сака да посвои дете, кон барањето за посвојување на дете, треба да ги достави следниве документи:

- Извод од матичната книга на родените;
- Уверение за државјанство;
- Уверение од суд за неосудуваност;
- Уверение од суд дека не му е одземено вршењето на родителското право;
- Уверение од суд дека не му е одземена деловната способност;
- Лекарско уверение на подносителот за здравствената и психофизичката способност да биде родител;
- Потврда за висината на месечните примања;
- Уверение од Управата за јавни приходи за материјалната состојба;

- Доказ за сопственост на стан, куќа и викендичка;
- Доказ за завршено образование и
- Извод од матичната книга на венчаните, кога како подносител на барањето се јавуваат брачни другари;

Документите од став 1 на овој член не треба да бидат постари од една година и се поднесуваат во оригинал или фотокопија заверена на нотар.

Член 10

Кога по исклучок подносителот на барањето е лице кое е странски државјанин или е македонски државјанин кој живее и работи во странство, покрај документите од членот 9 став 1 од овој правилник, кои треба да бидат доставени во оригинал или фотокопија заверена на нотар и судски заверен превод на документите на македонски јазик, треба да достави и:

- извадоци од законот на земјата на посвоителите што се однесуваат на посвојувањето и други информации и докази за да се обезбедат еднакви или подобри услови за живот и развој на детето, и
- извештај од соодветна социјална служба за способноста, за подобноста и за мотивите за посвојување, за нивното потекло, за семејната и медицинската историја, за социјалната околина, за причините за посвојување, за можноста за спроведување на меѓународно посвојување, како и за карактеристиките на децата за кои би биле во можност да се грижат.

Член 11

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за начинот на водење евиденција за посвоените лица и за определување на документи за посвојувањето („Службен весник на Република Македонија“ бр. 43/93).

Член 12

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија”.

Бр.10-2022/1
28 февруари 2011 година
Скопје

Министер
за труд и социјална политика,
Цељал Бајрами, с.р.

Прилог

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД
И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА**
Комисија за засновање на посвојување

КНИГА ЗА ЕВИДЕНЦИЈА

на посвоени лица

МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРАНСПОРТ И ВРСКИ**782.**

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/2000, 44/2002, 82/2008 и 167/2010), министерот за транспорт и врски, донесе

**НАРЕДБА
ЗА ПРЕСТАНУВАЊЕ НА ВАЖЕЊЕ НА НАРЕДБАТА
ЗА ВИСИНАТА НА НАДОМЕСТОКОТ ЗА
ПРЕГЛЕД НА ВОЗДУХОПЛОВ**

Член 1

Со оваа наредба престанува да важи Наредбата за висината на надоместокот за преглед на воздухоплов („Службен весник на Република Македонија“ бр. 52/94).

Член 2

Оваа наредба влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 02-3553/1
9 март 2011 година
Скопје

Министер
за транспорт и врски,
Миле Јанакиески, с.р.

783.

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/2000, 44/2002, 82/2008 и 167/2010), министерот за транспорт и врски, донесе

**НАРЕДБА
ЗА ПРЕСТАНУВАЊЕ НА ВАЖЕЊЕ НА НАРЕДБАТА
ЗА ВИСИНАТА НА НАДОМЕСТОКОТ ЗА
ПРОВЕРКА НА СТРУЧНАТА СПОСОБНОСТ НА
ВОЗДУХОПЛОВНИОТ ПЕРСОНАЛ**

Член 1

Со оваа наредба престанува да важи Наредбата за висината на надоместокот за проверка на стручната способност на воздухопловниот персонал („Службен весник на Република Македонија“ бр. 4/94 и 32/02).

Член 2

Оваа наредба влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 02-3554/1
9 март 2011 година
Скопје

Министер
за транспорт и врски,
Миле Јанакиески, с.р.

784.

Врз основа на член 82 став (2) од Законот за градење („Службен весник на Република Македонија“ бр. 130/09, 124/10 и 18/11), министерот за транспорт и врски, донесе

**ПРАВИЛНИК
ЗА НАЧИНОТ НА ОБЕЛЕЖУВАЊЕ НА
ПРОЕКТИРАНА ГРАДБА НА ТЕРЕН**

Член 1

Со овој правилник се пропишува начинот на обележување на проектирана градба на терен.

Член 2

Обележувањето на проектираната градба на терен се врши со определување на површината за изградба која е предвидена со детален урбанистички план, урбанистички план за вон населено место, урбанистички план за село, државна и локална урбанистичка планска документација, со определување на градежната парцела како целина и определување на површината за изградба на таа парцела, според методите на инженерската геодезија (применета геодезија).

Член 2

Основа за обележување на проектираната градба на терен е оскината мрежа или други постојни геодетски точки одредени со хоризонтална и вертикална престава во Државниот правоаголен Гаус-Кригеров систем.

Доколку оскините точки од став 1 на овој член се уништени, се врши нивно обновување односно замена со други точки со иста точност со која биле предходно поставени.

На простор каде оскината мрежа не може да се користи во целина од било кои причини, мрежата се дополнува со други помошни постојни геодетски точки.

Член 3

За градби кои се градат на простор надвор од населено место за кој нема тригонометриска мрежа, заради обележување на проектирана градба на терен се поставува микро-тригонометриска мрежа со помош на која се врши обележувањето.

Член 4

Обележувањето на проектирана градба на терен се врши во хоризонтална и вертикална престава според методите на инженерската геодезија и тоа со:

- ортогонална метода;
- поларна метода;
- метода од постоечка ситуација и
- комбинирана метода.

Обележувањето од став 1 на овој член се врши со најмалку две контроли.

Теренските податоци се нанесуваат на работен хаммер подлоги или во дигитализирана форма и служат за следење на обележувањето на проектираната градба на терен.

Член 5

Обележувањето на проектирана градба на терен се врши по барање на градителот, а врз основа на одобрението за градење и ревидираниот основен проект.

Обележувањето од став 1 на овој член се врши во присуство на инвеститорот или од него овластено лице.

Член 6

Обележувањето на проектирана градба на терен заради определување на градежна парцела во целина, се врши со трајни бетонски знаци ако за тоа постојат услови, а обележувањето со кое се определува површината за изградба на таа парцела се врши со временни знаци.

Знаците од став 1 на овој член го имаат следниот изглед:

Трајните знаци се во вид на призма со димензии 10x10x30 см за објекти од прва категорија, а за објекти од втора категорија се со димензии 5x5x25 см.

Времените знаци се во вид на призма со димензии 10x10x30 см, за објекти од прва категорија, а за објекти од втора категорија се со димензии 5 x 5 x 25 см.

Времените знаци се одредуваат со хоризонтална и вертикална престава и служат за одредување на регулациона, градежна и нивелациона линија.

Член 7

По извршеното обележување на проектираната градба на терен се изготвува записник, кој содржи графички и аналитички податоци со хоризонтална и вертикална престава, податоци според која метода е извршено обележувањето, а доколку конфигурацијата на теренот не соодветствува со конфигурацијата прикажана во основниот проект и/или на локацијата постојат објекти кои не се евидентирани, записникот содржи и текстуален дел кој содржи податоци за локацијата на која се врши обележување.

Член 8

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи Упатството за начинот на обележување на проектирана градба на терен („Службен весник на Република Македонија“ бр. 80/05).

Член 9

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 01-3598/1
10 март 2011 година
Скопје

Министер,
Миле Јанакиески, с.р.

АГЕНЦИЈА ЗА ЦИВИЛНО ВОЗДУХОПЛОВСТВО 785.

Врз основа на член 103 став (3) од Законот за воздухопловство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 14/06, 24/07, 103/08 и 67/10), директорот на Агенцијата за цивилно воздухопловство, донесе

П Р А В И Л Н И К ЗА НАЧИНОТ И МЕСТОТО НА ОБЕЛЕЖУВАЊЕ НА ВОЗДУХОПЛОВИ РЕГИСТРИРАНИ И ЕВИДЕНТИРАНИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА СО ЗНАЦИТЕ ЗА ДРЖАВНА ПРИПАДНОСТ, РЕГИСТАРСКИТЕ ОЗНАКИ И ДРУГИТЕ ОЗНАКИ

I. Општи одредби

Член 1

Со овој правилник се пропишува начинот и местото на обележување на воздухоплови регистрирани и евидентирани во Република Македонија со знаците за државна припадност, регистарските ознаки и другите ознаки.

Член 2

Одделни изрази употребени во овој правилник го имаат следното значење:

1. Авион (aeroplane) е воздухоплов потезок од воздухот кој се движи на моторен погон и кој узгонот во лет главно го добива од аеродинамичните реакции на површините кои во одредени услови на летот остануваат неподвижни.

2. Балон (balloon) е воздухоплов полесен од воздухот кој се движи без моторен погон.

3. Воздухоплов (aircraft) е секоја направа што може да се одржува во атмосфера заради реакција на воздухот освен реакцијата на воздухот што се одбива од површината на земјата.

4. Воздушен брод (airship) е воздухоплов полесен од воздухот кој се движи со помош на моторен погон.

5. Воздухоплов полесен од воздух (lighter-than-air aircraft) е секој воздухоплов кој се одржува во воздух главно со својата аеростатичка сила.

6. Воздухоплов потезок од воздух (heavier-than-air aircraft) е секој воздухоплов кој својот узгон во лет главно го добива од аеродинамичните сили.

7. Едрилица (glider) е воздухоплов потезок од воздухот, без мотори, кој узгонот во лет го добива главно од аеродинамичните реакции на површините кои во одредени услови на летот остануваат неподвижни.

8. Жироплан (gyroplane) е воздухоплов потезок од воздухот кој се одржува во лет заради реакциите на воздухот на еден или повеќе ротори кои слободно се вртат на приближно вертикални оски.

9. Земја на регистрација (State of Registry): земјата во чиј регистар е впишан воздухопловот.

10. Мавтокрилец (ornithopter) е воздухоплов потезок од воздухот, кој се одржува во воздухот пред се заради реакциите на воздухот врз површините со кои се мавта.

11. Огноотопрен материјал (fireproof material) е материјал кој може да издржи топлина исто како или подобро од челик кога димензиите и во двата случаи се соодветни за специфичната намена.

12. Ротокоптер (rotocraft) е воздухоплов потезок од воздухот, на моторен погон, кој се одржува во воздухот пред се заради реакциите на воздухот врз еден или повеќе ротори.

13. Хеликоптер (helicopter) е воздухоплов потезок од воздухот кој се одржува во воздух главно заради реакциите на воздухот на еден или повеќе ротори на моторен погон на приближно вертикални оски.

Член 3

Заради обележување, воздухопловите се класифицираат на начин утврден со Табелата за класификација на воздухоплови дадена во Прилогот кој е составен дел на овој правилник.

II. Знаци на државна припадност, регистарски ознаки и други ознаки

Член 4

(1) Знаците на државна припадност се избираат од државните симболи, вклучени во радискиот сигнал за повик кој е доделен на Република Македонија од страна на Меѓународната унија за телекомуникација.

(2) Знаци на државна припадност на воздухопловите на Република Македонија се знамето на Република Македонија и ознаката “Z3” (зулу три).

(3) Знаците на државна припадност од ставот (2) на овој член се пријавуваат во Меѓународната организација за цивилно воздухопловство.

Член 5

(1) Регистарските ознаки на воздухопловите на Република Македонија претставуваат комбинација на букви или комбинација на броеви и тоа:

(а) комбинација на три букви од латиничната азбука, за означување на воздухоплов со сопствен погон, и

(б) комбинација на четири броеви, за означување на воздухоплов без сопствен погон.

(2) При формирањето на регистарските ознаки од став (1) на овој член се внимава да не се користи комбинација која има друго значење во воздушниот сообраќај или може да создаде забуна со:

а) комбинацијата од пет букви која се користи во Меѓународниот кодекс на сигнали, Дел II,

б) комбинацијата од три букви која почнува со Q а која се користи во Q кодексот и во сигналот за опасност SOS и

в) други сигнали за итност на пр. XXX, PAN и TTT.

Член 6

(1) Агенцијата за цивилно воздухопловство (во натамошниот текст: Агенција) може да резервира регистарски ознаки врз основа на поднесено барање за резервација на регистарска ознака од страна на сопственикот односно корисникот на воздухопловот.

(2) За извршената резервација од став (1) на овој член Агенцијата издава потврда.

(3) Потврдата за резервација на регистарска ознака од став (2) на овој член се издава за период од шест месеци.

(4) По истекот на рокот од став (3) на овој член, Агенцијата може слободно да располага со резервираната регистарска ознака.

Член 7

(1) Воздухоплов впишан во регистарот на воздухоплови треба да носи плочка за идентификација на која се напишани ознаката "Z3" (зулу три) и регистарската ознака.

(2) Плочката за идентификација од ставот (1) на овој член треба да биде направена од огноотпорен метал или друг огноотпорен материјал со слични физички својства, во правоаголен облик со димензии не помали од 5x2 cm.

III. Начин и место на обележување на воздухопловите со знаците на државна припадност, регистарските ознаки и други ознаки

Член 8

Сопственикот односно корисникот на воздухопловот ги одредува површините на воздухопловот на кои ќе се постават знаците на државна припадност и регистарските ознаки по претходна добиена согласност од Агенцијата.

Член 9

(1) При обележување на воздухоплов, знаците на државна припадност се ставаат пред комбинацијата од букви или бројки која претставува регистарска ознака и се одвојуваат со црта, при тоа формирајќи една целина.

(2) Знаците на државна припадност и регистарските ознаки се поставуваат на видно место на воздухопловот со боја која битно се разликува од бојата на воздухопловот или се прицврстуваат на воздухопловот на друг начин кој обезбедува сличен степен на трајност.

(3) Бојата со која што се обележуваат знаците на државна припадност, регистарските ознаки и другите ознаки треба да има хемиски состав кој нема реакција со материјалот од кој што е направена површината на воздухопловот и со тоа нема да ја нарушува структурата на материјалот.

(4) Знаците на државна припадност и регистарските ознаки треба да бидат секогаш чисти и видливи.

(5) На површините кои се одредени за обележување со знаците на државна припадност и регистарските ознаки не може да се наоѓаат други ознаки.

Член 10

(1) На воздухоплови потешки од воздухот кои вршат јавен воздушен превоз, ознаката на знамето на Република Македонија се поставува хоризонтално на двете страни на задниот дел од трупот.

(2) На воздухоплови полесни од воздухот, ознаката на знамето на Република Македонија се поставува хоризонтално под максималниот хоризонтален обем на балонот на две места кои се дијаметрално спротивни.

(3) На сите останатите воздухоплови кои не се опфатени со став (1) и (2) на овој член, ознаката на знамето на Република Македонија се поставува хоризонтално на двете страни на фиксниот дел на вертикалниот стабилизатор.

(4) Ако воздухопловот не поседува ниту еден дел за обележување, наведен во ставовите (1), (2) и (3) на овој член, ознаката на знамето на Република Македонија се поставува на место кое овозможува лесна идентификација на воздухопловот.

(5) Димензијата на ознаката на знамето на Република Македонија со кое се обележуваат воздухоплови потешки од воздухот кои вршат јавен воздушен превоз и воздухоплови полесни од воздухот, треба да биде поголема од 60x30cm, а за другите воздухоплови треба да биде поголема од 30x15cm.

Член 11

(1) На воздухоплов полесен од воздухот ознаката "Z3" (зулу три) и регистарските ознаки се обележуваат на следниот начин:

а) на воздушен брод (airship): на трупот или на површината на стабилизаторот и тоа:

- доколку се ставаат на трупот, се ставаат по должината на површината над надолжната оска од секоја страна на трупот и на неговата горна површина, по симетриска линија;

- доколку се ставаат на површината на стабилизаторот, се ставаат на хоризонталниот и вертикалниот стабилизатор. На хоризонталниот стабилизатор се ставаат на десната половина на горната површина и на левата половина на долната површина, со врвовите на буквите и броевите свртени кон нападната ивица. На вертикалниот стабилизатор се ставаат на секоја страна на долната половина на стабилизаторот, со буквите и бројките поставени хоризонтално.

б) на сферични балони (кои не се слободни балони без екипаж): на две места кои се дијаметрално спротивни, во близина на максималниот хоризонтален обем на балонот.

в) на несферични балони (кои не се слободни балони без екипаж): на секоја страна, во близина на максималниот попречен пресек на балонот непосредно над надолжната трака на која се прицврстени јажињата (rigging band) или над точките на приклучокот за јажињата кои ја држат корпата на балонот.

(2) На воздухопловите полесни од воздух (кои не се слободни балони без екипаж), ознаката "Z3" (зулу три) и регистарските ознаки кои се обележани на страните треба да бидат видливи од страна кога воздухопловот е во лет и од земја.

Член 12

(1) На воздухоплов потежок од воздухот, ознаката "Z3" (зулу три) и регистарските ознаки се обележуваат на:

а) крилата и тоа: на левата половина на долната површина на левото крило и не треба да се протегаат низ целата негова површина. Доколку е можно, ознаката "Z3" (зулу три) и регистарските ознаки се поставуваат на еднаква оддалеченост од нападната и излезната ивица. Врвовите на буквите и бројките од ознаката "Z3" (зулу три) и регистарските ознаки треба да бидат свртени кон нападната ивица на крилото;

б) трупот (или соодветна структура на воздухопловот) или вертикални опасни површини. На воздухоплов потежок од воздухот се поставуваат на двете страни на трупот (соодветна структура на воздухопловот) помеѓу крилата и опасните површини или на двете страни на горните половици на вертикалните опасни површини. Доколку ознаката "Z3" (зулу три) и регистарските ознаки се поставуваат на една вертикална опасна површина, истите се обележуваат на двете страни а во случај кога се поставуваат на повеќе вертикални опасни површини, тогаш се обележуваат на надворешната страна на надворешните површини.

(2) Ако воздухопловот потежок од воздухот не поседува ниту еден дел за обележување, наведен во став (1) на овој член, ознаката "Z3" (зулу три) и регистарските ознаки се обележуваат на начин со кој се овозможува лесна идентификација на воздухопловот.

Член 13

(1) Буквите и бројките во ознаката "Z3" (зулу три) и регистарските ознаки на воздухопловот треба да бидат со исти димензии.

(2) Висината на ознаката "Z3" (зулу три) и регистарските ознаки на воздухоплови полесни од воздухот, кои не се слободни балони без екипаж, треба да биде поголема од 50 cm.

(3) Висината на ознаката "Z3" (зулу три) и регистарските ознаки на воздухоплови потешки од воздухот треба да биде поголема од 50 cm-за ознаки на крилата на воздухопловот, односно 30 cm-за ознаки на трупот (или соодветни структури) и на вертикалните опасни површини.

(4) Ако воздухопловот не поседува ниту еден дел од ставот (3) на овој член висината на знаците на државна припадност и регистарските ознаки треба да биде таква што воздухопловот да може лесно да се идентификува.

Член 14

(1) На воздухоплов потежок од воздухот може да се обележат и скратени регистарски ознаки составени од последните две букви или последните два броја, на површини кои се видливи од предната страна на воздухопловот кога стои на земја (носот на воздухопловот, или на предната врата од просторот на носната нога од стојниот трап и слично).

(2) Висината на скратените регистарски ознаки треба да биде поголема од 30 cm.

Член 15

(1) Ознаката "Z3" (зулу три), регистарските ознаки на воздухопловите и скратените регистарски ознаки се испишуваат со латиница, големи букви во фонт "роман" и без украси додека бројките се испишуваат со арапски броеви и без украси.

(2) Ширината на секоја буква и бројка освен буквата "I" и бројката "1", како и должината на цртата меѓу ознаката "Z3" и регистарската ознака изнесуваат 2/3 од висината на буквите и бројките.

(3) Буквите, бројките и цртите треба да бидат испишани со полна линија и во боја која јасно се разликува од бојата на позадината. Дебелината на линијата изнесува 1/6 од висината на буквите и бројките.

(4) Буквите, бројките и цртите треба да бидат меѓусебно одвоени со простор од најмалку 1/4 од ширината на буквата или бројката.

Член 16

На воздухоплов потежок од воздухот плочката за идентификација се поставува на видно место, покрај главниот влез на воздухопловот и на пилотската инструментална табла, додека на воздухоплов полесен од воздухот плочката за идентификација се поставува на внатрешната страна на корпата, односно на место заштитено од удар.

Член 17

Во случај кога воздухопловот се брише од регистарот на воздухоплови на Република Македонија, корисникот на воздухопловот треба пред испораката на воздухопловот да ги отстрани знаците на државна припадност, регистарската ознака и плочката за идентификација.

IV. Предни и завршни одредби

Член 18

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да се применува Наредбата за знаци на државна припадност, регистарски ознаки и други ознаки на воздухопловот („Службен лист на СФРЈ“ бр. 32/87 и 57/90).

Член 19

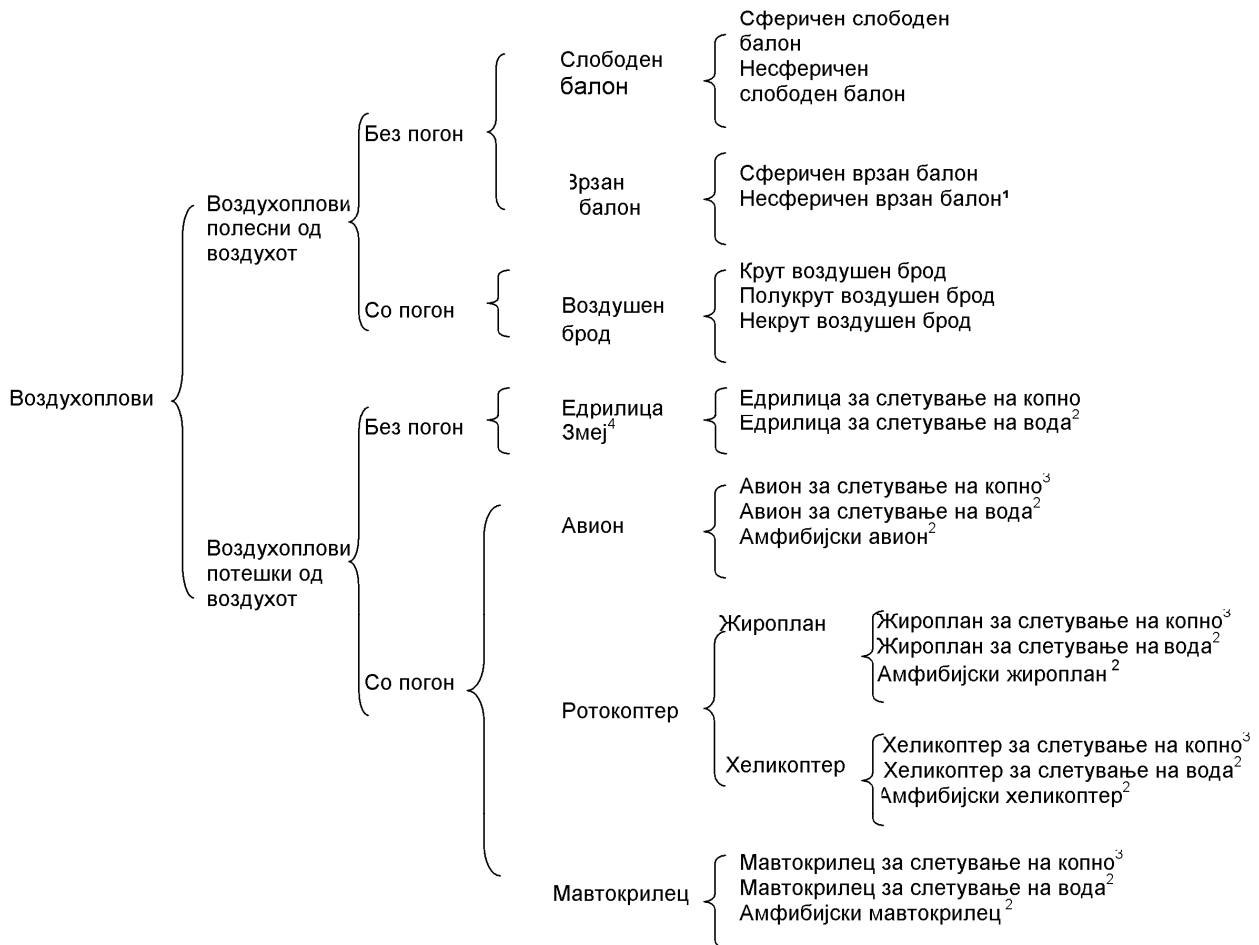
Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 02-445/3
10 март 2011 година
Скопје

Директор,
д-р Дејан Мојсоски, с.р.

ПРИЛОГ

Табела за класификација на воздухоплови

1. Општо определен "змеј-балон".
2. "Пловки" или "чамец" може да се додаде ако е потребно.
3. Вклучен воздухоплов опремен со стоен трап во вид на скии (замена "копно" за "снег").
4. Само со цел да се постигне целина.

ДИРЕКЦИЈА ЗА ЗАШТИТА И СПАСУВАЊЕ

786.

Врз основа на член 70 став 4 од Законот за заштита и спасување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 36/04, 49/04, 86/08, 124/10 и 18/11), директорот на Дирекцијата за заштита и спасување, донесе

**П Р А В И Л Н И К
ЗА МЕРКИТЕ ЗА ЗАШТИТА ОД ПОЖАРИ,
ЕКСПЛОЗИИ И ОПАСНИ МАТЕРИИ**

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат мерките за заштита од пожари, експлозии и опасни материи во проектната документација за изградба на објекти, како и за објектите на кои се врши реконструкција-пренамена.

I. МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА ОД ПОЖАРИ, ЕКСПЛОЗИИ И ОПАСНИ МАТЕРИИ ЗА ОБЈЕКТИ ОД ПРВА, ВТОРА И ТРЕТА КАТЕГОРИЈА-ИНДУСТРИСКИ ГРАДБИ

Член 2

Мерките за заштита од пожари, експлозии и опасни материи (во натамошниот текст: мерки) за објекти од прва, втора и трета категорија, согласно Законот за градење, се однесуваат на сите видови индустриски објекти, односно градби во кои се вршат разни техничко технолошки и хемиски процеси, како и сите помошни и придружни објекти и простории условени од технолошкиот процес.

Мерките за објекти од прва категорија се однесуваат на индустриски објекти во кои во технолошкиот процес се произведуваат и користат запаливи материи кои што создаваат запаливи гасови, материи способни да горат без присуство на кислород, материи способни со воздухот да создаваат експлозивни смеси, материи способни во контакт со вода да развиваат запаливи гасови, материи способни да се samozапалуваат, гасови под притисок, втечнати гасови и гасови растворени под притисок, запаливи течности со точка на палење од 60°C, радиоактивни материи, отровни материи, експлозивни материи, материи кои оксидираат, цврсти запаливи материи чија прашина тлее на температура од 350°C или имаат точка на палење на прашиката во воздухот на температура над 450°C (индустрија на ацетилен, индустрија на пластични материјали, рафинерии на гасови и нафта, индустрија на алкохоли, хемиска индустрија, индустрија на вештачки ѓубрива, дрвна индустрија, мелници, складишта за запаливи течности и гасови и други слични индустриски објекти).

Мерките за објектите од втора категорија се однесуваат на индустриски објекти во кои што во технолошкиот процес се произведуваат и користат запаливи цврсти, течни и гасовити запаливи материи кои во контакт со извор на палење (искра, отворен пламен, вжарени тела) лесно се палат и продолжуваат да горат (тексилна индустрија, индустрија за трикотажа, кожарска индустрија, електро индустрија, индустрија за производство на хартија и картон, прехранбена индустрија, индустрија за кондиторски производи, индустрија за пиво, занаетчиски и услужни работилници и др.).

Мерките за објекти од трета категорија се однесуваат на индустриски објекти во кои во технолошкиот процес се произведуваат или преработуваат материи кои имаат поголема отпорност на дејство на пожар, материи кои се тешко запаливи, спорогорливи и негорливи (индустрија за метали и неметали, керамичка индустрија, индустрија за градежни материјали, металопреработувачка индустрија и др.).

а) Општо за сите индустриски објекти**Член 3**

Конструктивно – градежните елементи и елементите во внатрешната обработка и опрема за објектите наведени во членот 2 од овој правилник се проектираат и изведуваат како пожарно отпорни, испитани за пожарна отпорност во согласност со прописите за овој вид на градби од надлежни институции.

Особено се испитува пожарната отпорност на:

- надворешни ѕидови, преградни ѕидови, кровните конструкции, фасади, калкани и сл;
- носивите конструктивни елементи, столбови, греди, меѓукатни конструкции;
- внатрешни и надворешни отвори (врати, прозори и вентилациони отвори);
- скалишни и лифтовски простори и вентилациони канали и
- материјали за обложување на ѕидови, тавани и подови.

За да се ограничи ширењето на пожарот и да се овозможи евакуација и спасување на луѓето и материјалните добра, градбите се секторираат на пожарни сектори.

Пожарен сектор е дел од објект, ограничен со ѕидови и меѓуспратни конструкции отпорни на дејство на пожар во времетраење од најмалку два часа.

За сите категории на индустриски градби се проектира непречен пристап за пожарните возила од најмалки две по можност спротивни страни на градбата.

Сите надворешни ѕидови на кои има отвори (prozори, врати, балкони, тераси и сл.) се проектираат така да бидат пристапни за катовите од градбата, а изведба на делови на фасадните ѕидови е дозволена само ако тоа не пречи на употребата на опремата и техниката за гаснење и спасување.

Внатрешните комуникации се проектираат да обезбедат брза и сигурна евакуација на луѓето и функционална поврзаност со излезите.

Доколку има само еден прв излез, максималното растојание од него до најоддалеченото работно место изнесува 15 m односно 30 m ако има два или повеќе први излези поставени спротивно еден на друг.

За градбите и просториите од првата и втората категорија на индустриски објекти каде се ракува со лесно запаливи материи ниту едно работно место не е одалечено повеќе од 10 m од најблискиот прв излез.

Член 4

При проектирањето и изведувањето на објектите од член 2 од овој правилник, во комуникациите и на излезите не се складираат какви и да било материјали, а особено не запаливи материи, со кои се намалува пропусната моќ на излезите и го попречуваат движењето на луѓето. Истото важи и за излезите и во комуникациите со галерии, тавани и слично.

Внатрешните комуникации во индустриските градби се проектираат да бидат прегледни и со јасна ориентација без непотребни кривини и без слепи завршетоци.

Правецот на движењето кон излезите се означува со јасно видливи натписи и стрелки, и систем од нужни-панични светла.

Комуникативните површини внатре во индустриските градби се проектираат така да не се прекинуваат со осамени скали. Совладувањето на разлики во нивоата (висините) се врши со благи рампи со максимална косина од 5%.

Рамните и коси површини, како главни комуникации за луѓе и пренос на материјали се проектираат со најголема косина од 10 % (1:6). Горната завршна обработка на овие рампи се проектира со примена на материјали кои спречуваат лизгање.

Рампите и столбовите кои совладуваат висина поголема од еден метар имаат ограда со ракофат, а нејзината висина не е помала од еден метар.

Светлата широчина на главните скалишни простори се проектира така да не може да биде помала од 1,20 м со ракофати од двете страни.

Во индустриски градби со три или повеќе ката од секое работно место се обезбедува достапност на најмалку два скалишни простора.

Рабовите на комуникативните површини кои се во рамнината на подот на индустриската градба се обележуваат со ленти со силно жолта боја со широчина на лентата од шест до осум сантиметри.

Просторот за складирање во производни погони и магацини во проектите и при изведбата се означува со ленти со бела боја со широчина на лентата од пет до осум сантиметри.

Завршната обработка на површините за комуникација, патеките, рампите и столбовите обезбедува доволно триење за да не дојде до лизгање и паѓање.

За индустриските градби задолжително се обезбедува надворешен пристап на кровот со фиксни скали (поради чистење на снегот, одстранување на дефектите, одржување на светлосните кровни површини и гасење на пожар), а кај катната изградба преку отвор во еден од скалишните простори.

Фиксните скали кои совладуваат поголема височина од два метра имаат заштитна ограда против паѓање. Најголемо дозволено растојание на пречките кај скалите изнесува 30 см.

Член 5

Во високите хали со галерии и кај катните индустриски објекти лифтовите не се проектираат за евакуација на лица од загрозеиот простор.

Член 6

Пред излезите од објектите каде се работи со лесно запаливи материји, на растојание од 10m може да се проектира поставување отворени базени со вода со длабочина од еден метар.

Член 7

Прозорците на просториите во кои се ракува со лесно запаливи течности - гасови, се проектираат и изведуваат така да бидат снабдени со метални мрежи со отвори на окната $f = 0,75mm$ и со можност за лесно отворање од внатрешноста на просториите.

Сите врати во индустриските градби се проектираат и изведуваат така да се отвораат во насоката на евакуација. Излезните врати што служат за евакуација во случај на потреба се проектираат и изведуваат така да имаат можност за лесно и брзо отворање од внатрешната страна на просториите. Излезните врати имаат натпис "ПОМОШЕН ИЗЛЕЗ", напишан на јасно видлив начин и поставен на видливо место.

Член 8

Пожарните сидови се проектираат и изведуваат така што по целата височина на објектот да го надминуваат кровот за најмалку 60cm. Наместо противпожарни сидови може да се применат и други соодветни технички решенија за издвојување на пожарни сектори (воде-ни завеси).

Во пожарните сидови не се проектираат врати. Доколку тоа е неопходно, овие врати се проектираат и изведуваат така да имаат иста пожарна отпорност како и пожарните сидови и да бидат осигурени со систем за автоматско затворање во случај на пожар. Место врати можат да се предвидат автоматски стабилни уреди за создавање на противпожарни завеси.

Член 9

Вентилацијата во индустриските објекти се проектира да биде природна или вештачка што зависи од барањата на технолошкиот процес. Вентилацијата може да служи и за обезбедување во случај на пожар, при што треба да се води сметка да не се овозможи проширување на пожарот.

Во зависност од технологијата на производството при проектирањето и изведувањето на климатизацијата, инсталациите не пренесуваат пламен, искри од пламен, врели гасови и чад.

Климатизацијата и вентилацијата се проектираат така што во случај на потреба да имаат можност за исклучување од погодно место.

Член 10

Напојувањето со електрична енергија на објектите од член 2 од овој правилник се проектира така што во случај на пожар да може да се исклучува од погодни места, парцијално или во целиот објект.

Електричните светилки во комуникациите се проектираат и изведуваат на растојание не помало од два метра од нивото на готовиот под.

Греењето за целата градба се проектира и изведува така што во случај на пожар да може да се исклучи од погодно место.

Премините на инсталациите за греење низ преградни ѕидови и меѓукатни конструкции се изведува на начин што оневозможува преминување на огнени искри, врели гасови и пламен при евентуален пожар.

Член 11

При проектирањето и изведувањето на изолацијата на објектите од член 2 од овој правилник се води сметка за следното:

- растојанието меѓу градбите, особено растојанието меѓу најблиските градби;
- правецот на ветровите и нивниот интензитет и
- можноста за проширување на пожарот низ отвори-те на прозорците, вратите и други отвори ориентирани спрема другите градби.

Материјалите за обложување на сидовите, подови и таваните се проектираат и изведуваат да бидат незапаливи.

Член 12

За алармирање во случај на пожар и потреба за евакуација и напуштање на објектот од страна на присутните лица, во проектите се предвидува сигнална, звучна или светлосна инсталација или други средства за извештување на вработените или евентуалните посетители.

Во проектите се предвидуваат места за поставување на:

- противпожарни апарати (рачни преносни и рачни превозни);

- инсталации со автоматско или рачно активирање и за гасење на пожар со вода, јаглен двооксид, инерген, аргонит, пена, сув прашок и други хемиски средства во зависност од можните класи на пожари и други при-рачни средства и опрема за гасење.

б) Мерки за заштита од пожари, експлозии и опасни материи според категоријата на објектот**Член 13**

Пожарната отпорност на носивите конструктивни елементи (столбови, греди, носиви сидови, меѓукатни конструкции) за објектите од прва категорија од членот 2 од овој правилник се проектира и изведува така да изнесува најмалку четири часа, за градбите од втората категорија - три часа и за градбите од третата категорија - два часа.

Пожарната отпорност на надворешните и преградни сидови, калкани, кровови, покриви и фасади за објектите од првата категорија од член 2 од овој правилник се проектира и изведува така да изнесува најмалку три часа, за градбите од втората категорија - два часа, и за градбите од третата категорија - еден час.

Пожарната отпорност на внатрешните врати за објектите од првата и втората категорија од членот 2 од овој правилник изнесува еден час, а на надворешните врати - 1,5 часа.

Пожарната отпорност на внатрешните врати за градбите од третата категорија од член 2 од овој правилник изнесува 1/2 час, а на надворешните врати - еден час.

II. МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА ОД ПОЖАРИ, ЕКСПЛОЗИИ И ОПАСНИ МАТЕРИИ ЗА ОБЈЕКТИ ОД ЈАВЕН КАРАКТЕР ОД ВТОРА, ТРЕТА, ЧЕТВРТА И ПЕТТА КАТЕГОРИЈА**Член 14**

Мерките за објекти од јавен карактер од втора, трета, четврта и петта категорија се однесуваат на сите видови јавни објекти во кои поголем број лица вршат некоја дејност редовно или повремено и во кои можат да престојуваат подолго или покусо време и други лица (гледачи, купувачи, посетители, патници, болни, ученици, студенти, спортисти и други лица).

Објекти од јавен карактер од втора, трета, четврта и петта категорија во смисол на овој правилник се:

1. градби за вршење на функциите на државата (за потребите на државните органи и организации) и други административно-деловни објекти (банки, претставништва, пошти и др.), во натамошниот текст: административно-деловни објекти;

2. градби наменети за терцијарна здравствена заштита (клиники, клинички центри, институти, заводи за здравствена заштита и специјална консултативна и болничка здравствена заштита) и градби наменети за примарна и секундарна здравствена заштита (општи болници, центри за рехабилитација, заводи за здравствена заштита, здравствени станици и здравствени домови), во натамошниот текст: градби наменети за примарна, секундарна и терцијарна здравствена заштита;

3. градби за масовни приредби (театри, опери, кина, концертни сали, спортски сали, ноќни локала, дискотеки, сали за конференции, сали за игранки и за забава и сите останати градби кои се наменети за голем број на посетители), во натамошниот текст: градби за масовни приредби;

4. градби наменети за изложување и чување на поставки (изложбени салони, саемски објекти, музејските и архивските депоа, одделенијата за конзервација, библиотеки, центри за документација) во натамошниот текст: градби наменети за изложување и чување на поставки;

5. угостителски градби (ресторани, слаткарници, сл. градби во кои се послужува храна), во натамошниот текст: угостителски градби;

6. хотели и мотели, кои служат за времен престој на гости, во натамошниот текст: хотели и мотели;

7. базени, сауни, јавни бањи и други објекти наменети за лекување и рехабилитација, во натамошниот текст: базени, сауни и јавни бањи;

8. градби за предучилишна возраст, градби наменети за основно и средно образование и градби за високо образование (универзитети, факултети, академии и високи стручни школи), во натамошниот текст: градби за предучилишна возраст, основно, средно и високо образование;

9. градби за мало стопанство (продавници, самопослуги, супермаркети, хипермаркети, стоковни куќи, трговски центри), во натамошниот текст: градби за мало стопанство и

10. градби од верски карактер со придружни содржини, во натамошниот текст: градби од верски карактер.

а). Општо за сите објекти од јавен карактер**Член 15**

Сите објекти од јавен карактер од втора, трета, четврта и пета категорија се проектираат и изведуваат така што до истите да се овозможи непречен пристап за противпожарни возила од најмалку две спротивни страни на објектот.

Како пристапен пат за противпожарно возило се смета дел од јавен пат или посебно изградена сообраќајница со која што се приоѓа до објектот, кај кој најоддалечената точка на коловозот не смее да биде на поголемо растојание од 25 m од габаритот на објектот.

Како свртувалиште може да се смета одреден дел од пристапниот пат на кој може да се промени насоката на движење на противпожарното возило за повеќе од 120°.

Плато е уреден проширен дел од пристапниот пат по кој се движат противпожарните возила и на кој се организира и изведува пожарната интервенција.

Пристапните патишта (градски сообраќајници, влезови во комплекси, внатрешни сообраќајници во комплекси, платоа за гаснење внатре во комплексот и свртувалишта за пожарните возила) со своите димензии треба да овозможат навремена и непречена интервенција и лесна подготовка и ставање во оперативна функција на противпожарната опрема и техника за локализација и гаснење на пожарот и спасување на луѓето и материјалните добра.

Широчината на коловозот на пристапниот пат, за еднонасочен сообраќај и движење на противпожарните возила се проектира така да не биде помала од 3,5 m, односно шест метри за двонасочен сообраќај.

Ако пристапниот пат поминува низ пропусти, надвозици и други отвори, минималните димензии на светлиот отвор на проодот се: 3,5 m широчина и 4,5 m височина.

Ако пристапниот пат поминува низ пропусти, надвозици и други отвори кои се наоѓаат во кривина, минималните димензии на светлиот отвор на проодот се: четири метри широчина и 4,5 m височина.

Рабовите на пристапниот пат мора да бидат закосени, заради лесен пристап на пожарните возила до објектот, а коловозната конструкција на пристапот да се димензионира на осовински притисок од најмалку осум тони.

Доколку пристапниот пат за еднонасочен сообраќај не овозможува кружно движење за влез и излез на пожарните возила, се врши проектирање на свртувалиште кое може да биде кружно или во форма на буквата “Т” чии што димензии ќе овозможат брзо и непречено завртување на пожарните возила.

Широчината на коловозот на свртувалиштето во форма на буквата “Т” се проектира така да не биде помала од четири метри и должина од 25 m, а радиусот на кругот кај кружното свртувалиште да не е помал од 11,5 m. Носивоста на конструкцијата на свртувалиштата се димензионира на осовински притисок од најмалку осум тони.

Платоата за пожарна интервенција се проектираат и изведуваат со минимални димензии од 5,5 m широчина, 15 m должина, пад од 3% и коловозна конструкција со осовински притисок од најмалку 10 тони. Растојанието на платото за пожарна интервенција од фасадата на објектот на која постојат отвори (прозори, балкони, тераси и сл.) изнесува од шест до 10 m со што би се овозможила правилна употреба и користење на пожарната опрема за интервенција и спасување од височина. За широчина на фасада до 50 m се предвидува најмалку едно плато за пожарна интервенција.

Член 16

Сите надворешни ѕидови на кои има отвори (прозори, врати, балкони, тераси и сл.) се проектираат да бидат пристапни за катовите од објектот, а изведба на делови на фасадните ѕидови се дозволени само ако тоа не пречи на употребата на опремата и техниката за гаснење и спасување.

Член 17

Носивите конструктивни елементи на објектите во поглед на пожарноотпорноста на дејство на пожар по стандардна температурна крива, се проектираат така да ги задоволуваат критериумите на стабилност и интегритет на одделни делови од градбата и изолацијата.

Пожарноотпорноста на носивите конструктивни елементи на објектите од членот 14 од овој правилник се утврдува согласно намената на градбата и изнесува од два до четири часа.

Член 18

Внатрешноста на објектите од членот 14 од овој правилник се секторира на пожарни сектори за да се ограничи ширењето на пожарот и за да се овозможи евакуација и спасување на луѓето и материјалните добра.

Пожарен сектор е дел од објектот (градбата), ограничен со ѕидови, меѓуспратни конструкции отпорни на дејство на пожар во времетраење од најмалку два часа и врати отпорни на дејство на пожар во времетраење од најмалку еден час.

Во зависност од основната намена на градбата или дел од градбата, бројот на присутни лица, височината, пожарното оптоварување и концентрацијата на вредностите, пожарниот сектор може да биде со големина:

- до 50 m²
- од 51 до 100 m²
- од 101 до 150 m²
- од 151 до 500 m²
- од 501 до 1000 m²
- од 1001 до 1500 m²
- од 1501 до 2000 m²
- од 2000 m²

Член 19

Во сите случаи каде што објектот е во директно соседство (залепен) со друг објект или друга просторија, се проектира така да биде изолиран со пожарноотпорни ѕидови и меѓукатна конструкција во времетраење од најмалку два часа.

Ако објектот се гради до веќе постојечка градба, или се градат две нови градби, потребното меѓусебно растојание на градбите треба да изнесува 1/2 од вкупната височина на двете градби сметано од котата на терен до котата на венец, но да не е помало од осум метри.

Доколку во просториите се предвидува спуштен таван, истиот се проектира и изведува од материјал чија пожарноотпорност е во времетраење од најмалку 0,5 часа.

Просториите пристапни за публика треба да бидат изолирани од другите партии на зградата кои преставуваат ризик од пожар со ѕидови и меѓукатни конструкции со пожарноотпорноста во времетраење од најмалку два часа

Проектот и изведбата на дрвена кровна конструкција на објекти со поголема површина содржи секторирање на секои 25 m со ѕид со пожарноотпорност во времетраење од најмалку два часа.

За да се овозможи обесчадување на салите кои се пристапни за публиката тие се проектираат и изведуваат со предвидени отвори за обесчадување.

Член 20

При проектирањето и изведбата на објектите од членот 14 од овој правилник за означување на правците на движење и патиштата за евакуација и излез на слободен простор, во просториите и над нивните излези, хоризонталните и коси комуникациони површини (ходници, скалишни простори) и главните и помошни излези од градбата кои водат на слободен простор, се определуваат воочливи места на кои се поставуваат панични светла со светлечки натписи: “ИЗЛЕЗ” или: “ПОМОШЕН ИЗЛЕЗ” и стрелки во насока на евакуацијата, односно систем од нужни панични светла.

Сите внатрешни и надворешни врати на објектот, просторот (простории) и локали кои примаат повеќе од 20 лица, се проектираат и се изведуваат така да се отвораат во правец на излезот и истите се обезбедени со систем за кочење во отворена положба во насока на излезот.

Објектите и просториите од објектите кои примаат од 20 до 50 лица се проектираат со два излези за евакуација кои водат директно на слободен простор, во ходник кој води на слободен простор или друга просторија која има свој посебен излез, од кои, едниот е со најмала широчина од 0,8 m, а другиот 0,6 m.

Објектите и просториите од објектите кои примаат од 50 до 100 лица се проектираат со најмалку два излези кои водат директно на слободен простор, во ходник кој води на слободен или на скалишен простор, со најмала широчина од по 0,8 m, за секој излез. Катовите од објектите кои се со капацитет од 50 до 100 лица се проектираат со еден скалишен простор со широчина на скалишниот крак од најмалку 1,4 m. Покрај овој скалишен простор, се предвидува начин за евакуација на присутните лица преку споредни излези, балкони, тераси и сл.

Објектите и просториите од објектите кои примаат од 100 до 200 лица се проектираат со најмалку два излези кои водат директно на слободен простор, во ходник кој води на слободен или на скалишен простор, од кои, секој со широчина од 1,2 m. Јавните градби кои се со капацитет од 100 до 200 лица се проектираат да имаат најмалку два скалишни простори со вкупна широчина на скалишниот крак од 1,8 m.

Објектите и просториите од објектите кои примаат од 200 до 300 лица се проектираат да имаат најмалку два излези кои водат директно на слободен простор, во ходник кој води на слободен или на скалишен простор, од кои, секој мора да има широчина од 1,4 метри.

Објектите и просториите од објектите кои примаат од 300 до 400 лица се проектираат со најмалку два излези кои водат директно на слободен простор, во ходник кој води на слободен или на скалишен простор, со вкупна ширина од најмалку три метри, односно секој со широчина од најмалку 1,5 m.

Објектите и просториите од објектите кои примаат од 400 до 500 лица се проектираат со најмалку два излези кои водат директно на слободен простор, во ходник кој води на слободен или на скалишен простор, со вкупна широчина од најмалку 3,6 m, односно секој со широчина од најмалку 1,8 m.

Објектите и просториите од објектите кои примаат од 500 до 1000 лица се проектираат со најмалку три излези кои водат директно на слободен простор, во ходник кој води на слободен или на скалишен простор, со вкупна широчина од најмалку 4,2 m, односно секој излез со широчина од најмалку 1,4 m.

Објектите и просториите од објектите кои примаат од 1000 до 1500 лица се проектираат со најмалку четири излези кои водат директно на слободен простор, во ходник кој води на слободен или на скалишен простор, со вкупна широчина од најмалку 6,4 m, односно секој со широчина од најмалку 1,4 m.

За објектите и просториите од објектите кои се со поголем капацитет од 1500 лица, при проектирањето на секои 500 лица се додава уште по еден излез, со најмала широчина од 1,4 m.

Објектите и просториите од објектите кои се наоѓаат под нивото на теренот, за одредување на бројот на излезите се применуваат истите правила имајќи го во предвид теоретскиот број на присутни лица. Теоретскиот број на присутни лица се добива така што стварниот (реалниот, вистинскиот) број на присутни лица се зголемува за 10 лица на секои 100 лица за секој метар длабочина под нивото на околниот терен.

Скалите се проектираат на начин кој овозможува брза евакуација на присутните лица, публиката и персоналот во случај на потреба. Оддалеченоста до скалишниот простор за евакуација е најмногу 35 m.

Скалите што ги опслужуваат подрумите се проектираат без директна врска-континуирано продолжение со скалите кои ги опслужуваат катовите.

Објектите, со приземје плус два и повеќе ката и со приземје минус два и повеќе ката се проектираат така да се обезбедат со безбедносните скали. Безбедносните скали се конструктивни елементи на градбите кои се ограничени со сидови отпорни на дејство на пожар во времетраење од најмалку два часа и пожарни врати со пожарноотпорност од најмалку еден час кои се отвораат во правецот на евакуацијата и се затвораат автоматски.

Член 21

Објектите од членот 14 од овој правилник се проектираат и изведуваат така да се обезбеди:

- систем за заштита од атмосферски празнења-громбранска инсталација;
- систем за автоматско откривање и јавување на пожар и рачно јавување на пожар;
- систем за автоматско откривање и гаснење на пожар (согласно намената на градбата, нејзините потреби и прописите);

- систем од нужни-панични светла;
- систем за мерење концентрација на токсични и експлозивни смеси и алармирање за прекумерно дозволени концентрации на токсични и експлозивни смеси под долната граница;
- систем за известување на вработените и посетителите за настанат пожар и потребата од напуштање на градбата-евакуација;
- надворешна и внатрешна хидрантска мрежа за гасење на пожар и
- рачни преносни и рачни превозни противпожарни апарати.

б). Административно-деловни објекти

Член 22

За административно-деловните објекти, покрај мерките од членовите 15-21 од овој правилник важат и следните мерките:

- просторот за посетители се проектира и изведува одвоен од останатите простори со противпожарни сидови и меѓукатна конструкција со пожарноотпорност во времетраење од најмалку два часа.
- отворите во противпожарните сидови и меѓукатната конструкција се обезбедуваат со противпожарни врати со пожарноотпорност во времетраење од најмалку еден час.
- административно-деловните објекти се проектираат и изведуваат со систем за автоматско откривање и јавување на пожар и рачно јавување на пожар.
- административно-деловните објекти се обезбедуваат со патишта за евакуација и доволен број на излези согласно капацитетот на објектот кои ќе овозможат безбедна евакуација и напуштање на објектот од страна на присутните лица. Патиштата за евакуација се обележуваат и осветлуваат со резервна енергија-систем од нужни-панични светла.
- се предвидува поставување упатства за евакуација и безбедно напуштање на објектот на воочливи места.

в). Градби наменети за примарна, секундарна и терцијарна здравствена заштита

Член 23

За градбите наменети за примарна, секундарна и терцијарна здравствена заштита покрај мерките од членовите 15-21 од овој правилник важат и следните мерки:

- амбулантите се проектираат на височина најмногу до 15 m;
- во градбите што се проектираат со височина поголема од 15 m, но помала од 22 m, над височината од 15 m се проектира администрација, истражувачки работи и амбуланти во кои престојуваат лица кои можат во секој момент да ја напуштат градбата;
- пожарните сектори се со површина помала од 1000 m²;
- техничките простории (котларници, дизел агрегати, хидростаници, магацински простори и сл) се издвојуваат како посебни пожарни сектори;
- просторот за пациенти и посетители се одвојува од останатите простори со противпожарни сидови и меѓукатна конструкција со пожарноотпорност во времетраење од најмалку два часа;
- отворите во противпожарните сидови и меѓукатната конструкција се обезбедуваат со противпожарни врати со пожарноотпорност во времетраење од најмалку еден час;

- се предвидува резервен извор за напојување со електрична енергија-електро агрегат;
- се предвидува систем за автоматско откривање и јавување на пожар и рачно јавување на пожар;
- се предвидуваат патишта за евакуација и доволен број на излези согласно капацитетот на објектот кои ќе овозможат безбедна евакуација и напуштање на објектот од страна на присутните лица. Патишта за евакуација, се одбележани и осветлени со резервна енергија-систем од нужни-панични светла и
- се предвидува поставување упатства за евакуација и безбедно напуштање на објектот на воочливи места.

г). Градби за масовни приредби

Член 24

За градбите за масовни приредби покрај мерките од членовите 15 - 21 од овој правилник важат и следните мерки:

- салите за масовни приредби се проектираат и изведуваат со простор за публика кој од останатите простории (вежбални, депоа, работилници, магацини, енергетско технички простории, администрација, изложбени-музејски простории и сл.) се изолира со противпожарни ѕидови и меѓукатна конструкција со пожарноотпорност во времетраење од најмалку два часа.
- потребните отвори во противпожарните ѕидови и меѓукатната конструкција во салите за масовни приредби се затвораат со противпожарни врати со пожарноотпорност во времетраење од најмалку еден час.
- Салите за масовни приредби се обезбедуваат со:
  - систем за автоматско откривање и јавување на пожар и рачно јавување на пожар;
  - хоризонтални и коси комуникациски површини и доволен број на излези согласно капацитетот на објектот кои ќе овозможат безбедна евакуација и напуштање на објектот од страна на присутните лица;
  - изолација од сценскиот простор со противпожарна завеса со пожарноотпорност од најмалку еден час, обезбедена со систем за спуштање и систем за водено ладење или со водена завеса;
  - патиштата за евакуација и систем од нужни-панични светла;
  - упатства за евакуација и безбедно напуштање на објектот на воочливи места и
  - резервен извор за напојување на електрична енергија-електроагрегат.

Член 25

Сценскиот простор во салите за масовни приредби од останатите простории се изолира со противпожарни ѕидови и меѓукатна конструкција со пожарноотпорност во времетраење од најмалку два часа.

Сценскиот простор од ставот 1 на овој член се изолира од салата за публика со противпожарни завеса во времетраење од најмалку еден час, обезбедена со систем за спуштање и систем за водено ладење или со водена завеса.

Сценскиот простор од ставот 1 на овој член се обезбедува со стабилен систем за автоматско откривање и гаснење на пожар (согласно намената на градбата, нејзините потреби и прописите).

Член 26

За киносалите, покрај мерките од членовите 15 - 21 од овој правилник се применуваат и следните мерки:

- за киносалите со капацитет до 200 гледачи, салата за публика се издвојува како посебен пожарен сектор во однос на останатиот простор и
- киносалите со капацитет повеќе од 200 гледачи не се проектираат и изведуваат во подземни катови.

Член 27

За дискотеките, покрај мерките од членовите 15 - 21 од овој правилник се применуваат и следните мерки:

- дискотеките со капацитет поголем од 300 посетители не се проектираат и изведуваат во подземни спратови или на спратови на височина поголема од осум метри од котата на околниот терен;
- дискотеките со капацитет поголем од 150 посетители се издвојуваат како посебен пожарен сектор во однос на останатиот простор кој не припаѓа на оваа намена и
- капацитетот на дискотеката се ограничува на едно лице на 1 m², на слободната површина од просторот за играње и просторот за седење.

Член 28

За салите за игранки и за забава покрај мерките од членовите 15 - 21 од овој правилник при проектирањето и изведувањето се применуваат и следните посебни мерки:

- просторот за гости се одвојува од останатите простории со противпожарни ѕидови и меѓукатна конструкција со пожарноотпорност во времетраење од најмалку два часа;
- отворите во противпожарните ѕидови и меѓукатната конструкција во салите од ставот еден на овој член се обезбедува со противпожарни врати со пожарноотпорност во времетраење од најмалку еден час;
- салите од ставот еден на овој член со капацитет поголем од 200 лица се проектираат на приземјето или првиот кат од градбата и истите се издвојуваат како посебен пожарен сектор;
- за истовремен престој на над 50 лица во салите од ставот еден на овој член се обезбедува систем за автоматско откривање и јавување на пожар и рачно јавување на пожар;
- салите од ставот еден на овој член се обезбедуваат со патишта за евакуација и доволен број на излези согласно капацитетот на објектот кои ќе овозможат безбедна евакуација и напуштање на објектот од страна на присутните лица;
- патиштата за евакуација, на гости и вработени се обележуваат и осветлуваат со резервна енергија-систем од нужни-панични светла и
- се поставуваат упатства за евакуација и безбедно напуштање на објектот на воочливи места.

д). Градби наменети за изложување и чување на поставки

Член 29

За градбите наменети за изложување и чување на поставки покрај мерките од членовите 15 - 21 од овој правилник при проектирањето и изведувањето се применуваат и следните посебни мерки:

- просторот за посетители и изложување се одвојува од останатите простории со противпожарни ѕидови и меѓукатна конструкција со пожарноотпорност во времетраење од најмалку два часа;

- музејските и архивските депоа со горливи содржини (слики, скулптури од дрво, книги и сл.), како и техничките простории (котловски единици, топлински подстанции и сл.) се сместуваат во подрумските катови како посебни пожарни сектори;

- одделенијата за конзервација и библиотеките се изведуваат како посебни пожарни сектори;

- отворите во противпожарните сидови и меѓукатната конструкција во градбите се обезбедува со противпожарни врати со пожарноотпорност во времетраење од најмалку еден час;

- се предвидува систем за автоматско откривање и јавување на пожар и рачно јавување на пожар;

- се предвидуваат патишта за евакуација и доволен број на излези согласно капацитетот на објектот кои ќе овозможат безбедна евакуација и напуштање на објектот од страна на присутните лица;

- патиштата за евакуација, се обележуваат и осветлуваат со резервна енергија-систем од нужни-панични светла и

- се поставуваат упатства за евакуација и безбедно напуштање на објектот на воочливи места.

ѓ). Угостителски градби

Член 30

За угостителските градби покрај мерките од членовите 15 - 21 од овој правилник важат и следните мерки:

- просторот за посетители во угостителските градби се проектира и изведува одвоен од останатите простории со противпожарни сидови и меѓукатна конструкција со огноотпорност во времетраење од најмалку два часа.

- отворите во противпожарните сидови и меѓукатната конструкција во угостителските градби се обезбедуваат со противпожарни врати со пожарноотпорност во времетраење од најмалку еден час.

Член 31

Угостителските градби наменети за истовремен престој на над 50 лица се проектираат и изведуваат со :

- систем за автоматско откривање и јавување на пожар и рачно јавување на пожар;

- патишта за евакуација и доволен број на излези согласно капацитетот на објектот кои ќе овозможат безбедна евакуација и напуштање на објектот од страна на присутните лица;

- патишта за евакуација на посетители и вработени одбележани и осветлени со резервна енергија-систем од нужни-панични светла и

- упатства за евакуација и безбедно напуштање на објектот на воочливи места.

е). Хотели и мотели

Член 32

За хотелите и мотелите покрај мерките од членовите 15 - 21 од овој правилник важат и следните мерки:

- просторот за гости се проектира и изведува одвоен од останатите простории со противпожарни сидови и меѓукатна конструкција со пожарноотпорност во времетраење од најмалку два часа;

- отворите во противпожарните сидови и меѓукатната конструкција се проектираат и изведуваат со противпожарни врати со пожарноотпорност во времетраење од најмалку еден час;

- станбениот дел од градбата во кој што се сместуваат повеќе од 300 лица, од останатите содржини на градбата се издвојува како посебен пожарен сектор;

- пожарниот сектор ги опфаќа собите и апартманите во кој што престојуваат помалку од 100 лица;

- во ходниците од градбата не се препорачува користење на облоги од запалливи материи;

- ресторани, кафе барови, билјард спортски сали, телевизиски сали и - други простории со капацитет поголем од 100 гости се сместуваат во приземјето, сутеренот или најмногу на првиот кат од градбата;

- ресторан и кафе бар со капацитет до 300 лица се проектира и на повисоките катови од објектот на кој што е проектирана, односно изведена тераса или видиковец со изведени и два независни скалишни простории за евакуација и напуштање на просторот како посебни пожарни сектори;

- објектите за истовремен престој на над 50 лица се проектираат со систем за автоматско откривање и јавување на пожар и рачно јавување на пожар;

- се проектираат и изведуваат патишта за евакуација и доволен број на излези согласно капацитетот на објектот кои ќе овозможат безбедна евакуација и напуштање на објектот од страна на присутните лица;

- патиштата за евакуација на гости и вработени се обележуваат и осветлуваат со резервна енергија-систем од нужни-панични светла и

- се поставуваат упатства за евакуација и безбедно напуштање на објектот на воочливи места.

ж). Базени, сауни и јавни бањи

Член 33

За базените, сауните и јавните бањи покрај мерките од членовите 15-21 од овој правилник важат и следните мерки:

- просторот за посетители се проектира и изведува одвоен од останатите простории со противпожарни сидови и меѓукатна конструкција со пожарноотпорност во времетраење од најмалку два часа;

- отворите во противпожарните сидови и меѓукатната конструкција се обезбедуваат со противпожарни врати со пожарноотпорност во времетраење од најмалку еден час;

- се обезбедуваат со систем за автоматско откривање и јавување на пожар и рачно јавување на пожар;

- се обезбедуваат со патишта за евакуација и доволен број на излези согласно капацитетот на објектот кои ќе овозможат безбедна евакуација и напуштање на објектот од страна на присутните лица;

- патиштата за евакуација се обележуваат и осветлуваат со резервна енергија-систем од нужни-панични светла.

- се постават упатства за евакуација и безбедно напуштање на објектот на воочливи места.

з). Градби за предучилишна возраст, основно, средно и високо образование;

Член 34

При проектирањето на градбите за предучилишна возраст, градбите наменети за основно и средно образование и градбите за високо образование покрај мерките утврдени во членовите 15- 21 од овој правилник важат и следните мерки:

- објектите за деца од предучилишна возраст се проектираат и изведуваат како приземни градби или со максимална дозволена висина од приземје и еден кат, со тоа што јаслите се предвидуваат во приземјето на градбата;

- најдолгиот пат за евакуација на децата од предучилишна возраст, до излезите од градбата кои водат на слободен простор не е подолг од 25 m;

- основните училишта се проектираат и се градат најмногу како двоспратни, средните училишта најмногу како троспратни, а факултетите најмногу како петспратни градби;

- училиштата и факултетите со два, три и повеќе катови со должина поголема од 35 m, се проектираат со најмалку два скалишни простори меѓусебно оддалечени најмалку 25 m со цел спечување на истовремено зачудување;

- училиниците, кабинетите и слични простории во кои што престојуваат ученици не се проектираат во суверен или во подземните катови од градбата;

- просторот за ученици се проектира и изведува одвоен од останатите простории со противпожарни сидови и меѓукатна конструкција со пожарноотпорност во времетраење од најмалку два часа;

- отворите во противпожарните сидови и меѓукатната конструкција во градбите се проектираат и изведуваат со противпожарни врати со пожарноотпорност во времетраење од најмалку еден час;

- градбите се проектираат и изведуваат со систем за автоматско откривање и јавување на пожар и рачно јавување на пожар;

- градбите се проектираат и изведуваат со патишта за евакуација и доволен број на излези согласно капацитетот на објектот кои ќе овозможат безбедна евакуација и напуштање на објектот од страна на присутните лица;

- патишта за евакуација, се обележуваат и осветлуваат со резервна енергија-систем од нужни-панични светла и

- се поставуваат упатства за евакуација и безбедно напуштање на објектот на воочливи места.

ѕ). Градби за мало стопанство

Член 35

При проектирањето на градбите за мало стопанство покрај мерките утврдени во членовите 15-21 од овој правилник важат и следните посебни мерки:

- просториите за мало стопанство се одвојуваат од пратечките простори со противпожарни сидови и меѓукатна конструкција со пожарноотпорност во времетраење од најмалку два часа;

- отворите во противпожарните сидови и меѓукатната конструкција се затвораат со врати со пожарноотпорност во времетраење од најмалку еден час;

- за истовремен престој на над 50 лица се обезбедува систем за автоматско откривање и јавување на пожар и рачно јавување на пожар;

- објектите се обезбедуваат со патишта за евакуација и доволен број на излези согласно капацитетот на објектот кои ќе овозможат безбедна евакуација и напуштање на објектот од страна на присутните лица;

- патиштата за евакуација, се обележуваат и осветлуваат со резервна енергија-систем од нужни-панични светла и

- се поставуваат упатства за евакуација и безбедно напуштање на објектот на воочливи места.

и) Градби од верски карактер

Член 36

При проектирањето и изведувањето на градбите од верски карактер покрај мерките утврдени во членовите 15-21 од овој правилник важат и следните посебни мерки:

- објектите се проектираат и изведуваат како самостојни градби, додека молитвените домови можат да бидат и во составот на градбите од други категории;

- просторот за посетители се одвојува од останатите простори со противпожарни сидови и меѓукатна конструкција со пожарноотпорност во времетраење од најмалку два часа;

- отворите во противпожарните сидови и меѓукатната конструкција во градбите се обезбедуваат со противпожарни врати со пожарноотпорност во времетраење од најмалку еден час;

- во градбите се обезбедува систем за автоматско откривање и јавување на пожар и рачно јавување на пожар;

- градбите се обезбедуваат со патишта за евакуација и доволен број на излези согласно капацитетот на објектот кои ќе овозможат безбедна евакуација и напуштање на објектот од страна на присутните лица;

- патиштата за евакуација, се обележуваат и осветлуваат со резервна енергија-систем од нужни-панични светла и

- се поставуваат упатства за евакуација и безбедно напуштање на објектот на воочливи места.

III. МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА ОД ПОЖАРИ, ЕКСПЛОЗИИ И ОПАСНИ МАТЕРИИ ЗА ОБЈЕКТИ ОД ТРЕТА КАТЕГОРИЈА – СТАНБЕНИ ОБЈЕКТИ

Член 37

Мерките за објекти од трета категорија – станбени објекти се однесуваат на сите видови станбени објекти или делови од градби наменети за становање.

а). Општо за сите станбени објекти

Член 38

Сите станбени објекти се проектираат и изведуваат на начин со кој се обезбедува:

- пристапност за противпожарните возила, со доволна широчина на пристап за да се овозможи лесна подготовка и ставање во дејство на потребната опрема за борба против пожарот и спасување на луѓето;

- ивичниците на пристапниот пат да се со височина не поголема од седум сантиметри и закосени заради лесен пристап на противпожарните возила;

- сите фасадни сидови во кои има отвори (прозорци, прозор-врати и врати) да се пристапни за употреба на опремата за гасење и спасување. Истакнати или вовлечени катови и делови на фасадните сидови се проектираат и изведуваат ако тоа не пречи на употребата на опремата за гасење и спасување;

- ако станбениот објект се гради до постојна градба, или се градат две нови градби, потребното меѓусебно растојание на градбите при проектирањето и изведувањето изнесува 1/2 (половина) од вкупната височина на двете градби, сметано од котата на терен до котата на

венец, но не помало од седум метри поради опасноста од пренесување на пожар преку кровот на постоечката градба. Кровот на новата станбена градба треба да биде од незапаливи материјали и огноотпорни во времетраење од најмалку еден час на површината на кровот спрема соседната посточка градба и тоа најмалку пет метри широчина, мерено во хоризонтална проекција. Калканскиот ѕид спрема постоечкиот објект е огноотпорен во времетраење од најмалку два часа и продолжува над кровот во вид на атика со минимална височина од 60cm;

- лифтовите не се предвидуваат како средство за евакуација на станарите;

- главните влезни врати се отвораат во правец на излезот. Употребата на врати на лизгање како главни влезни врати не се предвидуваат;

- влезните врати во становите се огноотпорни во времетраење од најмалку половина час. Не се предвидува застаклување на влезните врати. Во проектите не се предвидува употреба на врати на лизгање како влезни врати за становите.

- не се предвидуваат застаклени врати или врати со надсветло во просториите на станот;

- влезните врати за подрумот се отвораат во правецот на излегување и нивната пожарна отпорност изнесува најмалку 1,5 час;

- не се проектираат вртливи врати;

- вратите во заедничките комуникации како врска помеѓу скалишните простори и ходници, пасажи и слично, со своето отворање не го смалуваат просторот (широчината) на скалишните простори;

- сите видови канали (вентилациони цевки, цевки за гудре и сл.) во станбените градби се огноотпорни во времетраење од најмалку еден час; и

- за пристапните патишта за станбените објекти важат мерките за проектирање и изведба на јавните објекти од втора до петта категорија.

б). Мерки според височината на станбените објекти

Член 39

Станбените објекти во зависност од нивната височина можат да бидат:

- станбени објекти со височина од приземје и еден кат;

- станбени објекти со височина поголема од приземје и еден кат, но не поголема од 22 m од котата на готовиот терен до котата на готовиот под на последниот (највисокиот) кат и

- станбени објекти со височина поголема од 22 m од котата на готовиот терен до котата на готовиот под на последниот (највисокиот) кат.

За станбените објектите од став 1 алинеја 1 на овој член, покрај мерките од член 38 од овој правилник при проектирањето и изведбата, од аспект на пожарната отпорност за носивите делови на конструкцијата, важат и следните мерки:

- станбените објекти се проектираат и изведуваат со пожарноотпорност за носивите делови на конструкција со времетраење од ½ час за индивидуални градби и најмалку еден час за градби во низ. Разделните ѕидови помеѓу становите ја имаат истата пожарна отпорност;

- изолација со противпожарен ѕид во сите случаи каде станбениот објект е во директно соседство со друга станбена градба во времетраење од најмалку еден час за индивидуални градби и најмалку 1,5 час за градбите во низ. Истото соодветно важи и за меѓукатните конструкции;

- изолацијата со противпожарен ѕид во сите случаи каде станбениот објект е во директно соседство со друга станбена градба, а е во состав на друга категорија објекти (јавни објекти) пожарниот ѕид или пожарниот под е со изолација во времетраење од најмалку 1,5 часа за индивидуални градби и најмалку два часа за градби во низ;

За станбените објекти од став 1 алинеја 2 на овој член покрај мерките од член 38 од овој правилник при проектирањето и изведбата, од аспект на пожарната отпорност за носивите делови на конструкцијата, важат и следните мерки:

- станбените објекти се проектираат и изведуваат со пожарноотпорност за носивите делови на конструкцијата со времетраење од најмалку 1,5 часа;

- изолација со противпожарен ѕид во сите случаи каде станбениот објект е во директно соседство со друга станбена градба во времетраење од најмалку два часа. Истото соодветно важи и за меѓукатните конструкции;

- изолацијата со противпожарен ѕид во сите случаи каде станбениот објект е во директно соседство со друга станбена градба, а е во состав на друга категорија објекти (јавни објекти) пожарниот ѕид или пожарниот под е со изолација во времетраење од најмалку три часа,

За станбените објекти од став 1 алинеја 3 на овој член покрај мерките од член 38 од овој правилник при проектирањето и изведбата, од аспект на пожарната отпорност за носивите делови на конструкцијата, важат и следните мерки:

- станбените објекти се проектираат и изведуваат со пожарноотпорност на носивите делови на конструкцијата во времетраење од најмалку два часа;

- изолација со противпожарен ѕид во сите случаи каде станбениот објект е во директно соседство со друга станбена градба во времетраење најмалку од три часа. Истото соодветно важи и за меѓукатните конструкции;

- изолацијата со противпожарен ѕид во сите случаи каде станбениот објект е во директно соседство со друга станбена градба, а е во состав на друга категорија објекти (јавни објекти) огноотпорниот ѕид е со изолација во времетраење од најмалку четири часа.

Член 40

За станбените објекти од аспект на техничката сигурност важат и следните мерки:

- за станбените објекти доколку претставуваат интегрална целина на висока станбена или јавна градба и станбените објекти од член 39 став 1 алинеја 2 од овој правилник со два и повеќе скалишни простора се обезбедува излез на скалишниот простор на последниот кат (отвор-излез) за непроодна тераса или за поткровот, што обезбедува индиректна врска за главните скалиш-

ни простори што не се загрозени со пожар и лесно преминување од една на друга тераса со користење на фиксни и стабилни скали што обезбедуваат сигурно преминување. Отворите за евакуација се изведуваат така да се отвораат во насоката на излезот и да се обезбедени од дејство на снег. Сидовите на скалишниот простор ја имаат истата пожарна отпорност како и носивата конструкција на градбата. Истото важи и за скалишните кракови и подестите. Скалите што ги опслужуваат подрумите немаат директна врска – континуирано продолжение со скалите што ги опслужуваат катовите. Ако скалите што ги опслужуваат катовите имаат директно продолжение со скалите за подрумите, на ниво на приземјето се одделени помеѓу себе со поголем подест – одморалиште, односно скалите од катовите се ориентирани во приземјето кон излезот на градбата.

- станбените објекти од членот 39 став 1 алинеја 3 од овој правилник се проектираат и изведуваат со сигурносни скали за евакуација кои не се употребуваат во нормални услови, а можат да бидат изведени во внатрешноста на објектот или од неговата надворешна страна (фасада на објектот). Пристапниот пат до истите е несметан и со пожарноотпорност на конструктивните елементи од најмалку два часа. Се обезбедува излез од секој кат затворен со врата со пожарноотпорност од најмалку 1,5 часа, обезбеден со систем за автоматско затворање и излез кој води на слободен простор. Минималната ширина на надворешните скали за евакуација ако се изведуваат како надворешни е 80cm, со минимална ширина на подестот од 80cm и со скалило со димензии 23 x 24 cm. Најголемата височина помеѓу подестите е 3,6 m, максимален наклон на скалишниот крак од 60°, а висината на оградата не помала од 1,2 m.

Член 41

За станбените објекти важат и следните посебни мерки:

- доколку во станбен објект како хоризонтални комуникации се предвидени заеднички ходници, тие не се проектираат со стеснување што може да го отежни движењето, ниту пак со неудобни кривини. Најголемата одалеченост од влез во стан до вертикална комуникација е 20 m. Ова важи и за заедничките галерии (надворешна хоризонтална комуникација по спратовите на станбените градби);

- во заедничките ходници не се предвидуваат изолирани скали со едно до два скалила. Евентуалната разлика во висините се решава со предвидување на благи рампи;

- при проектирањето се предвидува директен пристап за пожарникарите до секое ниво на градбата преку скалишните простори, ходниците и галериите;

- во косите кровови се изведува сепарација на просторот со огноотпорни сидови, со времетраење на пожарната отпорност најмалку од 1,5 часа. Овие сидови се изведуваат 60 cm, над кровната површина. Сепарацијата се изведува за секој влез поодделно, доколку објектот има два или повеќе влезови, при што не се прекорчуваат максималните должини. Сепарацијата се изведува на максимална должина од:

- 25 m за кровови што се пристапни и
- 12 m за кровови што не се пристапни.

в). Мерки за проектирање и изведување подрумски и паркинг простор

Член 42

Подрумите кои се користат како остави се проектираат и изведуваат да бидат сепарирани на пожарни сектори со сидови отпорни на дејство на пожар во времетраење од најмалку два часа. Големината на пожарните сектори не е поголема од 50 m².

Вратите во огноотпорните сидови ја имаат истата пожарна отпорност како и сидовите.

Прозорците на подрумските простории се заштитени со метална мрежа со пречник на оквата од 0,75 cm.

Член 43

Отворените паркинзи се проектираат и изведуваат со изолација на отворениот паркинг простор од гаражите и станбените градби со сидови со сопствена противпожарна отпорност од најмалку четири часа.

При проектирањето на гаражите, предвидени за паркирање на повеќе од 100 возила, се обезбедува посебен влез и посебен излез за возилата. Светлата ширина на вратите е најмалку 3,5 m.

Заради спречување на зачудувањето на двата пата за евакуација, влезот се проектира и изведува со оддалеченост од излезот најмалку 20 m.

Ако растојанието помеѓу влезот и излезот е помало од 20 m, но не помало од 10 m, во прокетот за гаражата се предвидува огноотпорен сид со пожарноотпорност во времетраење од најмалку еден час.

Во гаражите предвидени за паркирање на 20–100 возила се проектира само еден влез–излез, под услов светлата ширина на вратите да не биде помала од 6,5 m.

Гаражите предвидени за паркирање до 20 возила се проектираат и изведуваат и со само еден влез - излез ако светлата ширина на вратата не е помала од 3,5 m. Светлата висина на вратите во тој случај не е помала од два метри.

Во гаражите се предвидува пристап и стационарање на посебна опрема и средства на противпожарна единица за гаснење на пожарот.

Подовите во гаражите се проектираат и изведуваат од пожарно отпорни материјали и без влдабнатини во кои може да се собираат запаливи материјали. Површината на подот не е мазна и лизгава.

Во проектите се предвидува и ефикасно проветрување на гаражите отпорно на испарување на запаливи материји.

Доколку не постои можност за добро проветрување по природен пат, во проектот се предвидуваат вентилациони уреди. При проектирањето на вентилационите уреди се смета дека испарувањата кои се јавуваат од нафтени деривати се потешки од воздухот. Поради ова, вентилационите отвори се поставуваат на ниво на подовите на гаражите.

Член 44

Пристапната рампа за гаражниот простор се проектира и изведува со косина не пострмна од 20%.

Минималните димензии на гаражниот бокс се 2,6 m x 5,40 m.

Преградните сидови помеѓу гаражните боксови се огноотпорни во време траење од најмалку еден час.

Вратите на гаражните боксови се огноотпорни во време траење од најмалку ½ (половина) час.

Минималната широчина на комуникациите за пристап до гаражните боксови, изнесува најмалку 6,00 m. Оваа комуникација е без остри и неудобни кривини.

Доколку во гаражата на станбениот објект е применет системот на гаражирање без боксови (во заеднички простор) важат и мерките предвидени во член 43 од овој правилник.

Член 45

Гаражите се проектираат и се изведуваат со опрема со потребни уреди, техничка опрема и средства за гаснење на пожар и тоа:

- внатрешна хидрантска мрежа со изведени сидни хидрантски приклучоци за гаснење со вода и воздушно-механичка пена-хоп хидранти;
- потребен број на рачни преносни и рачни превозни противпожарни апарати;
- систем за автоматско откривање и јавување на пожар и рачно јавување на пожар; и
- систем од водени завеси за ограничување на ширење на пожарот и зачудување на просторот.

Покрај потребниот број на пожарни хидранти, се предвидува и потребен број на рачни преносни противпожарни апарати.

Гаражите се проектираат и изведуваат сепарирани на пожарни сектори и тоа за секои 20 возила, со сидови отпорни на дејство на пожар во времетраење од најмалку два часа или со посебни стабилни инсталации за гаснење на пожарот.

в). Мерки за проектирање и изведување на комуникациите

Член 46

При проектирање и изведување на станбените објекти широчината на главната влезна врата се одредува во зависност од големината на станбените површини. За секои 300 m станбена површина се определува 0,50 m за широчина на вратите, со тоа што минималната широчина на вратите е 1,50 m а максималната на 2,50 m. Височината на овие врати изнесува најмалку 2,20 m.

Главните влезни врати се отвораат кон надворешноста, односно во правецот на евакуацијата.

Доколку во станбениот објект е предвиден ветробран, неговите минимални димензии се:

- длабочина 2,00 m;
- широчина 1,80 m и
- височина 2,40 m.

Нивото на подот на влезната партија (или нивото на подот на ветробранот) во градбата е повисок најмалку за едно скалило во однос на надворешната пристапна површина.

Во близината на главните влезни врати или во ветробранот не се поставуваат предмети кои можат да ја отежнуваат евакуацијата, (како што се сандачиња за писма и млеко, огласни табли и сл.). Овие предмети се поставуваат во ниши во сидот, односно во рамнина на сидната површина.

Член 47

Вертикалните комуникации во станбените објекти се лесно воочливи од влезната партија. Пристапот до вертикалните комуникации е кус.

Светлата широчина на скалишниот крак изнесува најмалку 1,10 m додека светлата широчина на скалишниот подест е најмалку 1,20 m.

Оградата на скалишниот простор е стабилна и солидно анкерувана за да може да го издржи налетот на станарите во случај на пожар или паника.

Височината на оградата е најмалку 1,05 m мерена од надворешниот раб на газиштата.

Светлосниот отвор помеѓу вертикалните или хоризонталните шипки на оградата е најмалку 11 cm.

Светлата височина на ходниците и галериите е најмалку 2,40 m, а нивната широчина 1,50 m.

Секој станбен објект со приземје и пет или повеќе катови има лифт за превоз на лица.

Бројот на лифтовите во објектот се одредува во зависност од бројот на становите и станарите.

Доколку просторијата за депонија на губрето има врска со некоја хоризонтална или вертикална комуникација во градбата, се изведува преку вентилиран меѓупростор. Во заедничка просторија со влезната партија во градбата не се проектира просторијата за депонија на губре. До просторијата за губре се обезбедува директен пристап од надвор.

Секој станбен објект со приземје и пет или повеќе катови, но не поголема од 22 m од котата на готовиот терен до котата на готовиот под на последниот (највисокиот) кат, ако нема дневно осветлување на главниот скалишен простор, се проектира и изведува да има просторија за сместување на акумулаторски (АКУ) батерии. Овие батерии обезбедуваат редовно напојување со електрична енергија за панично осветлување на комуникациите, за време од најмалку два часа. Просторијата за акумулаторските (АКУ) батерии се проектира хидро – термички изолирана.

IV. МЕРКИ ЗА ПРОЕКТИРАЊЕ И ИЗВЕДУВАЊЕ НА ОЦАЦИ

Член 48

При проектирањето и изведувањето на оцаците канали, односно оцаците се применуваат следните мерки:

- Оцаците се изведуваат од материјали кои се огноотпорни и не согоруваат при високи температури, непропусливи за гасовите и испарувањата кои се појавуваат во оцакот, отпорни на хемиско дејство на гасовите, доволно цврсти при механички удари и напрегања и добри топлински изолатори;

- Оцаците, кои се состојат од: глава на оцакот - најгорниот дел од оцакот кој се наоѓа надвор од кровот, грло на оцакот - отворот на најгорниот дел-главата од оцакот, дно на оцакот - најдолниот дел од оцакот, висина на оцакот - вертикалната оддалеченост од дното до грлото на оцакот, корисна висина на оцакот - вертикалната оддалеченост од ложиштето до грлото на оцакот, приклучоци - споevi на ложиштето со оцакот, и отвори за чистење - отвори кои се изведуваат на сидовите од оцакот и служат за чистење на оцакот, се изработуваат од негорлив материјал, од полна печена цигла при што дебелината на сидот од оцакот изнесува најмалку 12 cm за обичен оцак и 25 cm за поголеми оцаци кој овозможува пожарноотпорност во времетраење од најмалку два, односно три часа.

- Кога за изработка на оцакот се користи друг незапалив материјал, тој се изведува со пожарноотпорност во времетраење од најмалку два часа, која се постигнува со соодветна термичка изолација.

- Кај оцаците изведени од шунт елементи, топлинската изолација се изведува со облога од тули на кант, или друга термо изолација прицврстена на соодветен начин, а потоа измалтерисана или на друг начин површински обработена.

- Оцаците се поставуваат и налегнуваат на цврсти и незапаливи подлоги. Не се проектира и изведува поставувањето и налегнувањето на оцак на конструктивни елементи од запаливи материји.

- Оцаците се изведуваат на начин да не ги пресекуваат важните носиви конструктивни елементи на градбата (столбови, носачи, кровни носачи и сл.).

Член 49

Оцаците кои поминуваат низ простории со високо пожарно оптоварување и зголемена опасност од појава на пожар се изведуваат од сидови со пожарноотпорност во времетраење од најмалку три часа.

Во простории со високо пожарно оптоварување и зголемена опасност од појава на пожар оцаците немаат никакви отвори и вратнички за чистење, а евентуалните приклучоци за спојување на печките се изведени од материјал со пожарноотпорност во времетраење од 1,5 часа.

Оцаците се изведуваат така да можат ефикасно да се чистат.

Во и на сидовите од оцакот не поминуваат никакви инсталации (електрични, гасоводни, нафтоводни и сл.).

Сидовите на оцаците не се проектираат и изведуваат да се користат како лежишта за конструктивни делови од градбата (греди, носачи, кровни носачи и сл.).

Во сидовите од оцакот не се вградуваат дрвени конструктивни и други елементи од запаливи материји.

Оцаците не се користат како вентилациони канали, а вентилационите канали не се користат како оцаци.

Член 50

Во близина на оцакот не се проектираат и изведуваат дрвени конструктивни елементи (греди, летви и сл) и инсталации (електрични, гасоводни, нафтоводни и сл.).

Дрвените конструктивни елементи од надворешната страна на сидот од оцакот се оддалечени на растојание од девет до 12 cm.

Инсталациите (електрични, гасоводни, нафтоводни и сл.) од надворешната страна на сидот од оцакот се оддалечени на растојание од 20 до 25 cm.

Ако дрвениот конструктивен елемент (дрвена греда, штица, летва и сл.) лежи на сид (вградена во сид) каде што поминува оцак треба да се одалечи од оцакот најмалку 25 cm.

Ако оцакот поминува низ дрвени греди (тавански греди кои одат кон оцакот), истите се прекинуваат и се прифаќаат со напречна прифатна греда која од надворешниот сид на оцакот се одалечува на растојание од 12 до 15 cm.

Оцакот по целата своја височина се изведува измалтерисан (внатрешно и надворешно) без шуплини и пукнатини на сидовите од оцакот.

Оцаците се изведуваат во средните сидови од градбата.

Изведување на оцаците во и на надворешните сидови од градбите не се предвидува (проект, изведба), но доколку од посебни причини тоа е потребно, во проектната документација се приложува, статичка и термичка пресметка, а оцакот се заштитува од прекумерно ладење со сид дебел најмалку 25 cm.

Оцаците по целата своја височина се изведуваат вертикално, но ако тоа од оправдани причини секаде не е можно тогаш истите се изведуваат со еднострано скршнување (закосување). Закосувањето во однос на вертикалата е до 30°.

Член 51

При проектирањето и изведувањето на оцаците местото на скршнување (закосување) на оцакот се предвидува да биде заштитено со поставување челична плоча и прачка која при чистење на оцакот ги штити работите од кршење.

За приклучок на една печка за домаќинство димензиите на пресекоот на оцакот изнесуваат од 80 до 100 cm², а за приклучок на две печки за домаќинство најмалку 196 cm².

Пресекоот на оцакот може да биде, кружен, квадратен и правоаголен но не помал од 14x14 cm за квадратен, и 15 cm за кружен пресек и со иста големина по целата височина на оцакот без стеснувања.

Член 52

За оцаците за станбени објекти пресекоот на оцакот не се пресметува, но во зависност од бројот и големината на лежиштето истиот изнезува 14x14 cm, 14x20 cm или 14x25 cm.

На еден оцак со димензии 14x14 cm можат да се приклучуваат само две печки од ист кат.

Од различни катови на ист оцак не можат да се приклучат две печки.

Минималното растојание од таванот до приклучокот на оцакот е 25 cm, а меѓусебното растојание на два приклучоци од ист кат е од 25 до 30 cm.

Член 53

За оцаци за индустриски објекти и котловски единици за централно

Кај шунд оцаците кои работат на принцип на собирни оцаци, а се состојат од два канала, собирниот или матичниот канал е со димензии 20x20 cm, а секундарниот канал кој е паралелен на матичниот и се приклучува на секој кат е со димензии 12x20 cm.

Приклучокот на лежиштето се поставува на 80cm над подот, или 25 cm под таванот.

Секундарниот канал се приклучува во матичниот канал на височина од 2,20 m над лежиштето. На секундарниот канал од еден ист кат можат да се приклучат најмногу две печки.

Во еден матичниот канал со димензии 20x20 cm можат да се приклучат секундарни (приклучни канали) најмногу од пет ката, а ако бројот на катовите е поголем се изведува уште еден матичен канал.

Споевите на лежиштето со оцакот кај подвижните печки се прават од лим со номинален пречник од $f = 13$ до $f = 24$ cm.

Член 54

Височината на оцакот се определува со височината на градбата. За да се добие добар провев во оцакот корисната височина на оцакот изнесува најмалку пет метри.

Кога оцакот се проектира во непосредна близина на слемето на објектот треба да го надвишува слемето најмалку за 30 до 50 cm.

Објектот се прокетира и изведува со височина од најмалку 1,5m над кровот мерено вертикално по највисоката страна, односно еден метар мерено нормално од завршетокот на оцакот до кровот ако оцакот излегува на поголемо растојание од слемето.

Оцаците на рамни кровови –тераси се изведуваат со височина од 1,5 до два метри над рамниот кров.

Најмалата височина на оцакот изнесува 60 cm доколку на растојание од три m мерено во хоризонтална проекција се наоѓа некој истакнат дел на објектот над кровната површина.

Ако кровниот покривач е од незапалив материјал минималната висина на оцакот над слемето изнесува 0,5 m, а ако оцакот е оддалечен од слемето неговата височина мерено во хоризонтална проекција изнесува најмалку 1,5 m.

Ако кровниот покривач е од запалив материјал минималната височина на оцакот над слемето изнесува еден метар, а ако оцакот е оддалечен од слемето неговата височина мерено во хоризонтална проекција изнесува најмалку 2,5 m.

Член 55

Излезниот отвор на оцакот се проектира и изведува да биде оддалечен најмалку три m, мерено во хоризонтална проекција, од запаливи делови и отвори на градбата.

Матичните оцаци имаат отвори за чистење кои се наоѓаат на ѕидот од оцакот на височина од 60 до 80 cm од подот во подрумот, односно тавното во делот од кровната конструкција.

Во простории во кои постои зголемена опасност од појава на пожар не се предвидуваат отвори за чистење на оцаци.

Во близина на отворите за чистење на оцакот на растојание помало од 50 cm не се предвидува употреба на запаливи материи.

Отворите за чистење на оцакот се затворени со бетонски или двојни лимени вратнички.

Член 56

За оцаци за отворени ложишта-огништа (камини) во проектната документација се приложува термичка пресметка.

Камините се поставуваат на незапаливи подлоги. Просторот од подот пред ложиштето на каминот во широчина од 50 cm се заштитува со подлога со огноотпорност во времетраење од најмалку еден час.

Член 57

Одржувањето во исправна состојба и чистењето на оцаците од страна на сопствениците, односно корисниците се врши најмалку еднаш годишно пред почеток на грејната сезона, а по потреба и повеќе пати.

Со чистењето на оцаците се проверуваат и сите други недостатоци кои можат да бидат причина за лошо функционирање на оцакот.

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 58

Започнатите постапки за добивање на одобрение за градба и употребна дозвола пред влегувањето во сила на овој правилник ќе завршат согласно прописите за заштита од пожари и експлозии што важеле пред донесувањето на овој правилник.

Член 59

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 01-520/10
7 март 2011 година
Скопје

Дирекција за спасување
Директор,
Шабан Салиу, с.р.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

787.

Врз основа на членот 10 од Законот за исплата на платите во Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 70/94, 62/95, 33/97, 50/2001, 26/02, 46/02, 37/05, 121/07, 161/08, 92/09, 42/10 и 97/10), Министерството за труд и социјална политика

ОБЈАВУВА

1. Стапката на трошоците на живот за месец февруари 2011 година, во однос на месец јануари 2011 година, е повисока за 0,9%.

2. Правото на пораст на платите за месец февруари 2011 година, во однос на месец јануари 2011 година, за работодавачите од членот 3 став 1 од Законот за исплата на платите во Република Македонија изнесува 0,45%.

Министер,
Џељал Бајрами, с.р.

www.sivesnik.com.mk
contact@sivesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.-Скопје
бул. "Партизански одреди" бр. 29. Поштенски факс 51.
Директор и одговорен уредник - Тони Трајанов.
Телефон: +389-2-55 12 400.
Телефакс: +389-2-55 12 401.

Претплатата за 2011 година изнесува 10.100,00 денари.
„Службен весник на Република Македонија“ излегува по потреба.
Рок за рекламации: 15 дена.
Жиро-сметка: 300000000188798.
Депонент на Комерцијална банка, АД - Скопје.
Печат: ГРАФИЧКИ ЦЕНТАР ДООЕЛ, Скопје.

ISSN 0354-1622

2011032